

TAMPEREEN YLIOPISTO

Heli Sillanmikko

KANSANEDUSTAJAT BLOGGAAJINA:
POLITIKAN VAI MEDIAN HALLINTA?

Tiedotusopin pro gradu -tutkielma
Syyskuu 2009

TAMPEREEN YLIOPISTO

Tiedotusopin laitos

SILLANMIKKO HELI: Kansanedustajat bloggaajina: politiikan vai median hallinta?

Pro gradu -tutkielma, 100 s., 1 liite

Tiedotusoppi

Syyskuu 2009

Tutkielmani käsittelee kansanedustajien keinoja puhutella yleisöjä blogien kautta. Tarkastelen blogien yleisiä ja rakenteellisia piirteitä, kansanedustajien puhetapoja sekä blogimerkintöjen sisältöjä. Tulkitsen tässä kansanedustajien blogit julkisuuden hallinnan työkaluksi.

Uudessa retoriikassa ollaan kiinnostuneita keinoista, joiden tavoitteena on yleisön hyväksynnän hankkiminen esitetyille väitteille. Uusi retoriikka tarjoaa välineen tutkia niitä keinoja, joiden avulla kansanedustajat pyrkivät vakuuttamaan tai suostuttelemaan yleisön puolelleen ja samalla esimerkiksi ilmentävät suhdettaan mediaan.

Analyysissä tarkastelen esimerkiksi sitä, millaisia argumentaatiotekniikoita kansanedustajat käyttävät blogeissaan ja mitkä olivat argumentaation lähtökohtia. Selvitän lisäksi kansanedustajien ja median välisiä suhteita käyttäen Chaïm Perelmanin uuden retoriikan argumentaatioteoriaa. Analysoitava aineisto koostuu kansanedustajien blogeihinsa 1.- 21.11.2007 kirjoittamista teksteistä eli alustuksista. Tarkastelen työssäni kansanedustajien blogeja myös kokonaisuutena.

Teoreettinen viitekehys pohjautuu Habermasin porvarillisen julkisuuden malliin, jossa julkisuus on poliittista julkisuutta. Habermasilainen porvarillinen julkisuus perustuu mielipiteen ilmaisuun ja vaihtoon osana yksilöiden ja ryhmien tahdonmuodostusta sekä keskinäistä sivistämistä. Edelleen näen julkisen alueen Thompsonin määrittelyn mukaisesti kaikille avoimen merkityksessä, joka siis välittyy tässä kansanedustajien henkilökohtaisten blogien kautta. Kansanedustajat määrittelevät blogien kautta sen, mikä on julkista ja mikä kuuluu yksityisen piiriin.

Blogi on sisällöntuotannon ja julkaisemisen työkalu, osa internetin kehittymiseen viittaavaa niin sanottua web2.0 ilmiötä, jolle ominaista on käyttäjien aktiivinen osallistuminen sisältöjen tuottamiseen. Vuorovaikutteisuus ja helppokäyttöisyys sekä mahdollisuus ilmaiseen mielipiteiden julkaisemiseen ovat blogin erityisiä ominaisuuksia.

Sisällys

1 Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen taustaa	3
1.2 Tavoite ja tutkimustehtävä	4
2 Tutkimuksen lähtökohdat	6
2.1 Kansanedustajan julkinen työ ja poliittinen retoriikka	6
2.1.1 Julkisuuden hallinta	10
2.1.2 Poliitiikan julkisuus ennen ja nyt	12
2.1.3 Poliitikkojen ja toimittajien suhteet puhuttavat	15
2.1.4 Poliitikkojen ja median suhteet – aikaisempi tutkimus	17
2.2 Blogin historiasta, määrittelystä ja keskeisistä piirteistä	20
2.3 Blogit vuorovaikutteisena viestintäkanavana	23
2.3.1 Blogit ja uusi media	23
2.3.2 Blogit median lähteinä	26
3 Tutkimusasetelma	28
3.1 Kansanedustajien blogit - aineisto	28
3.2 Sisällönanalyysi ja sisällön erittely	29
3.3 Uusi retoriikka – Perelmanin argumentaatioteoria	31
3.3.1 Yleisö	33
3.3.2 Esisopimukset	35
3.3.3 Argumentaatiotekniikat	37
3.3.4 Uuden retoriikan ja Perelmanin argumentaatioteorian kritiikki	46
3.4 Tutkimusongelma	48
4 Analyysiosa	50
4.1 Kansanedustajien blogien yleispiirteet	50
4.2 Kansanedustajat bloggaajina	59
4.3 Media kansanedustajien blogeissa	74
4.4 Poliitikkojen ja median suhteet	77

5 Päätelmiä	87
5.1 Kansanedustajien blogit julkisuuden hallintaa	87
5.2 Poliittisen elämän pauloissa	88
5.3 Poliitikkojen ja median virtuaalinen symbioosi	90
6 Lopuksi	92
6 Lopuksi	92
Lähteet	94
Liite 1	

1 Johdanto

Poliitikkojen yksityistä elämää koskevat uutiset ovat nykyään näkyvä osa politiikan julkisuutta. Monet journalismin tutkijat kutsuvat politiikan julkisuuden muutosta tabloidisaatioksi, jossa muu lehdistö ja televisiokin muuttuvat iltapäivälehdistön kaltaiseksi. Nyky-yhteiskunnassa media ja poliitikko tarvitsevat toisiaan. Suhde on symbioottinen, media tarvitsee aiheita ja kommentteja julkiseen keskusteluun, ja poliitikko saa median kautta yhteyden kansalaisiin, jotka ovat heille potentiaalisia äänestäjiä. (Väliverronen 2005; ks. myös Pernaa ym. 2006, 280–281 ja Pernaa 2007a, 17.)

Nykyään puhutaan myös politiikan medioitumisesta. Julkisuuden kautta vaikuttaakseen poliitikot joutuvat mukautumaan yhä enemmän median luomaan toimintaympäristöön ja pelisääntöihin (Väliverronen 2005). Verkkoviestintä tuo politiikan julkisuuteen tietynlaisia muutoksia ja uusia piirteitä. Oman blogin¹ avulla poliitikot saavat suoran yhteyden kansalaisiin eli potentiaalisiin äänestäjiin. Kansainvälisesti poliitikkojen halu saada suora yhteys kansalaisiin on saanut esimerkiksi Iso-Britannian työväenpuolueen rantautumaan YouTube-videokanavalle². Iso-Britannian entinen pääministeri Tony Blair toivottaa tervetulleeksi kanavalle ja toteaa samalla kanavan tarkoituksiksi sen, että ihmiset saavat tietää, mistä työväenpuolueessa on kyse, mitä he ovat tehneet ja mitä he tulevaisuudessa aikovat tehdä – kysymyksiä ja vastauksia suoraan kansalaisille ilman, että viesti kulkee median kautta.

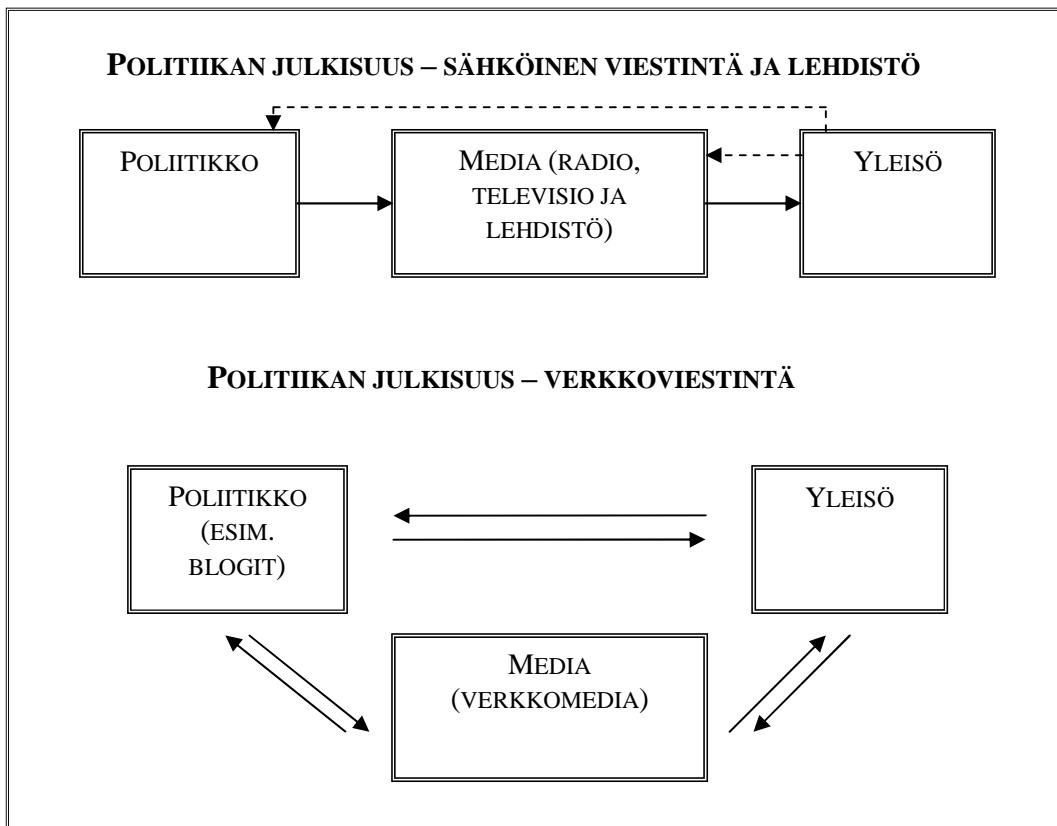
Niin YouTube-sivuston kuin bloginkin välityksellä poliitikoilla on mahdollisuus ohittaa media ja näin media joutuu alistumaan, sillä blogeista tulee sen lähdeaineistoa, joka taas määrittää osaltaan niin sanottua uutisagenda. Kansanedustajien blogit ovatkin olleet viime aikoina median välittämien uutisten lähteinä. Esimerkiksi lokakuun 2008 kunnallisvaalien jälkeen Sdp:n kansanedustaja Erkki Tuomiojan blogissa esittänyt lausuntoa Sdp:n puheenjohtaja Jutta Urpilaisen linjasta kuntavaalien aikana siteerattiin Aamulehdessä (A1 28.10.2008, A02, A07; A1 29.10.2008, A02). Lisäksi ainakin Sdp:n kansanedustaja Jukka Gustafssonin (A1 24.11.2008, B15) ja perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soinin (A1 28.10.2008, B19) blogeja on siteerattu Aamulehdessä syksyn 2008 aikana. Myös pääministeri Matti Vanhasen nettipäiväkirjamerkinnot ovat usein ylittäneet uutiskynnyksen.

---

¹ Blogin määrittelystä, ks. luku 2.

² Iso-Britannian työväenpuolueen YouTube-sivusto <<http://www.youtube.com/watch?v=gul2U43solE>> 8.10.2008.

Seuraavassa kuviossa pyrin esittämään verkkoviestinnän vaikutusta viestin kulkuun politiikan julkisuudessa³.

Kuvio 1. Verkkoviestinnän vaikutus viestin kulkuun politiikan julkisuudessa.

Sähköisen viestinnän (radio ja televisio) ja lehdistön aikakaudella viesti poliitikolta yleisölle kulkee pääasiassa median kautta järjestettyjä puhetilaisuuksia lukuun ottamatta. Yleisön viestit medialle ja poliitikoille (kuviossa katkoviiva) ovat feedback -tyyppisiä. Verkkoviestintä mahdollistaa poliitikolle suoran yhteyden yleisön suuntaan, kuten myös yleisölle suorat yhteydenotot poliitikon suuntaan. Lisäksi poliitikko ja media sekä yleisö ja media voivat kommunikoida vapaasti verkossa. Kuviossa esitetty asetelma toimii taustana tutkimukselleni. Median rooli on verkkoviestinnän aikakaudella muuttunut. On mielenkiintoista nähdä, miten tämä muutos näkyy kansanedustajien blogeissa.

³ Poliitiikan julkisuuden määrittelystä, luku 2.1.2.

1.1 Tutkimuksen taustaa

Joukkoviestinnästä puhutaan tiedotusvälineiden kautta kaikkialle leviävänä julkisena viestintänä. Kiinnostus median vaikutuksista yleiseen mielipiteeseen ja edelleen ihmisjoukkoihin ja yhteiskuntaan aloitti joukkoviestinnän tutkimuksen, joka kohdistui aluksi sanomalehtiin ja sittemmin sähköisiin medioihin. Journalismia pidetään yhteiskunnassa muun muassa tiedon välittäjänä, maailman jäsentäjänä ja tapahtumien taustoittajana sekä yhteiskunnallisen keskustelun ylläpitäjänä. Lisäksi journalismista on alettu puhua ”vallan vahtikoirana”, jonka tehtävänä on tuoda julkisuudessa esiin epäkohtia, myös kriittisesti. (Tampereen yliopisto 2009.)

Webster (1995) antaa Japanissa 1960-luvun lopussa syntyneelle informaatioyhteiskunnan käsitteelle viisi vaihtoehtoista määrittelytapaa ja mielestäni samalla myös viisi selitystä informaatioyhteiskunnan synnylle. Ensimmäisessä eli teknologisessa määritelmässä informaation siirron, käsittelyn ja tallentamisen kehittyminen mahdollistivat informaatioteknologian käyttämisen ja toisessa, taloudellisessa määritelmässä kehittyneiden maiden talous muuttui enenemässä määrin ”informaation taloudeksi” Kolmas Websterin määritelmä liittyy ammattirakenteeseen. Siinä yhteiskunnan muuttumisen selittää informaatioammattien lisääntyminen. Informaatioverkostot tukevat neljättä eli tilaan liittyvää määritelmää ja viides eli kulttuurinen määritelmä saa tukea kulttuurisen ympäristön informaation, merkkien ja symbolien tulvasta. (Webster 1995.)

Internetin myötä on alettu puhua digitaalisesta vallankumouksesta, jossa informaatiota siirretään enenemässä määrin digitaaliseen muotoon. Edelleen esillä on myöhemmin ollut web2.0 -termi, jolla tarkoitetaan internetin uudenlaista käyttäjien sisällöntuotantoon osallistumista korostavaa käyttötapaa. Web2.0:n yhteydessä puhutaan usein sosiaalisesta mediasta⁴. Tavoitteena on hyödyntää sosiaalisen median muotoja erityisesti kaupallisesti.

Lietsala & Sirkkunen (2008) katsovat, että sosiaalisen median ilmiöt voidaan jakaa erilaisiin genreihin niiden käyttäjille ja sisällön tuottajille tarjoamien toimintamahdollisuuksien, -motiivien ja -tapojen mukaan. Genrejaottelun mukaan tutkimuksessa mukana olevat blogit (myös wikit) sijoittuvat sisällöntuotannon ja julkaisemisen työkaluihin. Sisällön jakamisen työkalu on esimerkiksi YouTube. Muita genrejä ovat sosiaaliset verkkosivustot, yhteisölliset tuotannot

---

⁴ Sosiaaliseen mediaan on viitattu myös luvussa 2.5.1.

(esimerkiksi uutispalvelut ja wikipediat) ja virtuaalimaailmat, kuten Habbo Hotel sekä lisäohjelmat, kuten GoogleMaps. Sosiaaliset verkkosivustot antavat mahdollisuuden ylläpitää olemassa olevia ja rakentaa uusia sosiaalisia verkostoja. (Emt. 2008.)

Blogien viestinnällisiä mahdollisuuksia voidaan kuvata esimerkiksi niiden sallimien monipuolisten käyttömuotojen kautta. Myllyniemi (2006) toteaa, että blogeja käytetään introspektioon (itsetarkkailuun omista tuntemuksista kertomalla, ks. Opetushallitus 2008, s.v. introspektio), retrospektioon eli takautuvaan tarkasteluun ja monimediajulkaisemisen osana usein juttujen taustoittamiseen (esimerkiksi YLE:n toimittajien blogit⁵). Blogeja käytetään myös yhteydenpitoon, propagandaan ja mainontaan (Myllyniemi 2006).

1.2 Tavoite ja tutkimustehtävä

Kohdistan aluksi katseeni blogien yleispiirteisiin ja sisältöihin, joiden avulla pyrin luomaan kuvaa siitä, millaista politiikan julkisuutta kansanedustajien blogien kautta välittyy. Tämän jälkeen tarkastelen kansanedustajien esimerkiksi median roolia tai mediasisältöjä kommentoivissa alustuksissa käyttämiä argumentaatiotekniikoita ja sitä, miten näitä tekniikoita blogeissa käytetään (deskriptiivinen tarkastelu). Lisäksi tarkastelen kansanedustajien tapoja puhutella yleisöjä blogeissaan. Otan lopuksi tarkastelun kohteeksi kansanedustajien blogeihinsa kirjoittamat tekstit eli alustukset, joissa näkyvät poliitikkojen ja median väliset suhteet. Analysoin kansanedustajien blogeista kerättyä aineistoa soveltaen Perelmanin argumentaatioteoriaa, joka antaa mahdollisuuden tutkia kansanedustajien blogien tekstejä yksittäisten argumenttien tasolla. Teorian avulla voidaan tarkastella myös argumenttien kohteita ja tekstiä kokonaisuutena.

Sijoitan tarkasteluni politiikan julkisuuden tutkimuksen alaan, jossa on pitkälti keskitytty julkisuuspeleihin (esim. Uimonen 1992), mediapeleihin (esim. Pernaa & Pitkänen 2006) sekä vaalien mediailmiöihin (esim. Pernaa ym. 2007) analysoimalla media-aineistoja, ja lisäksi osaltaan poliittisen retoriikan tutkimukseen, jossa huomiota ovat saaneet ainakin poliitikkojen puheiden ja tiettyihin ajankohtaisiin aiheisiin liittyvän eduskuntakeskustelun retoriikka sekä imagon tarkastelu. Edelleen tutkimukseni on poliitikkojen ja median välisten suhteiden tutkimusta (poliitikkojen ja toimittajien suhteista esim. Aula 1991). Selvitän tässä poliitikoiden ja median välistä suhdetta tarkastellen esimerkiksi median roolia kansanedustajien blogeissa.

---

⁵ Ks. <http://blogit.yle.fi>

Viestinnällisinä ilmiöinä blogeja on lähestytty esimerkiksi pohtimalla niiden suhdetta perinteiseen journalismiin.

”Sopivan metaforan löytyminen bloggaamiselle on vaikeaa. Blogit voivat tapauskohtaisesti olla journalismia, mutta toisaalta blogit ovat kuitenkin pääsääntöisesti jotakin muuta kuin journalismia, muun muassa yksityisiä päiväkirjoja, tilitystä ja fiktiota.” (Sirkkunen 2006.)

Suomalaista blogosfääriä tutkinut Jere Majava (2006) kysyy, millaista julkisuutta blogien avoin keskusteluverkosto muodostaa ja mitä uutta blogeilla on tarjota internet-julkisuudelle suhteessa muihin julkisen keskustelun kanaviin. Blogien muodostama blogosfääri onkin ollut suosittu tutkimuskohde. Tässä analyysin kohteena ovat kansanedustajien kirjalliset tuotokset, jotka katson julkisuuden hallinnan työvälineeksi ja kaikille avoimeksi julkisuudeksi. Teoreettinen viitekehys rakentuu julkisuuden määrittelystä sekä osaltaan Habermasin (2004) julkisuuden rakennemuutoksen teoriasta. Tämä on ollut mediatutkimuksessa keskeisin vaikuttaja politiikan viihteellistymistä koskevan teesin taustalla (Herkman 2008, 88).

Blogeista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista erilaisessa viestinnässä on tullut itselleni mielekäs tutkimuskohde. Blogien erityisyys ja monipuolisuus ovat kiinnostusta lisääviä ominaisuuksia, mutta niiden käyttöön liittyy myös ongelmia, kuten tavoitettavuus: ne, joilla ei ole käytössä verkkoyhteyttä, ei tavoiteta. Erilaisten organisaatioiden ja esimerkiksi opettajien, toimittajien ja kansanedustajien kohdalla blogit useimmin merkitsevät lisätyötä jo muutenkin täyteen buukattuun aikatauluun. Se, miten kansanedustajat itse suhtautuvat, ja mitkä ovat heidän motiivinsa blogin ylläpitämiseen, voisi olla seuraava tutkimuksen kohde.

Lähestyn tutkimusongelmaa tarkastelemalla aluksi kansanedustajan työtä julkisuuden vaatimusten sekä retoriikan ja vaikuttamisen näkökulmasta sekä paneutumalla blogeihin määrittelyyn, historian sekä viestinnällisten ominaisuuksien kautta. Paneudun myös blogiin vuorovaikutteisena viestintäkanavana ja kehitykseen joukkoviestinnästä vuorovaikutteiseen viestintään. (luku 2.) Luvun 3 varaan tutkimusongelman ja -kysymysten sekä aineiston tutkimusmetodien tarkastelulle. Luvussa 4 keskityn aineiston analyysiin ja luvussa 5 päätelmien tekemiseen. Lopuksi luvussa 6 esitän ajatuksia käsillä olevasta tutkimuksesta ja sen toteuttamisesta sekä käytössä olleesta tutkimusmenetelmästä.

2 Tutkimuksen lähtökohdat

Työn yhtenä lähtökohtana on kansanedustajien paikka ja rooli julkisuuden kentässä. Seuraavassa pyrin aluksi tuomaan esiin kansanedustajien työn julkisuutta ja julkisuuden hallintaa. Koska tarkastelun kohteena ovat kansanedustajien blogit, määrittelen blogin käsitteellisellä tasolla ja kuvaan lyhyesti myös blogin historian sekä erittelen blogin piirteitä vuorovaikutteisena viestintäkanavana. Työn lähtökohdaksi ja taustaksi nostan myös kansanedustajien ja toimittajien suhteita kuvaavan aiemman tutkimuksen, jota tässä luvussa käyn läpi.

2.1 Kansanedustajan julkinen työ ja poliittinen retoriikka

”By the *public sphere* we mean first of all a realm of our social life in which something approaching public opinion can be formed. Access is guaranteed to all citizens. A portion of the public sphere comes into being in every conversation in which private individuals assemble to form a public body...Citizens behave as a public body when they confer in an unrestricted fashion -- that is, with the guarantee of freedom of assembly and association and the freedom to express and publish their opinion -- about matters of general interest” (Habermas 1964.)

Työni julkisuuden teoreettinen viitekehys muodostuu Habermasin julkisuusteoriasta, jossa hän kutsuu julkisuutta porvarilliseksi julkisuudeksi. Habermas näkee porvarillisen julkisuuden julkison muodostavien yksityishenkilöiden piiriksi (Habermas 2004, 57). Habermasilainen porvarillinen julkisuus perustuu mielipiteen ilmaisuun ja vaihtoon (*räsonnieren*) osana yksilöiden sekä ryhmien tahdonmuodostusta ja keskinäistä sivistämistä (Malmberg 2005, 114–117).

”Porvarillisen julkisuuden itseymmärrys tehtävästään kiteytyy ideassa ’julkisesta mielipiteestä’ (Habermas 2004, 143).”

Yksityisen ja julkisen käsitteet voidaan nähdä erilaisissa merkityksissä. Yksityisellä voidaan tarkoittaa joko *yksityistä yksityistä* eli perhettä, kotia, henkilökohtaista ja ruumiillista tai *yksityistä julkista* eli kansalaisyhteiskuntaa ja markkinoita. Julkisella taas voidaan tarkoittaa *julkista julkista* eli politiikkaa ja julkisuutta tai *julkista yksityistä* eli ruumiillisista tarpeista vastaavaa hyvinvointivaltiota. (Julkunen 1995, 24–25.) Edellä esitetystä poikkeavat Thompsonin (1995, 121–124) kaksi julkisen ja yksityisen dikotomiaa. Ensimmäisessä julkisella tarkoitetaan valtion harjoittamia toimia, yksityistä on kaikki muu, kuten yritysten, kansalaisyhteiskunnan sekä ihmisten henkilökohtaisten suhteiden alueen toiminta (emt., 121–124). Habermasin porvarillisen

julkisuuden malli vastaa tämänkaltaista erottelua. Julkisuus (yhteiskunnallisen elämän alue, jossa julkinen mielipide voi muodostua) rakentuu julkisen eli valtiovallan ja yksityisen eli kansalaisyhteiskunnan (työ, tavaramarkkinat ja perhe) väliin. (Habermas 1985; Habermas 2004.)

Toisessa julkisen ja yksityisen välisessä dikotomiassa julkista on se, mikä on avointa suurelle määrälle katseita ja yksityistä on kaikki piilossa oleva ja se, mikä on avointa vain hyvin rajoitetulle joukolle (Thompson 1995, 121–124). Myös Sennett (1986, 17) pitää julkista sosiaalisen elämän alueena, joka on perheen ja läheisten ystävien alueen ulkopuolella. Kuten Garam (2002) omassa tutkimuksessaan, päädyn itsekin keskittymään tässä julkiseen kaikille avoimen merkityksessä. Tämä julkisuus siis välittyy tässä kansanedustajien henkilökohtaisten blogien kautta. Blogeissaan kansanedustajat määrittelevät itse sen, mikä on julkista ja mikä kuuluu yksityisen piiriin.

Kansanedustajat käyttävät Suomessa ylintä poliittista valtaa. Heidän tärkeimpiin tehtäviinsä kuuluvat lakien säätäminen, talousarviosta päättäminen sekä hallituksen valvonta. (Eduskunnan esitesarja 7.) Niin sanottu imperatiivisen mandaatin kielto, jonka mukaan kansanedustaja on velvollinen noudattamaan oikeutta ja totuutta sekä perustuslakia, korostaa kansanedustajan riippumattomuutta lainsäädäntötyössä: jokainen kansanedustaja edustaa Suomen kansaa eikä mitään pienempää ryhmää tai intressipiiriä. Käytännössä kuitenkin erilaiset sitoumukset ja velvoitteet vaikuttavat heidän työskentelyynsä. (Ollila 2007, 86; Suomen perustuslaki, 29§.)

Kansanedustajan työtehtäviin kuuluvat osallistuminen lainsäädäntötyöhön täysistunnossa ja valiokunnissa (ks. esim. Ollila 2007, 60–71; Eduskunnan esitesarja 7), yhteydenpito kansalaisjärjestöjen ja eri intressiryhmien edustajiin, äänestäjien tapaaminen kotiseudullaan ja eduskunnassa (ks. esim. Ollila 2007, 118–122; Eduskunnan esitesarja 7), puhuminen erilaisissa tilaisuuksissa; edustajan tehtävän luonteeseen kuuluu myös julkisuus (ks. esim. Ollila 2007, 101–108) ja osallistuminen puolueensa toimintaan esimerkiksi erilaisissa työryhmissä (ks. esim. Eduskunnan esitesarja 7) sekä osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön (ks. esim. Ollila 2007, 90–92; Eduskunnan esitesarja 7). (Edusnet 2008.)

Julkisuus on keskeinen osa kansanedustajan työtä. Henkilökohtaiset ominaisuudet ja imagonrakennus korostuvat, ja esiintymistaitoa vaaditaan erityisesti televisioesiintymisissä. Lisäksi tiedotusvälineiden tiedonvälitys ja kontrolli kohdistuvat sekä eduskuntaan valtiollisena instituutiona että yksittäisiin kansanedustajiin. (Ollila 2007, 101–102.) Esimerkki

kansanedustajien ja tiedotusvälineiden suhteista liittyä kannanottoihin ajankohtaisista kysymyksistä ja päätöksistä:

”Toisaalta media myöskin sitten tunkee tänne eduskuntaan sillä tavalla, että vaatii kaikilta kansanedustajilta johonkin päiväkohtaiseen mielenkiintoiseen asiaan kannanoton etukäteen. Siis on kymmenittäin tällaisia tilanteita, että joutuu vastaamaan kyllä, ei tai en osaa sanoa. Ja jos sanoo, ettei halua vastata, että on mielipide, on punnittu mielipide, mutta katsoo, että tämä asia on järkevää tuoda esille vasta siinä vaiheessa, kun asian käsittely on menossa tuolla salissa, tai sitten, kun on äänestystilanne, niin vasta silloin ilmoittaa kantansa, niin joutuu tietenkin median hampaisiin: ei osaa sanoa, ei ymmärrä, ei tiedä, taikka niin edespäin.” (Emt., 102.)

”Televisiojulkisuus on julkisuuden näkyvin muoto, mutta sanoma- ja aikakauslehdillä on yhtä keskeinen rooli poliittisten kysymysten käsittelyssä.” Poliittisten kysymysten käsittely on entistä enemmän henkilöitynyttä, jolloin huomio kohdistuu vain joihinkin poliittisiin toimijoihin, kuten puolueiden puheenjohtajiin, puoluesihteeireihin ja ministereihin. ”Rivikansanedustajat jäävät varjoon julkisuuden valokeilasta, koska heidän näkemyksillään ja kommenteillaan ei ole samanlaista uutisarvoa eikä poliittista painoarvoa.” Poliittisen julkisuuden henkilöityminen voi vaikuttaa negatiivisesti asioiden monipuoliseen käsittelyyn ja jättää perusteluiden esittämisen varjoon julkisuuden valokeilasta. (Emt., 106.)

Monet poliitikot ovat alkaneet rajoittaa ja säädellä julkisuuttaan henkilöjulkisuuden lisääntyttä. Osa kieltäytyy kaikesta viihteellisestä julkisuudesta ja monet rajaavat yksityiselämänsä julkisuuden ulkopuolelle. Osalle kansanedustajista ja poliitikoista osaa kuitenkin muita paremmin hyödyntää julkisuutta omien asioiden esille tuomisessa ja imagon luomisessa. Kansanedustajien esiintyessä julkisuuden henkilön ominaisuudessa tuomatta ammattiaan esille, puhutaan viihteellisestä julkisuudesta. Myös negatiivinen julkisuus on lisääntynyt, kun tiedotusvälineet seuraavat yhä tarkemmin eduskunnan toimintaa sekä yksittäisiä kansanedustajia. Kriittinen kommentointi on kohdistunut esimerkiksi kansanedustajien palkkioihin ja eduskunnan lisärakennushankkeeseen. (Emt., 106–107.)

Kriittisen keskustelun myötä yhteiskunnallinen päätöksenteko on muuttunut läpinäkyvämmäksi. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että kansalaiset voivat seurata eduskuntatyöskentelyä tiedotusvälineiden lisäksi myös eduskunnan verkkosivuilta. Lisäksi myös kansalaisten koulutustason nousun myötä kriittisyys on lisääntynyt ja kansanedustajilta odotetaan entistä tarkempia perusteluja erilaisille ratkaisuille ja päätöksille. Julkisuuden lisääntymisen myötä

politiikka on arkipäiväistynyt ja menettänyt juhlavuuttaan; kansanedustajia kuunneltiin aiemmin kunnioittavasti, nyttemmin arvovalta on kadonnut. (Emt., 108.)

Poliittinen retoriikka

Poliittisen retoriikan keskeinen piirre on kansaan ja kansalta saatuun luottamukseen vetoaminen. Suomalaiset poliitikot ja yhteiskunnalliset toimijat ovatkin hakeneet oikeutusta toiminnalleen perinteisesti vetoamalla kansaan ja nimeämällä itsensä kansan tahdon edustajiksi. Vedottaessa kansaan poliittisessa retoriikassa, taustalla on ajatus kansan suvereenisuudesta. (Emt., 122–123.) Tälle ajatukselle Suomen tasavaltainen hallitusmuoto perustuu:

”Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta (Suomen perustuslaki, 2§).”

Politiikan retoriikka voidaan jakaa neljään tyyppiin, policy-, polity-, politikointi- ja politisointiretoriikkaan. Näistä policy-retoriikka on käyttökelpoinen yhtenäisen linjan muodostuksessa (esim. kansanäänestykset ja budjetin sisällön muodostuminen), on kyse ratkaisutilanteista, joissa policyn valinta koetaan melko pysyväksi ja vaikeasti muutettavaksi. Polity-retoriikassa keskeistä ovat vakiintuneiden toimintatapojen, normien ja rakenteiden, kuten esimerkiksi puolueiden sääntöjen, ohjelmien ja puhekäytäntöjen poliittiset merkitykset. (Palonen & Summa 1998, 11–12.)

Politisointiretoriikka ilmenee uusien kysymysten tematisointina, vakiintuneen polityn purkamisena tai sen mahdollisuuksien horisontin uudelleen tulkintana. Tutkimuksen keskeisiä kohteita ovat nimet, käsitteet ja luokitukset, joilla politiikan toimintatilaa tehdään ´pelattavaksi´, politikoinnin kohteeksi. Esimerkki politisoivan retoriikan käytännöistä on puhe vaihtoehtoisista politiikan muodoista. Politikointiretoriikka on omassa tutkimuksessani keskeinen: taito toimia poliittisesti vaihtuvissa tilanteissa on tärkeämpää kuin asiakysymysten ratkaiseminen. Tähän tyyppiin sisältyvät tutkimukset politikoinnin retorisisista tyyleistä ja strategioista, jota katson oman tutkimukseni edustavan. (Emt., 11–13.) Omassa tutkimuksessani on kyseessä kamppailu, jota poliitikot käyvät mediaa hyödyntäen ja/tai median kanssa. Tässä kamppailu kohoo sen tulosten yläpuolelle.

2.1.1 Julkisuuden hallinta

Määrittelen kansanedustajien blogit tässä yhdeksi julkisuuden hallinnan työkaluista. Erkki Karvonen (2005) puhuu tässä yhteydessä julkisuuden hallinnalle läheisestä *imagon*⁶ käsitteestä, poliittisista imagoista ja imagonrakennuksesta. Hän kuvaa Suomea yhteiskunnaksi, joka enenemässä määrin markkinoituu ja elää vaihdosta. Hyvästä imagosta huolehtiminen ja huomion kiinnittäminen siihen, millaisia mielikuvia ihmiset muodostavat koskee nykyään yhä useampia yksityishenkilöistä aina valtion korkeimpiin päättäjiin. Karvonen sanoo presidentin ja pääministerin olevan eräänlaisia ylimmäisiä imagonvartijoita, jotka pyrkivät estämään vääränlaisten signaalien pääsyn markkinoille. (Emt., 32.)

Karvonen (2005) pitää kuitenkin *maineen* (engl. *reputation*) käsitettä eräissä suhteissa parempana kuin esimerkiksi imagoa, joka on epämääräinen käsite ja joitakin puolia korostava ja joitakin vähättelevä visuaalinen metafora. Mainessa on kysymys siitä, mitä jostakin ´mainitaan´ eli sanotaan, kerrotaan tai esitetään. Hänen mukaansa maineen käsite sopii paremmin nykyajan yhteiskuntatieteeseen ja viestinnän tutkimukseen, jota sävyttää kulttuurintutkimus. (Karvonen 2005, 46–47.) Katson tässä julkisuuden hallinnan käsitteen soveltuvan kuitenkin ulottuvuuksiltaan ja mekanismeiltaan paremmin tutkimukseni näkökulmiin ja asetelmaan. Esitän seuraavassa julkisuuden hallinnan määritelmän ja tarkastelen sen mekanismeja.

Terminä *julkisuuden hallinta* on mukaelma englannin kielen termistä *news management*. Läheisiä käsitteitä ovat muun muassa imagonrakennus, tiedotustoiminta ja pr-toiminta. Julkisuuden hallinnalla tarkoitetaan yhteiskunnan eri toimijoiden, kuten talouselämän ja politiikan edustajien, pyrkimystä yhä määrätietoisemmin ja ammattitaitoisemmin vaikuttaa joukkotiedotusvälineiden luomaan julkisuuteen. Päämääriä voivat olla myönteiseen julkisuuteen pyrkiminen, julkisuudesta pois pysyminen, kielteisen julkisuuden estäminen sekä vaikuttaminen tiedotusvälineissä käytävän keskustelun aiheisiin ja painotuksiin. (Luostarinen 1998, 189.)

Journalistisen julkisuuden hallinnan kolme pääulottuvuutta ovat julkisuuteen *pääsy*, lähtevän sanoman *kontrolli* ja *vaikutus*. Julkisuuteen pääsyn ulottuvuuden kannalta lähteelle on tärkeää löytää tilaa paikassa, jossa yleisö on oikea. Lisäksi ajoituksen tulisi olla oikea ja julkisuustila tulisi saada halutusta paikasta haluttuun aikaan, kun siihen on tarve. Kontrolli koostuu kolmesta

---

⁶ Karvonen (2005) näkee imagon käsitteessä kaksinaisuuden: yhtäältä imago on jotakin ulkoista, visuaalista ja viestinnällistä ja toisaalta ihmismielen tai tietoisuuden sisäinen (mielikuvan) asia. Imagon käsitteessä on kyse kuvan antamisesta ja saamisesta, viestinnästä ja viestien pohjalta tapahtuvasta käsitysten muodostamisesta. (Emt., 39.)

osasta. Lähde voi (1) päättää, mitä sanoo eikä sanottua (2) editoida tai (3) kommentoida haitallisesti. (Emt., 192.) Hyvä esimerkki haitallisesta kommentoinnista on Niemen & Railon (2008) esiin tuoma keskustelu, joka alkoi sen jälkeen, kun Suvi Lindén toi adoptiotyttäreensä julkisuuteen Helistin-sivuston⁷ blogissaan. Vanhemmuuden ilojen ja surujen sijaan julkisuudessa keskusteltiin siitä, pitäisikö Lindénin keskittyä enemmän lapseensa ja vähemmän poliitikonuraansa. Tulisiko lopulta kumpikaan hoidetuksi kunnolla? (Niemi & Railo 2008.)

Vaikutusulottuvuus näkyy yrityksenä vaikuttaa journalisteihin, muihin organisaatioihin ja yleisöön. Vaikutukset voivat olla joko suoria tai välillisiä. Suorista vaikutuksista on kyse, kun lähde pyrkii vaikuttamaan journalismin agendalla oleviin asioihin, omaan tunnettuuteensa tai yleisön mielipiteisiin. Epäsuorista vaikutuksista on kyse, kun pyritään vahvistamaan lähteen yhteiskunnallista painoarvoa ja legitimizeettiä tai vaikuttaa yleisesti yhteiskunnalliseen toimintaympäristöön. Hyödyllisimmillään vaikutus on, kun toimittajat alkavat käsitteellistää lähteelle merkityksellisiä asioita lähteen intressien mukaisesti tai tarkastella asiaa halutussa tulkintakehyksessä. (Luostarinen 1998, 192.) On kyse yhteiskunnan päätöksenteon pohjana olevan informaation muokkaamisesta. Intressiryhmät pyrkivät vaikuttamaan niihin informaatiokonteksteihin, joihin tapahtumat asetetaan ja jotka siten muovaavat tapahtumille annettavia tulkintoja. (Sigal 1973, 133.)

Julkisuusstrategian käsite on myös tärkeä tässä tutkimuksessa. Kansanedustajien blogien julkisuuden syntyminen ei ole riippuvainen mediasta eikä sen tekemistä sisäisistä valinnoista. Blogit ohittavat myös tietyt julkisuuden lainalaisuudet, kuten esimerkiksi uutiskriteerit. On perusteltua pitää blogin ylläpitämistä strategisena valintana. Ikävalko (1996, 28) sanoo julkisuusstrategian olevan väline pyrkiä julkisuuden hallintaan ja on määritellyt neljä erilaista julkisuusstrategiaa, jotka esittelen seuraavassa. Määritelmät ovat Ikävalkon (1996) tekemän tutkimuksen näkökulman mukaisesti organisaatioviestinnällisiä, mutta sovellettavissa yksittäisten henkilöiden tai esimerkiksi puolueiden rakentamiin strategioihin.

Blogien näkökulmasta kansanedustajat noudattelevat selvästi *aktiivista julkisuusstrategiaa*, joka on puhtaimmillaan kilpailua julkisuudesta tai sinne pääsystä tässä ja nyt, lyhyellä tai pitkällä aikajänteellä. Aktiivisuus on usein yksipuolista, tai palautetta ei huomioida yhtä huolellisesti kuin *proaktiivisessa strategiassa*, jonka voi määritellä ennakoivaksi, tulevaisuuden strategiaksi, jossa on samanaikaisesti läsnä menneisyys, nykyhetki ja tulevaisuus. ”Proaktiiviselle strategialle on

---

⁷ Suvi Lindénin blogi Helistin-sivustolla, ks. <<http://www.helistin.fi/?page=5646684&blogid=7365195>> 21.10.2008.

tunnusomaista viestinnän kiinnittyminen organisaation johtamiseen, yhteistyöhakuisuus median kanssa ja julkisuuden niveltäminen organisaation kokonaistoimintaan ja -tavoitteisiin sekä jatkuva ympäristön luotaus.” (Emt., 28)

Kolmas Ikävalkon (1996) teoksessaan esittelemä julkisuusstrategia on nimeltään *reaktiivinen strategia*. Se muistuttaa joltain osin ja saattaa näyttää ulospäin proaktiiviselta strategialta, mutta näiden välillä on kuitenkin selkeä ero. Proaktiivisuus on suunnitelmallista, reaktiivisuus on toimimista jonkun ulkopuolisen antaman impulssin pohjalta, lyhyellä aikadimensiolla, usein suunnittelematta. Viimeinen strategioista eli *passiivinen strategia* on tiedostettua ja aktiivista tai tiedostamatonta vetäytymistä. Se on sekä aloitteettomuutta että myös mahdollisuuksista kieltäytymistä. (Emt., 29.) Kansanedustajat voivat lisäksi operoida blogeissaan Luostarisen (1998, 193) esittämissä rooleissa. He voivat joko pyrkiä synnyttämään uutisia tai kommentoida niitä esimerkiksi asiantuntijana tai taustainformaation antajana (ks. esim. uutisblogin määrittelystä luvussa 2).

2.1.2 Poliitiikan julkisuus ennen ja nyt

Julkisuus voidaan jakaa pienempiin osajulkisuuksiin, joita ovat esimerkiksi poliittinen, viihde-, urheilu- ja kulttuurijulkisuus (Garam 2002, 27–28). Tässä keskeinen käsite on politiikan julkisuus. Habermasin edellä esitettyssä porvarillisen julkisuuden mallissa julkisuus on nimenomaan poliittista julkisuutta, jolla tarkoitetaan kansalaisten julkista järjenkäyttöä. Valtiollisen vallan käytön kriittinen arviointi ja kansalaisten elämisen ehtojen käsittely ovat Habermasin mukaan julkista järjenkäyttöä. (Habermas 1985; Habermas 2004.) Ensisijaisesti poliittisen julkisuuden kohteena on valtio, yleisen edun (*res publica*) määrittely (Malmberg 2005, 114–117).

Seuraavaksi esitän Ville Pernaan (2007b) tutkimuksen keskeiset tulokset. Tutkimuksessa tarkastellaan suomalaisen politiikan julkisuuden kehitystä toisen maailmansodan jälkeisenä aikana. Keskeisiä kysymyksiä Pernaan tutkimuksessa olivat: (1) Miksi mediajulkisuus [median kautta välittyvä julkisuus – HS] alkoi ohjailla politiikan tekemistä ja poliitikkojen toimia? (2) Miten poliitikot ovat suhtautuneet tiedotusvälineisiin? (3) Miten ja miksi suomalaisen politiikan julkisuus on muuttunut viimeisten noin viiden vuosikymmenen aikana?

Mediajulkisuus sijoittuu institutionaalisen poliittisen järjestelmän ja sen ympärillä olevan muun yhteiskunnan väliselle harmaalle alueelle. Länsimaisen demokratian perustana pidetään Montesquieun oppia vallan kolmijaosta eli kolmesta erillisestä valtiomahdista: lainsäädäntövallasta, joka suomalaisessa järjestelmässä tarkoittaa eduskuntaa, toimeenpanovallasta, josta Suomessa vastaavat valtioneuvosto ja presidentti, sekä tuomiovallasta, jota Suomessa käyttää oikeuslaitos. Kirjallisuudessa (ks. esim. Nieminen & Pantti 2004, 118–120) on puhuttu niin sanotusta neljänestä valtiomahdista, joka sähköisten viestinten myötä tarkoittaa sanomalehdistön sijasta koko tiedotusvälineiden kenttää. (Emt., 12.)

Pernaa (2007b, 11–114) tarkastelee tutkimuksessaan mediajulkisuuden muuttuvaa roolia suomalaisen politiikan sotienjälkeisellä kaudella. Tutkimuksessa käsitellään joukkoviestimien tuottamaa journalistista politiikan mediajulkisuutta. Poliitiikan mediajulkisuudella tarkoitetaan tässä lehdistön, television ja radion sekä internetin journalistisista lähtökohdista tuottamaa julkisuutta, jossa käsitellään politiikan instituutioita ja poliitikkoja. Tavoitteena on sekä analysoida yleisesti politiikan mediajulkisuuden muutoksia että lähestyä erityisesti Yleisradion televisio-ohjelmien kautta niin sanottua toisen polven mediahistoriaa. Mediahistorian tarkastelussa yhdistyvät journalistiset sisällöt ja tiedotusvälineiden taustat. (Emt., 12–13.)

Kansalaisille näyttäytyvä politiikan tekemisen kenttä on runsaan 50 vuoden aikana muuttunut toisenlaiseksi useiden mediajulkisuudessa tapahtuneiden suurten murrosten vuoksi. Maalaisliittolaisen valtiopäivämies Nestori Kaasalaisen kuvaus omasta vuoden 1954 eduskuntavaalien kampanjajulkisuudesta kuvaa hyvin tuolloista mediajulkisuuden roolia politiikassa:

”Siellä minun silloisessa kotipitäjässäni Tyrvällä sanottiin, että pane edes yksi ilmoitus nyt Tyrvään Sanomiin, että siitä näkee mikä sinun numerosi on.” (Emt., 111.)

Julkisuuden merkitys oli 1950-luvulla kansanedustajien työssä huomattavasti pienempi kuin nykyään. Kampanjajulkisuus tarkoitti tilaisuuksissa kiertämistä ja mainosten sijoittelua maastoon ja lehtiin. Kansanedustajat esiintyivät tiedotusvälineissä mahdollisen uutisvirran lisäksi vain harvoin ja tällöin kyseessä saattoi olla esimerkiksi järjestöjen erikoislehtiin tai oman alueen sanomalehteen kirjoittaminen. (Emt., 25.)

Mediajulkisuuden rooli alkoi kasvaa 1960-luvulla. Henkilökohtaiset lehti-ilmoitukset tulivat tuolloin kampanjantekovälineiksi perinteisten vaalitulaisuuksien lisäksi. Tämä oli seurausta tietynlaisen poliittisen rakenteen (äänestäjällä oli oma edustajansa, edustajalla oma uskollinen tukijoukkonsa ja äänestäjällä ja tämän edustajalla oma alueellinen tai ideologinen sanomalehtensä) murtumisesta, joka taas johtui sitoutumattomuuteen pyrkineen ja sähköisen viestinnän monopolia hallinneen sekä televisiotoimintaan laajentaneen Yleisradion 1960-luvun tyylin muutoksesta. Lisäksi televisiosta tuli politiikkaan mukaan tulleiden sotienjälkeisten suurten ikäluokkien väline. Myös puolueisiin sitoutuneet lehdet alkoivat julistautua sitoutumattomiksi. Tiedonvälitys muuttui tulkintojen välitykseksi. (Emt., 111–113.)

Puoluejärjestelmä vakiinnutti puolueiden olemassaolon ja rahoituksen 1960-luvun loppupuolella. Poliitikasta tuli yhä useammin ammatti, kansanedustajuus muuttui luottamustoimesta sivutoimeksi ja edelleen kokopäivätoimeksi. Vaalitaistelua käytiin siten työpaikoista ja elämänurista. Panokset kovenivat politiikassa, mutta kansalaiset ja äänestäjät eivät enää käyneet yhtä ahkerasti perinteisissä tilaisuuksissa vaan mediavälitteisyys kasvoi. Mediajulkisuudesta tuli politiikan tekemisen arena. Matalan julkisuuskynnyksen omaavia oman puolueen alueellisia lehtiä ei enää ollut 1970- ja 1980-luvuilla, joten kilpailu julkisuustilasta käytiin muiden uutisten ja poliitikkojen kanssa. (Emt., 113.)

Tiedotusvälineet kaupallistuivat. Välineet painottivat kriteereissään enenemässä määrin henkilöitä, tunteita ja taisteluita. Viihteellistyminen ja henkilöityminen näkyivät myös politiikan mediajulkisuudessa. Tällöin myös mediataitojen merkitys korostui, suomalaisessa politiikassa menestymiseen vaadittiin erityisesti monipuolisuutta kirjoittamisen, puhumisen ja tv-viihteen areenoilla (esimerkiksi Hyvät Herrat -sarja ja Kymppitonni). (Emt., 107–108; 114.)

Samalla äänestäjien lojaalisuus ja äänestysaktiivisuus ovat laskeneet. Suosio tulee lunastaa median markkinoilla yhä uudelleen. Viimeisimmässä vaiheessa poliitikot eivät voi enää valita, esiintyvätkö ohjelmassa vai eivät, tätä edustaa Itse valtiaat -animaatiosarja, jonka hahmot ovat ohjelmantekijöiden valitsemia. Poliitikkojen imago syntyykin 2000-luvun mediajulkisuudessa suurelta osin kohdehenkilöstä riippumatta. Epävirallinen, neljäs valtiomahti on noussut omilla ehdoillaan toimivaksi ja vuosi vuodelta vahvemaksi poliittiseksi tekijäksi. (Emt., 109; 114.)

Voidaan todeta, että suomalaisen poliittisen julkisuuden merkittävin muutos viimeisten 30 vuoden aikana on poliitikkojen yksityiselämän tulo julkisuuteen. Niemi & Railo (2008) ovat löytäneet tähän seuraavat neljä syytä:

- 1) Toimittajien kunnioitus poliitikkoja kohtaan ei ole enää samalla tasolla kuin vielä 1970-luvulla.
- 2) Koventuva kilpailu kuluttajien ajasta ja huomiosta on pakottanut toimittajat keksimään uusia tapoja kirjoittaa poliitikoista ja politiikasta.
- 3) Poliitikon ja kansalaisen väliset suorat henkilökohtaiset suhteet ovat ohentuneet, ja tiedotusvälineet ovat asettuneet tähän väliin kuvailemaan kansalaiselle, millainen henkilö poliitikko on.
- 4) Poliitikot ovat itse tuoneet oman yksityiselämänsä julkisuuteen kamppaillessaan äänestäjien huomiosta. (Ema. 2008.)

Näistä syistä voidaan johtaa ainakin suomalaisen politiikan medioitumiskehitys ja kamppailun koveneminen tilasta julkisuudessa. Kamppailu äänestäjien huomiosta käydään yhä useammin median välityksellä. Poliitikkojen yksityiselämän tulo julkisuuteen kertoo politiikan viihteellistymisestä. Tämä taas on ”kytketty politiikan riippuvuuteen mediajulkisuudesta, jonka lisääntyvä suuntautuminen viihteellisiin sisältöihin vaikuttaa politiikan käytäntöihin (Herkman 2008, 87).”

2.1.3 Poliitikkojen ja toimittajien suhteet puhuttavat

Tutkimukseni taustaksi tuon tässä esille poliitikkojen ja toimittajien suhteita kuvaavaa keskustelua 1980- ja 1990-luvuilla. Pysin tämän avulla perustelemaan ja pohjustamaan oman tutkimukseni lähtökohtia ja näkökulmaa.

Suomalaisen yhteiskunnan läpipoliittisuus muuttui 1970-luvun lopulla johtavien yhteiskunnallisten voimien yhteen sovitettujen etujen konsensukseksi, johon osa toimittajakunnasta pyrki vaikuttamaan korvaamalla puuttuvan oikean opposition journalismilla (politiikan *korjauskerroin*). Sosiaalidemokraattisen puolueen puheenjohtaja ja moninkertainen pääministeri Kalevi Sorsa toimi pääosassa konsensuspolitiikan luomisessa. Sorsan aseman muutos julkisuudessa suosikista niin sanotuksi tavalliseksi poliitikoksi, presidentin vaihtumisen

myötä tapahtunut julkisuuden ja poliitikkojen suhteen vapautuminen ja käynnissä olleet poliitikkoja sivunneet talousrikostutkimukset vaikuttivat osaltaan poliitikkojen olotilaan 1970-luvun lopulla suhteessa julkisuuteen ja journalismiin. (Salokangas 1996, 357–358.)

Sorsan esittämän journalismikritiikin huipentuma oli niin kutsuttu infrokratiapuhe vuonna 1984. Puheen sanoma oli lehdistön tietoisesti käyttämä valta, jonka avulla he luovat ihmisille kuvaa todellisuudesta. Tiedotusvallasta eli *infrokratiasta* oli tullut haastaja parlamentaarille demokratialle. Sorsa kuvaa infrokratiaa epä-älylliseksi yhteiskunnallisten ongelmien välttelyksi ja poliittisten kysymysten kääntämiseksi henkilökysymyksiksi. Infrokratiaan liittyy Sorsan mukaan myös lehdistön omaan toimintaan kohdistuva täydellinen kritiikittömyys. (Emt., 358.)

Sorsan infrokratiapuheen lisäksi 1980-luvulle mahtui myös keskustelu Tasavallan presidentin antamien lausuntojen käsittelystä ja esittämisestä mediassa. Presidentti Mauno Koiviston pyynnöstä Yleisradion pääjohtaja Sakari Kiurun toimesta laadittiin ohjelmatyöhön pysyvä ohje esiintyjän lausuntojen ja haastattelujen käsittelystä siten, ettei asiasisältö muutu. Lisäksi ohjeeseen sisällytettiin toimintatapa, jonka mukaan Tasavallan presidentin kansliaan tulee ottaa yhteyttä käsiteltäessä presidentin antamia periaatteellisia tai ulkopoliittisia lausuntoja. Ohjeen laatimista seurasi kuitenkin pian presidentti Koiviston tyytymättömyys Yleisradion tapaan esittää hänen lausuntojaan väärässä asiayhteydessä, tästä seurasi vääntö Yleisradion johdon ja presidentin kanslian välillä. (Emt., 358–360.)

Uimonen (1992) näkee Koiviston roolin ”mediasudeksi lammasten vaatteissa”, minkä perusteella hän puhuu sitaattikiistan yhteydessä julkisuuden hallinnasta. Varsinaisesti kysymys oli kuitenkin politiikan ja journalismin suhteesta. Journalismin pyrkimys on toimia välittäjänä, selittäjänä ja oikaisijana vallankäyttäjien ja yleisön välissä. Tällä tavoin sekin pyrkii, pääsee tai joutuu vallankäyttäjäksi. Vallankäyttäjät, kuten poliitikot ja talouselämän toimijat taas pitävät journalisteja esteenä heidän ja yleisön välillä (vrt. Kalevi Sorsan infrokratiapuhe). (Salokangas 1996, 360–361.)

Taisto Hujasen (2007) kirjoituksessa puhutaan yleisradiojournalismin suhteesta poliittisiin toimijoihin. Tukea journalismin riippumattomuudelle suhteessa poliitikkoihin etsittiin 1980-luvun kuluessa tieteestä ja totuudesta. Journalismin ja tieteen yhteinen totuuden etsintä ankkuroitui 1980-luvulla *objektiivisen journalismin*, johon kuului ammatillisuuden eli professionalismin korostaminen, käsitteeseen (Hujanen 2007, 140–141; ks. myös Aula 1991).

Esimerkiksi Pertti Paasion kommentti ”Täältä ei etsitä totuutta” 4.10.1991 lähetetyssä Tentissä tänään -keskusteluohjelmassa kuvaa tuolloisia journalismin ja poliitikkojen suhteita. Hujanen (2007, 141) toteaa, että Paasion kritiikki kohdistui toimittajien tarkoitukselliseen epäonnistuneeseen puoluejohtajan kuvan rakentamiseen hänestä, media oli Paasion mukaan yleisesti vääristellyt hänen toimintaansa puoluejohtajana.

Sekä Kalevi Sorsa 1980-luvulla infokratiakritiikissään että Pertti Paasio 1990-luvun alussa tarkoitti kritiikillään median ”ottamaa” oikeutta nostaa ja laskea journalismin välityksellä demokraattisilla vaaleilla valittuja poliitikkoja. Hujanen (2007, 141) katsoo, että Paasion kommentti vihjailee toimittajien osallisuudesta poliittisessa kamppailussa ja nostaa esille *asianajojournalismin* käsitteen (vrt. Salokangas edellä). Tältä pohjalta onkin mielenkiintoista tarkastella sitä, minkä roolin kansanedustajat antavat medialle blogeissaan, jotka toimivat median areenalla osana poliittista kamppailua. Hujanen (2007, 142) nostaa esille kysymyksen siitä, onko ajateltava, että myös toimittajat (vrt. media) ovat osapuolia yhteiskunnallisessa keskustelussa, kuten poliitikot ja puolueet sekä työmarkkinajärjestöt ja tiedeyhteisöt?

2.1.4 Poliitikkojen ja median suhteet – aikaisempi tutkimus

Poliitikkojen ja median suhde on tässä Aulan (1991) tutkimuksen tavoin oleellinen juuri sanomien sisältöä määrittelevänä vuorovaikutussuhteena, omassa tutkimuksessani ei kuitenkaan ole kyse yleisemmästä tiedotusvälineiden ja niiden lähteiden vuorovaikutuksen ja sitä kautta tiedotusvälineviestien tuotantoprosessien tutkimuksesta. Poliitikkojen ja median välinen suhde välittyy tässä poliitikon blogin kautta, tutkimuskohteena ei näin ollen ole perinteinen media ja sen tuotokset vaan poliitikon tuottama, niin sanotun verkkomedian osa.

Blogien sisältöä määrittää osaltaan kansanedustajien suhde perinteisiin tiedotusvälineisiin ja niiden toimittajiin. Tiedotusvälineiden/toimittajien ja poliittisten instituutioiden/poliitikkojen suhde on aiemmassa tutkimuksessa katsottu oleelliseksi yleisön vastaanottamien viestien sisällön määrittäjäksi. Vuorovaikutuksen osapuolia ovat tiedotusvälineet ja niiden toimittajat omine tavoitteineen, käytäntöineen ja rutiineineen sekä poliitikot, eturyhmät ja muut aktivistit, jotka omine tavoitteineen ja lähtökohtineen lähestyvät tiedotusvälineitä. (Aula 1991, 13; ks. myös Asp 1986, 354–358.)

Toimittajien ja poliitikkojen suhde on määritelty aiemmassa tutkimuksessa myös yhdeksi neljästä koko ajan käynnissä olevasta ”neuvottelusta”, joita ovat toimittajien ja heidän uutisorganisaationsa välinen, politiikan toimittajien välinen, toimittajan ja lähteen välinen sekä eri lähteiden välinen ”valtakamppailu” (Sigal 1973, 5). Nämä kaikki vaikuttavat toimittajien ja poliitikkojen suhteeseen (Aula 1991, 13). Kansanedustajien blogeista voidaan tarkastella mediaa koskevista alustuksista ainakin sitä, kuinka paljon niistä on toimittajan ja lähteen välistä ”neuvottelua”. Alustuksista voi löytyä myös mediaan liittyvää lähteiden välistä ”valtakamppailua”.

Poliitikkojen ja toimittajien suhdetta kuvaava perusominaisuus on molemminpuolinen riippuvuus (”*symbioosi*”) (ks. esim. Cook 1989, 9). Toimittajat tarvitsevat työssään poliitikkojen informaatiota, kommentteja ja haastatteluja. Poliitikot taas käyttävät tiedotusvälineitä muun muassa markkinointikanavana yleisöön ja omaan informaationhankintaan (Aula 1991, 13.) Toimittajan rooli julkisuuden ”portinvartijana” häviää, kun puhutaan kansanedustajien blogeista. Kansanedustaja itse määrittelee sen, mikä on julkista ja mikä ei. Toisaalta toimittajille blogit ovat lähteitä.

On olemassa neljä teoriapohjaista poliitikkojen ja toimittajien mahdollisuutta määrätä politiikasta välitettävien sanomien sisältöä. Ensimmäinen näistä mahdollisuuksista syntyy, kun toisen osapuolen tarve tai kiinnostus toisen kontrolloimaan resurssiin lisääntyy tai vähenee (esimerkiksi poliitikkojen julkisuuden tarve kasvaa tai toimittajat hankkivat tietonsa politiikasta muilta kuin poliitikoilta). Toisessa tilanteessa toisen osapuolen kontrolli toisen tai omaan resurssiin lisääntyy tai vähenee (esimerkiksi poliitikkojen viestintäpoliittiset sääntelytoimet vähentävät tiedotusvälineiden kontrollia omaan toimintaansa, journalistisen työn ohittava julkisuus) ja kolmas liittyy tilanteeseen, jossa vuorovaikutussuhteeseen tuodaan mukaan uusia toimijoita (esimerkiksi tiedottajat, mainostoimistot). (Asp 1986.)

Neljännessä tilanteessa vuorovaikutussuhteen ehdot tai perusoletukset eli yhteiset tai yksipuoliset normit, arvostukset tai käyttäytymissäännöt muuttuvat esimerkiksi siten, että tiedotusvälineet eivät pitäisi politiikasta kertomista ylipäättään tarpeellisena; poliitikkojen ei yhteiskunnallisesti sallittaisi puuttua lainkaan tiedotusvälineiden toimintaan tai toimittajakunnan itseymmärrys, ammatti-identiteetti ja -ideologia muuttuvat (Asp 1986). Kansanedustajien blogit ovat journalistisen työn ohittavaa julkisuutta. Lisäksi poliittisilla puolueilla on nykyään tapana ulkoistaa paljon viestintään ja julkisuuteen liittyviä toimintoja. poliitikoilla on siis enenemässä

määrin keinoja määrätä politiikasta välitettävien sanomien sisältöjä. Toisaalta journalistit ovat aiempaa itsenäisempiä ja heillä on aggressiivisempi ammattikuntainen asenne suhteessa poliitikkoihin (Aula 1991, 18).

Aula (1991) arvioi teoksessaan 1980-luvun politiikan ja tiedotusvälineiden suhteiden tarkastelun loppuksi poliittisen julkisuuden hallinnan kehityssuuntia. Näistä nousee esiin monia huomionarvoisia seikkoja oman tutkimuksen kannalta. Poliitikoilla on mahdollisuus valikoida ja säädellä huolellisemmin jaettavaa informaatiota ja hankkia tiedotusvälineissä journalistisen työn ohittavaa julkisuutta (vrt. blogit) sekä tuoda suhteeseen uusia toimijoita, tiedottajia ja mainostoimistoja. Jo julkisuudessa esitetyt moitteet sinänsä voidaan tulkita poliitikkojen keinoksi vedota suoraan kansaan yli toimittajien ja vaikuttaa kansalaisten tapaan suhtautua tiedotusvälineisiin. (Emt., 214.)

Aulan (1991) tutkimuksessa Yleisradion politiikan toimittajien haastatteluista kävi ilmi, että poliitikot ovat pyrkineet parantamaan toimittajien haluaman informaation kontrollia esimerkiksi käymällä kauppaa tarkistamis- ja korjausmahdollisuuksilla. Lisäksi muutokset sähköisen viestinnän kentässä (paikallisradioiden ja -televisioiden tulo sekä Yleisradion uutis- ja ajankohtaistoiminnan monopolin purku) ja politiikan julkiskulttuurin kasvu tuovat enemmän valinnanmahdollisuuksia viestien välittämiseen. Myös muun muassa tietokilpailut ja kokkiohjelmat sekä suorat lähetykset eduskunnasta hallituksen kyselytunnilta (vuodesta 1989 alkaen) ovat tapoja saada journalistisen työn ohittavaa julkisuutta. (Emt., 214–215.) Edelleen valinnanmahdollisuudet ohittaa media ovat kasvaneet erityisesti internetin tulon myötä 1990-luvun loppupuolelta lähtien.

Aula (1991) mainitsee lisäksi molemminpuolisen riippuvuuden ja myös suorien omistus- ja hallintasuhteiden (päätoimittaja- ja johtajanimitykset, rahoitus ja hallintoelimet) kautta tulevat mahdollisuudet kontrolloida tiedotusvälineitä. Viimeksi mainittu hän kuitenkin toteaa aikaisempaa tehottomammiksi toimittajakunnan itsenäistymisen ja aikaisempaa kielteisemmän suhtautumisen eli riskialttiutensa vuoksi. Tulevaisuudessa voinee odottaa myös poliitikkojen lähdeammattilaisuuden kasvua ja enenevässä määrin tiedottamisen, tiedotusvälinesuhteiden ja markkinoinnin ammattilaisten käyttöä. (Emt., 215–216.)

Voidaan sanoa, että Aulan (1991) arvioimat kehityssuunnat ovat toteutuneet, esimerkiksi nykyään politiikan viestinnän tutkimuksessa on puhuttu ”*politiikan professionalisoitumisesta*”, jolla

tarkoitetaan politiikassa toimivien mukautumista poliittiseen järjestelmään ja mediassa tapahtuneisiin muutoksiin (ks. esim. Holtz-Bacha 2007, 63). Käytännössä edellä mainitulla termillä tarkoitetaan medialogiikan tunnistamista ja omaksumista näkyvyyden saavuttamiseksi itselle ja ajamilleen asioille. Poliitiikan professionalisoitumiseen kuuluu mediajulkisuuteen liittyvien toimintojen ulkoistaminen esimerkiksi mainostoimistoille. (Papathanassopoulos ym. 2007, 10–13.) Kansanedustajien blogit ovat yksi merkki siitä, että poliitikot ovat alkaneet ymmärtää mediassa tapahtuneita muutoksia ja hakea näkyvyyttä (ilman mediavälitteisyyttä) julkisuudessa. Poliitikoiden mediasuhteissa tapahtuu muutoksia, kun internet tarjoaa poliitikoille suoran väylän julkisuuteen. Selvitän seuraavaksi blogin historiaa, määrittelyä ja ominaispiirteitä.

2.2 Blogin historiasta, määrittelystä ja keskeisistä piirteistä

Blogien historian alku sijoittuu 1990-luvun loppupuolelle, joten blogit ovat vielä ilmiönä suhteellisen tuore. Termiä *weblog* käytti ensimmäisenä Jorn Barger joulukuussa 1997 (Sedergren 2004). Pari vuotta myöhemmin (vuonna 1999) englanninkielinen termi weblog muuttui muotoon blog, kun Peter Merholz teki sanaleikin lisäämällä termiin välilyönnin. Termistä weblog tuli 'we blog' eli me bloggaamme (Kilpi 2006, 11) tai 'wee blog', kuten Peter Merholz omalla verkkosivullaan⁸ kirjoittaa.

Blogit tulivat suosituiksi ilmaisten julkaisutyökalujen⁹ myötä vuosituhaten vaihteessa (Majava 2006, 4; Blood 2000; ks. myös Heinonen & Domingo 2009, 8). Suurin osa blogeista oli aluksi englanninkielisiä, mutta sittemmin japanista on tullut suosituimpi blogikieli. Myös korean- ja kiinankieliset blogit ovat yleistyneet nopeasti. (Heinonen & Domingo 2009, 8; ks. myös Sifry 2007¹⁰.) Varhaisin weblogien muoto on linkkiblogi. Ensimmäiset blogit olivat internetin lokikirjoja eli kommentoituja ja päivitettäviä linkkilistoja vierailuista ja kiinnostavista verkkosivuista (Majava 2006, 10).

Tällaisia blogeja kutsutaan *filterityylisiksi* blogeiksi. Niiden ominaisuuksia Lintulahden (2005) mukaan ovat kronologinen kirjoituskeskeinen julkaisutapa, linkitys muihin havainnoituihin sivuihin, kirjoitusten pysyvät linkit, joihin muut voivat viitata, lainaukset linkitettyjen sivujen sisällöstä, kommentit linkitetyistä sivuista ja avoimuus kaikille internetin käyttäjille sekä lukijalle

---

⁸ Peter Merholzin verkkosivu <http://www.petermine.com/arhives/00000205.html>

⁹ Vuonna 1999 Yhdysvalloissa perustettiin Blogger, ks. <http://www.blogger.com>.

¹⁰ Raportin mukaan vuoden 2007 aikana japani on ohittanut englannin suositumpana bloggauskielenä. Japanin osuus on 37 ja englannin 33 prosenttia kaikista uusista blogiviesteistä.

annettu mahdollisuus kommentoida kirjoituksia. Filtterityylinen blogi viittaa kommenteissaan ensisijaisesti internetin julkisuuspiiriin käyttäen hyväkseen intertekstuaalisuutta¹¹ (Sedergren 2004). Bloggaajat alkoivat verkottua linkittämällä omat kommenttinsa toisten kommentteihin. Syntyi julkinen keskustelupiiri, jonka puitteissa järjestettiin myös tapaamisia. Tietyistä kirjoittajista tuli henkilökultin kohteita. Bloggaajista alkoi kehittyä yhteisö, ja blogien suosion kasvu perustui vapauteen. (Sedergren 2004, ks. myös Heinonen & Domingo 2009, 7.)

Ilmaisten ja helppokäyttöisten julkaisupalveluiden levittyä syntyi blogoja, joita alettiin myöhemmin kutsua *journaalityylisiksi* blogeiksi. Filtterityylisistä blogeista journaalityyliset eroavat siten, että ne eivät kommentoi internetissä olevia, vaan sen ulkopuolella kirjoittajan tai kirjoittajien omaan maailmaan kuuluvia asioita, jolloin esitystapakin on kommentoiva ja henkilökohtainen. Blogien henkilökohtaistumista voisi kutsua subjektiivisten blogien synnyksi. Lisäksi journaalityylisissä blogeissa on vain harvoin linkkejä muihin sivuihin. (Lintulahti 2005.)

Sisältö on journaalityylisessä blogissa joko kirjoittajan omaan elämään liittyvä (nettipäiväkirjat) tai johonkin kirjoittajan hyvin tuntemaan erikoisalaan liittyvä (journaalityylinen asiablogi). Journaalityylisten blogien sisältö voi joskus olla salasanalla suojattu. Pelkästään videoita tai ääntä sisältävät blogit ovat harvinaisia, mutta tekstin sijasta valokuvia sisältävät blogit yleistyvät nopeasti. (Lintulahti 2005.) Journaalityylinen blogi viittaa kommenteissaan ensisijaisesti joko kirjoittajan henkilökohtaiseen kokemuspäiriin tai sen ulkopuolelle – mukaan lukien internet. Filtterityyli on itse asiassa erikoistapaus journaalityylisestä bloggaamisesta. (Sedergren 2004). Hyödynnän analyysiosassa edellä esitettyä blogien jaottelua asiablogiin ja nettipäiväkirjaan.

Suomenkielinen termi *blogi* tulee englannin kielen lyhennyksestä *blog*, jossa on yhdistetty kaksi sanaa: *web* ja *log*. Alkuperäisessä merkityksessä blogi tarkoitti verkkolokia. Vertauksena toimi laivan kapteenin päivittäinen lokikirja. Verkkoloki on sivu, johon kerätään havaintoja kommentteja ja linkkejä internetissä julkaistuista asioista. (Lintulahti 2005.)

Blogin kirjoittajaan viittaava suomenkielinen termi *bloggaaja* on käänös englanninkielisestä termistä *blogger*. Blogin ylläpitotoiminnasta puhutaan *bloggaamisena* tai *blogaamisena* (*blogging*). (Majava 2006, 3-4.) Käytän tässä teonsanaa bloggaaminen. Blogiin tullut kommentti eli *merkintä*, *postaus* tai *kirjoitus* kääntyvät englannin kielen sanoista *post*, *posting* ja *entry*.

---

¹¹ Intertekstuaalisuus tarkoittaa tekstissä esiintyviä viitteitä muihin teksteihin (Wikipedia 2008, s.v. intertekstuaalisuus).

Käytän tässä itselleni luontevinta suomenkielistä termiä merkintä. Uuden viestiketjun aloittavaa bloggaajan aloitusmerkintää (*blog entry*) on tässä *alustus*. *Blogosfääriksi* (*blogosphere*) kutsutaan bloggaajien ja blogien muodostamaa yhteisöä, johon on linkittynyt suuri määrä yksittäisten alustusten välillä olevia ristikkäisviittauksia (Bruns & Jacobs 2006, 5).

Kanadalainen blogi-asiantuntija Peter Scott on kehittänyt laajalti hyväksytyt määritelmän blogille: internetsivu, joka sisältää suppeita, kronologisesti järjestettyjä ja informaatiota sisältäviä merkintöjä (Clyde 2004). Majavan (2006) määritelmä on laajempi ja kuvaa mielestäni paremmin blogin ominaisuuksia: blogi on loki- tai päiväkirjan tavoin päivätty itsenäisistä merkinnöistä koostuva websivusto. Blogit koostuvat yleensä pääosin hypertekstistä¹², mutta sivustolle ja yksittäisiin merkintöihin on mahdollista liittää myös multimedialla – kuvia, ääntä ja liikkuvaa kuvaa (Majava 2006, 4). Scottin määritelmä on riittävän kattava omalle tutkimukselleni, koska keskityn tulkitsemaan merkintöjen sisältämää tekstin avulla tuotettua informaatiota.

Stone (2004) jakaa blogit kolmeen luokkaan, teknologia, politiikka ja henkilökohtainen päiväkirja, tyypillisimpien aiheiden mukaisesti. Stonen (2004) jaottelua hyväksikäyttäen omassa tarkastelussa käyttämäni kansanedustajien blogit on helppo etukäteen olettaa suurelta osin sijoittuvan luokkaan politiikka. Blogit voidaan erotella myös julkisiin ja yksityisiin. Julkisella blogilla tarkoitetaan esimerkiksi tietyn aihepiirin uutisia käsittelevää sivustoa, jossa on uutisten kommentointimahdollisuus. Yksityinen blogi on teknisesti samankaltainen sivusto, mutta se on yksityisen henkilön ylläpitämä ja sisältö on hänen vallassaan. (Vainio 2004.) Kansanedustajien sijoittaminen tässä erottelussa vaatii mielestäni jo hieman enemmän pohdintaa. Blogit ovat kyllä yksittäisen henkilön vallassa, mutta keskustella voidaan esimerkiksi siitä, katsotaanko kansanedustaja yksityiseksi henkilöksi hänen ylläpitäessään julkista blogia, varsinkin, kun blogin sisältö mitä suurimmassa määrin liittyy hänen julkiseen ammattiinsa.

Lintulahti (2005) esittää, että kaikille blogeille yhteisiä piirteitä ovat persoonallinen esitystapa ja näkökulma kerrottaviin asioihin sekä rajattu kirjoittajien määrä (yksi tai useampia). Blogeilla on monia niille tyypillisiä ja tulkinnasta riippuen välttämättömiä teknisiä ominaisuuksia ja sosiaalisia käytäntöjä. Näitä ovat media, henkilökohtaisuus, viitattavuus, vuorovaikutteisuus, julkaisujärjestelmät sekä uutisvirrat tai -syötteet. Ainoana yhteisenä ja määrittelevänä tekijänä

---

¹² Hyperteksti mahdollistaa automaattiset ristiviittaukset (hyperlinkit) eri dokumenttien välillä. Hyperlinkin valinnalla viitattu dokumentti avautuu. (Wikipedia 2008, s.v. hyperteksti.)

voidaan pitää sitä, että usein tai uusimmat merkinnät ovat sivuston etusivulla. (Majava 2006, 3-6.)

Bloggaamisesta sinällään (*blogging per se*) puhuttaessa tulevat mukaan hierarkkiset alakäsitteet, joiden mukaan voidaan puhua muun muassa verkkopäiväkirjasta, uutisblogista, mielipideblogista, yritysblogista tai jostakin muusta bloggaamisen alagenrestä (Bruns & Jacobs 2006, 3). Tältä kannalta kansanedustajien blogeja voi ennakkoon pitää verkkopäiväkirjan, mielipideblogin ja ehkä jossakin määrin myös uutisblogin¹³ yhdistelmänä. Hyödynnän näitä hierarkkisia alakäsitteitä analyysissäni.

2.3 Blogit vuorovaikutteisena viestintäkanavana

Blogihakukone Technoratille laaditun uusimman State of the Blogosphere -raportin mukaan huhtikuussa 2007 maailmassa oli yhteensä noin 70 miljoonaa blogia. Maailmassa perustetaan joka päivä noin 120 000 blogia. Tämä tarkoittaa 1,4 blogin perustamista sekunnissa. (Sifry 2007.) Web-hakupalveluiden arvion mukaan säännöllisesti päivitettäviä weblogeja on kuitenkin vain hieman yli puolet kaikista nykyisistä blogeista (Heinonen & Domingo 2009, 8).

Blogien yleistymisen taustalla on kolme teknologisen kehityksen seurausta. Näistä ensimmäinen on sisällön luomisen digitalisoituminen, jonka myötä myös tallentaminen, editoiminen ja julkaiseminen ovat muuttuneet helpoksi ja edulliseksi. Toiseksi teknologian halpeneminen mahdollistaa internetiä käyttävien luoda ja julkaista digitaalista sisältöä. Lisäksi laajakaistaisten internet-yhteyksien lisääntyessä nettimediat ovat saaneet massayleisön, mikä on johtanut lisääntyvään kiinnostukseen perustaa blogeja. (Lintulahti 2006.)

2.3.1 Blogit ja uusi media

Median digitaalisista viestintävälineistä on alettu puhua uutena mediana. Manovich (2001, 25) pitää uutena mediana numeeriseksi dataksi muunnettuja viestintämuotoja ja välineitä, joita voidaan muokata ja jakaa uudelleen (esimerkiksi digitaaliset valokuvat). Esimerkiksi digitaalinen

---

¹³ Uutisbloggaaminen (*news blogging*) on säännöllistä uutistoimintaa, joka voi olla niin ensikäden raportointia kuin muissa uutislähteissä julkaistun uutisen kommentointia (Bruns 2006, 11).

televisio ja matkapuhelin ovat uuden median viestintäkanavia. Internet¹⁴ on ehkä kaikkein merkityksellisin uuden median viestintäkanava (Flew 2003, 11). Internetissä virtuaalisia yhteisöjä syntyy erityisesti niin sanotuilla sosiaalisilla verkkosivustoilla (muun muassa keskustelupalstat, blogit ja wikit), joiden formaatit suosivat välitöntä vuorovaikutusta ja keskustelujen syntymistä. Esimerkiksi samasta aiheesta¹⁵ kiinnostuneet verkon käyttäjät voivat muodostaa virtuaalisen yhteisön. Tietokonevälitteistä viestintää ovat myös sähköpostiviestit ja muu välitön viestintä (chat-sivustot) internetissä. (Majava 2006.)

Tänä päivänä keskustellaan julkisesti usein viestinnän tapojen ja muotojen muutoksista siirryttäessä painetusta mediasta elektroniseen mediaan. Esimerkiksi internet on selvästi epämuodollisen viestinnän kanava, samoin kuin matkapuhelin yksilöiden välisessä viestinnässä. Lisäksi yksityisen ja julkisen rajanveto on internetissä yhä vaikeampaa, kun sisällön tuottaminen on mahdollista kenelle tahansa, jolla on pääsy WWW-palveluun. Lisääntyvä katkeamaton yhteys internetiin edistää määrällisten muutosten lisäksi myös laadullisia muutoksia verkkokäyttäytymisessä. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että laajakaistan käyttäjät ovat verkkosisältöjen tuottajina aktiivisempia kuin modeemikäyttäjät. (Heinonen & Domingo 2009, 5-6.)

On kyse sosiaalisesta kypsymisestä, joka on edistänyt blogien kehittymistä spesifisti verkostomaisena lajityyppinä (Heinonen & Domingo 2009, 5–6). Blogit toimivat eräänlaisena veturina sille, että WWW:n luonne muuttuu yksisuuntaisesta julkaisukanavasta vuorovaikutteiseksi ja monenkeskiseksi vertaistuotannon ja julkisen keskustelun kanavaksi (Majava 2006). Heinonen & Domingo (2009) pitävät mahdollisena, että blogit ovat ensimmäinen aidosti weblähtöinen viestintägenre.

Blogit mielletään usein sekä julkaisu- että vuorovaikutusalustaksi. Merkinnät sisältävät yleensä toiminnon, jolla kävijät voivat jättää julkisia kommentteja. Yksittäiset merkinnät blogeissa ovat puheenvuoroja keskustelussa ja mikä tahansa merkintä on potentiaalinen keskustelunavaus. Teknisesti blogien erityisyys perustuu erilaisten ominaisuuksien yhdistelmään: päivittämisen

---

¹⁴ Internetistä on rakentumassa yhä enemmän sosiaalinen media (Socialmedia 2008). ”Social media: Any communications format where the users publish the content” (Wikipedia 2008, s.v. social media). Sosiaalinen media tarkoittaa tietoverkoissa tuotettuja ja jaettuja mediasisältöjä, jotka pohjautuvat käyttäjien väliseen vuorovaikutukseen. Sisällöt voivat olla myös yhteisesti luotuja ja ylläpidettyjä, kuten esimerkiksi verkon avoin tietosanakirja Wikipedia. Esimerkkejä: blogit, wikit, www.facebook.com, irc-galleria.net, www.myspace.com, www.youtube.com, secondlife.com, del.icio.us, www.flickr.com. (Rättilä 2007, 35.)

¹⁵ Esimerkiksi neuleblogit (ks. <http://neuleblogit.blogspot.com>) ovat erittäin suosittuja Suomessa.

helppoutteen, verkkojulkaisemisen ja vuorovaikutuksen yhdistämiseen sekä informaation siirrettävyyteen. Asymmetrinen vuorovaikutteisuus (saatujen kommenttien moderointi on mahdollista) sijoittaa blogit vuorovaikutusvälineenä yksisuuntaisten verkkojulkaisujen ja keskustelupalstojen välimaastoon. (Majava 2006, 5; 8-9.)

Taulukko 1. Blogit jatkumona verkkosivujen ja asynkronisten vuorovaikutusvälineiden välillä (Herring ym. 2005).

<i>Perinteiset verkkosivut</i>	<i>Blogit</i>	<i>Asynkroniset¹⁶ vuorovaikutusvälineet</i>
Päivittyvät harvoin	Päivittyvät usein	Päivittyvät jatkuvasti
Asymmetrinen lähetys	Asymmetrinen vuorovaikutus	Symmetrinen vuorovaikutus
Multimedia	Yleensä teksti	Pelkkä teksti

Blogikäytännöt ovat monipuolistuneet julkaisutekniikoiden kehittymisen myötä. Heinonen & Domingo (2006, 10) nostavat esiin mobiiliblogien (moblog) lajin, jossa artikkelit ovat lyhyillä tekstikommenteilla täydennettyjä kamerapuhelimella otettuja kuvia. RSS-välityksen¹⁷ avulla valitsemistaan blogeista saa yhdelle ruudulle sisältökoosteen. Podcastingin avulla taas käytetään blogiteknologiaa hyväksi radio-ohjelmien levittämiseen tiedostoina internetissä. Podcasting-lähetykset voivat olla myös amatöörien tekemiä. Tästä onkin väitetty tulevan pysyvä perinteisen yleisradiotoiminnan täydentäjä. (Heinonen & Domingo 2009, 10.)

Informaatio- ja viestintävälineiden kehitys näyttääkin kulkevan mobiilin teknologian suuntaan. Mäkinen (2006, 86–87) ennustaa lisensointitutkielmassaan, että internetin kaltaisen mobiiliteknologian yhdistyminen tulee oletettavasti muuttamaan viestintäkulttuuriamme ja toimintatapojemme vielä merkittävästi. Esimerkiksi blogien ja wikien kaltainen viestintä on aivan uudenkaltaisen viestintäkulttuurin ja julkisuuden tuottaja aiempaan kansalaisten julkaisutoimintaan verrattuna. Avoimuus ja vapaus takaavat yritteliäisyyden ja ilmaisunvapauden. (Emt., 86–87.)

¹⁶ Asynkroninen kommunikaatio (engl. *asynchronous communication*) eli ei-reaaliaikainen kommunikointi on kommunikointitapa, jossa kommunikoinnin osapuolet eivät ole ajallisesti toisistaan riippuvaisia. Asynkronista kommunikaatiota ovat esimerkiksi kirjeenvaihto, sähköposti ja uutisryhmät sekä keskustelupalstat. (Wikipedia 2008, s.v. asynkroninen kommunikaatio.)

¹⁷ RSS: Really Simple Syndication tai Rich Site Summary

2.3.2 Blogit median lähteinä

Blogien uskottavuus uutislähteenä on kasvanut suurten tapahtumien, kuten 9/11 World Trade Centeriin kohdistuneiden terrori-iskujen myötä, koska ne tarjosivat nopeasti päivittyvää tietoa tapahtumista. Blogien tietoisuutta ja arvostusta lisäsi myös aiheen käsittely niissä varsinaisen onnettomuuden jälkeen. (Yang 2006, 10.)

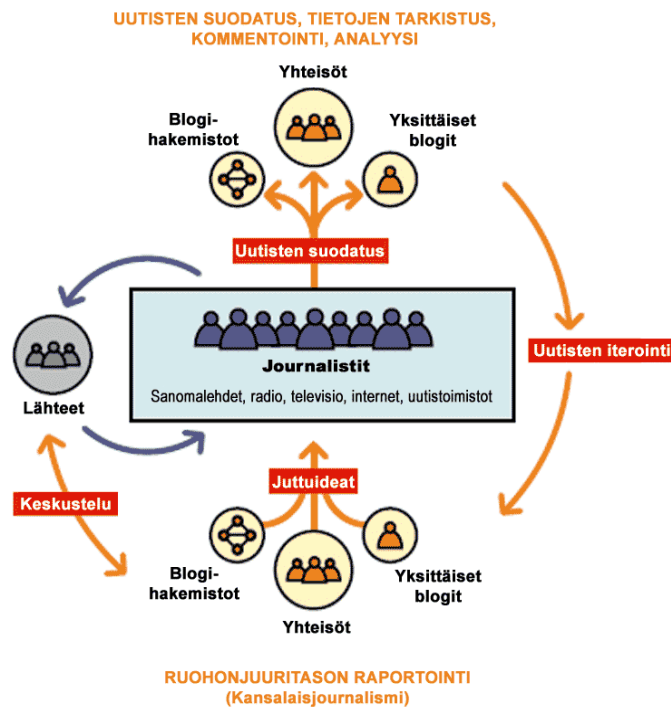
Myös Lintulahti (2006) pohtii kirjoituksessaan sitä, miksi blogeista on tullut varteenotettava ja perinteistä mediaakin syrjäyttävä tiedonlähde. Hän luettelee syiksi keskusteleavuuden puutteen mediassa, joka tosin on havaittu myös Suomessa¹⁸, sekä kansalaisten vähäisen roolin mediassa ylipäättään. Journalismin kehittymisen ja objektiivisuuden ihanteen myötä pienet ja paikalliset aiheet ovat hävinneet suurten institutionaalisten aiheiden tieltä erityisesti sanomalehdistössä. Ihmiset ovat aktivoituneet ja perustaneet omia blogeja tai liittyneet hyperpaikallisiin yhteisöihin saadakseen mahdollisuuden ilmaista kantansa heille olennaisiin, usein hyvin paikallisiin asioihin kansalaisten omista näkökulmista. (Lintulahti 2006.)

Blogit ovat siis osa internetin yhteisöjen¹⁹ kokonaisuutta, jota on alettu kutsua uudenlaiseksi orastavaksi mediaekosysteemiksi, jossa internetin yhteisöt ja blogit muun muassa täydentävät, tarkistavat ja kommentoivat perinteisen median luomia tietoja. (Kuvio 2.) (Lintulahti 2006.)

---

¹⁸ Esimerkiksi Helsingin Sanomat perusti keskustelevat blogit verkkosivulleen vuonna 2005 (ks. <http://blogit.hs.fi>).

¹⁹ Blogien lisäksi muita yhteisöllisiä työkaluja ovat muun muassa keskustelufoorumit, kuvagalleriat, pikaviestit sekä erilaiset hakukoneet ja hakemistot.

Kuvio 2. Orastava mediaekosysteemi. (Lintulahti 2006, alkuperäinen lähde Bowman & Willis 2003)

Täydentävätkö, tarkistavatko ja kommentoivatko kansanedustajat blogeissaan Lintulahden (2006) tarkoittamia perinteisen median luomia tietoja? Voidaanko myös niin sanottuja virallisia tietolähteitä, kuten poliitikkoja blogeineen pitää osana orastavaa mediaekosysteemiä? Etsin tässä myös vastausta siihen, miten kansanedustajat suodattavat ja hyödyntävät perinteisen median uutisia ja tätä kautta analysoin poliitikkojen ja median suhdetta sen lisäksi, että tarkastelen kansanedustajien argumentointia sekä sen kohteita. Edellä esitetty orastava mediaekosysteemi todistaa osuvaksi seuraavan Majavan (2006) esittämän toteamuksen: ”Weblogit ovat oma itsenäinen sosiaalisen vuorovaikutuksen muotonsa, joka kuitenkin heijastaa laajemmin digitaalisessa kulttuurissa vallitsevia käytäntöjä ja käsityksiä osallistumisesta. Weblogit tarjoavat ikkunan niihin kehityssuuntiin, jotka muokkaavat julkisuutta verkottuvassa yhteiskunnassa.” (Majava 2006, 83.)

3 Tutkimusasetelma

Tässä luvussa kuvailen luvun 4 analyysissä käyttämäni tutkimusaineiston ja perehdyn syvemmin analyysissä apuna käyttämäni sisällön erittelyyn ja uuden retoriikan kautta Perelmanin argumentaatioteoriaan. Lisäksi esitän tutkimusongelman ja tutkimuskysymykset.

3.1 Kansanedustajien blogit - aineisto

Kansanedustajat valitaan yksikamariseen Suomen eduskuntaan 4 vuoden välein välittömällä vaaleilla. Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu 15 vaalipiiriin. Viimeiset vaalit olivat 100-vuotisjuhlavaalit ja ne pidettiin 18.3.2007. (Eduskunta 2008b.) Alla olevassa taulukossa 2 on eritelty kansanedustajat yhteensä ja bloggaavat kansanedustajat sukupuolen ja eduskuntaryhmän mukaan.

Taulukko 2. Kansanedustajat yhteensä ja bloggaavat kansanedustajat sukupuolen ja eduskuntaryhmän mukaan 21.10.2008 (lkm) (Eduskunta 2008a; 2008c).

Puolue	Kansanedustajat yhteensä			Bloggaavat kansanedustajat		
	Naiset	Miehet	Yhteensä	Naiset	Miehet	Yhteensä
Kokoomus	21	30	51	13	17	30
Keskusta	15	36	51	4	11	15
Sosiaalidemokraatit	24	21	45	10	5	15
Vasemmistoliitto	3	14	17	2	4	6
Vihreät	9	5	14	6	3	9
Ruotsal.	6	4	10	4	1	5
Kristillisdemokraatit	4	3	7	3	2	5
Perussuomalaiset	1	4	5	1	1	2
Yhteensä	83	117	200	43	44	87

Suomen 200 kansanedustajasta 44 prosenttia (87) ylläpitää omaa blogia. Käytän tässä lähteenä eduskunnan verkkosivulla olevaa linkkilistaa kansanedustajien blogeista (ks. Eduskunta 2008c). Naiskansanedustajista (83) hieman yli puolella (43) on blogi ja mieskansanedustajista (117) vajaat 40 prosenttia (44) ylläpitää omaa blogia. Kun vertaillaan kolmea suurinta puoluetta, nähdään että kokoomuslaiset ovat taulukon 2 mukaan suhteellisesti aktiivisimpia bloggaajia. Kokoomuksen naiskansanedustajista 62 prosenttia (13) ja mieskansanedustajista 57 prosenttia (17) ylläpitää omaa blogia. Vastaavasti Sosiaalidemokraattien naiskansanedustajista blogga 42

prosenttia (10) ja mieskansanedustajista 24 prosenttia (5) sekä Keskustan naiskansanedustajista 27 prosenttia (4) ja mieskansanedustajista 31 prosenttia (11).

Lukumäärältään pienempien eduskuntaryhmien kohdalla suhteelliset prosentit ovat naiskansanedustajien kohdalla suurempia kuin suuremmissa puolueissa. Vihreiden, Vasemmistoliiton ja Ruotsalaisten naiskansanedustajista kaksi kolmasosaa ylläpitää omaa blogia. Kristillisdemokraattien neljästä naiskansanedustajasta kolme eli 75 prosenttia bloggaa. Poikkeuksen suhteellisessa osuudessa tekee Perussuomalaiset, joilla on yksi naiskansanedustaja. Pienten eduskuntaryhmien mieskansanedustajista aktiivisimpia ovat Kristillisdemokraattien ja Vihreiden edustajat. Kristillisdemokraattien kolmesta mieskansanedustajasta kaksi bloggaa ja Vihreiden viidestä mieskansanedustajasta kolmella on blogi. Vasemmistoliiton mieskansanedustajista 29 prosentilla (4) on blogi. Perussuomalaisten ja Ruotsalaisten neljästä miesedustajasta yksi bloggaa.

Aineisto koostuu kansanedustajien blogeihin 1.–21.11.2007 kirjoitetuista alustuksista. Rajaan laadullisessa tarkastelussa aineiston ulkopuolelle kansanedustajien alustuksissa olevat kuvat ja kuvatestit. Lisäksi jätän laadullisen tarkastelun ulkopuolelle alustuksiin kirjoitetut merkinnät. Tarkoitus on luoda alustusten perusteella kokonaiskuvaa enemmän kuin keskittyä esimerkiksi tiettyjen puolueiden edustajien alustuksiin, joten tämän vuoksi otin aineistoon kaikkien eduskuntaryhmien alustukset tietyltä ajalta. Aineisto on koottu tarkasteluajankohtana 21.10.2008 loppuvuodesta 2007, koska en halunnut keskittyä vaaliteemaan (vuoden 2007 maaliskuun eduskuntavaalit ja vuoden 2008 lokakuun kunnallisvaalit). Lisäksi perustelen vuoden 2007 valitsemista aineistonkeruuajankohdaksi sillä, että halusin varmistaa valitsemani ajankohdan alustuksissa käydyin keskustelun päättyneen. Aineistoksi muodostui yhteensä 313 alustusta.

3.2 Sisällönanalyysi ja sisällön erittely

Yleiskuvan luomiseen kansanedustajien aktiivisuudesta bloggaajina, blogien vuorovaikutteisuudesta sekä käsillä olevasta aineistosta tarvitsen käyttööni laadullisen aineiston analyysimenetelmän. Tuomi & Sarajärvi (2003, 107) toteavat teoksessaan, että sisällönanalyysistä ja sisällön erittelystä puhutaan kirjallisuudessa sekä synonyymeinä että kahdessa eri merkityksessä. Tarkastelen seuraavassa molempia hieman tarkemmin.

Sisällönanalyysin avulla tutkittavasta ilmiöstä (dokumentista) pyritään saamaan kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Tässä yhteydessä dokumentilla voidaan tarkoittaa väljästi ymmärrettyä esimerkiksi kirjoja, artikkeleita, päiväkirjoja, kirjeitä, haastatteluja, puheita, keskusteluja, dialogeja, raportteja ja mitä tahansa kirjalliseen muotoon saatettua materiaalia. Sisällönanalyysi on tekstianalyysiä, jossa etsitään tekstin merkityksiä. (Emt., 105–106.)

Sisällön erittelyn on vuonna 1952 määritellyt Bernard Barelson: ”Sisällön erittely (engl. *content analysis*) on kommunikaation ilmissisällön (dokumenttien sisältö sellaisena kuin se on) objektiivista, systemaattista ja määrällistä kuvailua varten soveltuva tutkimustekniikka” (Pietilä 1973, 51; Eskola 1975; Tuomi & Sarajärvi 2003, 106). Tutkimusmenetelmää käsittelevässä kirjallisuudessa on myöhemmin keskusteltu ”määrällisen” merkityksestä tieteellisessä kuvaamisessa (ks. Pietilä 1973, 53; Eskola 1975, 113; Tuomi & Sarajärvi 2003, 107). Pietilä ratkaisi asian toteamalla, että sisällön erittelyssä tiedot voidaan kerätä sekä sanallisessa muodossa, sanallisina ilmaisuina että määrällisessä muodossa, luokiteltuina ja tilastoituina (Pietilä 1973, 53; Tuomi & Sarajärvi 2003, 107).

On myös tulkittavissa, että nykyisin on olemassa sisällönanalyysia, jossa voidaan myös kvantifioida tutkittavaa ilmiötä ja toisaalta on olemassa laadullista sisällönanalyysiä, jossa kvantifiointi ei ole mahdollista (Tuomi & Sarajärvi 2003, 107). Puhutaan myös esimerkiksi tilastollisesta sisällön erittelystä (Eskola & Suoranta 1996). Tuomi & Sarajärvi (2003, 107–108) tekevät menetelmien välille selkeän erottelun: sisällön erittely on dokumenttien kvantitatiivista analyysiä ja sisällönanalyysi dokumenttien sisällön sanallista kuvailua. Tuomen & Sarajärven (2003) mukaan voidaan siis puhua laadullisesta sisällönanalyysistä ja määrällisestä sisällön erittelystä. Esa Reunanen (2003) esittää omassa väitöskirjatutkimuksessaan näkemyksensä määrällisen ja laadullisen tutkimusotteen eroista.

Määrällisessä tutkimuksessa kohteena olevasta aineistosta lasketaan kysymyksenasettelun kannalta relevantteja asioita. Nämä esitetään joko taulukoin tai niistä johdetuin esityksin. Tutkimuksen ollessa laadullista, aineistosta tehdään huomioita, yleistyksiä ja tyyppittelyjä laskematta kuitenkaan systemaattisesti huomioiden määriä. Tarkasteltaessa määrällistä ja laadullista tutkimusta metodologiselta tai tieteenfilosofiselta kannalta, on rajanveto huomattavasti vaikeampaa. Määrällinen tutkimus sisältää laadullista tulkintaa ja päinvastoin. Laadullisen tutkimuksen etu on, että esimerkiksi tekstejä on mahdollista tarkastella tiettyyn luokitusrunkoon

sitoutumatta. Toisaalta yleistyksset ja tyypittely rajoittavat kuvaa yksittäisen havaintoyksikön luonteesta. (Emt., 94.)

Edellä esitetyn perusteella päädyn rakentamaan yleiskuvaa kansanedustajien blogeista, bloggaamisesta ja sekä käsillä olevasta aineistosta pääasiassa sisällön erittelyn keinoin. Käytän tässä perustana Pietilän (1973) esittämää määrittelyä, joka sallii tietojen keräämisen sanallisessa muodossa, sanallisina ilmaisuina. Yhdyn Reunasan (2003) tekemään huomautukseen siitä, että määrällinen tutkimus sisältää laadullista tulkintaa ja päinvastoin. Myös Reunasan (2003) seuraavassa esitetty näkemys pitää paikkansa ainakin kohdan (2) osalta myös omassa tutkimuksessani tarkastellessani esimerkiksi aineistooni kuuluvien alustusten aiheita ja luokitellessani niitä.

Reunanen (2003, 96) toteaa, että hänen omassa tutkimuksessaan määrällinen ja laadullinen ote yhdistyvät ainakin kolmessa mielessä, (1) määrällisen koodauksen perusteella tehdyt frekvenssitaulut tuovat ryhtiä laadulliseen kuvailuun ja tulkintaan, (2) luokittelussa on aina kyse laadullisesta tulkinnasta ja (3) tilastollisen analyysimenetelmän käytöstä, jonka avulla aineistosta voidaan löytää useiden eri muuttujien arvojen tyypillisiä yhdistelmiä (perusteena laadulliset erot havaintoyksiköiden välillä).

3.3 Uusi retoriikka – Perelmanin argumentaatioteoria

Retoriikka on taitoa vaikuttaa ihmisiin ja oppia argumentoinnista sekä yleisöön vetoamisesta.

Retoriikkaa tarkasteltaessa huomio voidaan kiinnittää erilaisiin kielenkäytön tasoihin, joita ovat puheiden ja esitysten retoriikka, argumentoinnin retoriikka ja trooppien ja kielikuvien retoriikka. Puheiden ja esitysten retoriikka paneutuu esimerkiksi puheiden tai tekstien kokonaisuuksiin, ja niiden taidokkuuteen ja ´vaikuttavuuteen´ suhteessa yleisöön, argumentoinnissa keskeistä ovat esitysten puolet, jotka pyrkivät muuttamaan tai vahvistamaan yleisön käsityksiä asioista, ja trooppiretoriikkaa voidaan tarkastella joko taidonilmaisuna, argumentoinnin välineenä tai tyypillisinä tai yksilöllisinä ajatusmuotoina tai tyyleinä. (Palonen & Summa 1998, 10.) Tässä tarkastelen alustuksia argumentoinnin retoriikan tasolla.

Retoriikka on viime vuosikymmeninä kokenut renessanssin. Puhutaan tekstuaalisuutta korostavasta uudesta retoriikasta. Vanha retoriikka liittyi oraaliseen kulttuuriin. Aiemmin

ajateltiin, että sosiaalisten ja kulttuuristen ilmiöiden olemus on objektiivisesti havainnoitavissa. Retorisen käänteeseen myötä ilmiöiden olemuksen uskotaan hahmottuvan kielenkäytön avulla tapahtuvan merkityksellistymisen seurauksena. Näkemykselle on ominaista, että asiat ovat suhteellisia ja kieli epäneutraalia. Todellisuus on kielen ehdoilla tai armoilla tapahtuvaa tulkintaa. Väljästi tulkiten näkökulmaa voidaan sanoa kulttuurintutkimukseksi. (Koistinen 1998, 41.)

Chaïm Perelman (1912–1984), jonka argumentaatioteoriaa sovellan tutkimuksessani, on yhdessä Stephen Toulminin kanssa argumentointia painottavan retoriikatutkimuksen käynnistäjä (Palonen & Summa 1998, 10–11). Chaïm Perelman, Kenneth Burke ja Stephen Toulmin ovat retoriikan ´rehabilitoijia´, jotka 1950-luvulla kyseenalaistivat kielteisen ja vähättelevän suhtautumisen retoriikkaan ja kielelliseen argumentointiin. Erotuksena Perelmanin ja Toulminin kiinnostuksesta argumentointiin, Burke pyrki inhimillisen toiminnan yleisten ehtojen ja perusteiden (motiivien) ymmärtämiseen. (Summa 1998, 51–52.)

Uusi retoriikka vastasi 1900-luvun muuttuneen maailman tarpeisiin, jossa yleisöpuhelähtöisyys [yleisön edessä puhuminen – HS] tuntui naiivilta ja yksipuoliselta. Puro esittää teoksessaan kolme muutosta, jotka vaikuttivat uuden retoriikan tulemiseen. Ensimmäinen näistä oli sähköinen viestintä; etupäässä radion leviäminen 1920–1930-luvuilla ja television tuleminen hieman myöhemmin. Toinen muutos oli poliittisen maailmankuvan muuttuminen. Kansainvälisen politiikan ja retoriikan optimismi muuttui samalla kun maailma ensimmäisen maailmansodan jälkeen muuttui kansainvälisemmäksi ja luonteeltaan keskustelelevammaksi. Aika oli alttiimpaa väärinymmärryksille ja epävarmuudelle. Kolmantena uuden retoriikan tulemiseen vaikuttavana muutoksena Puro esittää länsimaisen elämäntyylin muuttumisen ja kaupallistumisen (mainonta, markkinointi, television piilomainonta). (Puro 2006, 109–110.)

Perelman määrittelee uuden retoriikan *praktisen päättelyn* tutkimukseksi. Hän kiinnostui ongelmasta, jossa oli kyse mahdollisuudesta arvioida rationaalisesti arvopäätelmien hyvyttä tai huonoutta. Perelman ratkaisi arvopäätelmien rationaalisen perustan ongelman tutkimalla luonnollista argumentaatiota erilaisissa elämäntilanteissa näyttäytyvänä toimintana. Tavoitteena oli esittää teoria siitä, miten arvopäätelmien uskottavuus rakennetaan vakuuttavan kielenkäytön avulla. Perelmanin teoriaa voidaan pitää argumentaatioteorianä, koska arvokysymyksistä voidaan ajatella päästävän yhteisymmärrykseen vuorovaikutteisen argumentoinnin avulla. (Summa 1998, 62–64.)

Perelmanin argumentaatioteorian käsitteistöä voidaan käyttää journalistisen tekstin tutkimukseen, sillä sen avulla tekstiä voidaan analysoida kolmelta eri tasolta: (1) Yksittäiset argumentit (mitä sanotaan ja miten sanottu perustellaan), (2) Puhuttelijan ja puhuteltavan välinen suhde (kenelle sanotaan), (3) Koko tekstin tuottama, yhteisesti jaettava todellisuus (millaisesta arvomaailmasta ja maailmankäsityksestä sanottu kumpuaa). Teoria tarjoaa systemaattisia metodisia ajatusvälineitä jonkin tekstikonaisuuden analysoimiseksi ja uudelleen tulkitsemiseksi. (Koistinen 1998, 49.) Tarkastelen työssäni kansanedustajien argumentaatiota sekä yksittäisten argumenttien että sen kautta, kenelle argumentti suunnataan. Pyrin myös paneutumaan poliitikkojen ja median suhteeseen erityisesti tarkastelemalla kansanedustajien yksittäisiä argumentteja. Perelmania mukaillen operoin siis pääasiassa tasoilla 1 ja 2. Keskittyminen yksittäisiin argumentteihin ja niihin kohteisiin antaa mielestäni lähtökohdat kolmostason tarkastelulle, johon tässä ei ole mahdollisuutta syvällisesti paneutua.

Perelman lähtee analyysissään liikkeelle erottamalla demonstratiivisen päättelyn luonnollisesta argumentaatiosta (dialektinen päättely). Tiettyjä sääntöjä noudattavassa todistamisessa käytettäviä merkkejä pidetään yksiselitteisinä, kun argumentointi tapahtuu tulkinnanvaraisella luonnollisella kielellä. Matemaattisessa todistuksessa aksioomia pidetään selviöinä, tosina tai olettamuksina, mutta yleisön hyväksyntää ei ole yleensä mieltä kysyä. Argumentaatiossa taas pyritään hankkimaan tai vahvistamaan yleisön hyväksyntää tai kannatusta esitetyille väitteille, joten se ei voi tapahtua tyhjiössä. Perelman puhuu teoksessaan ennalta oletetusta, tietyistä puhujan ja yleisön välisestä ”henkien kohtaamisesta”. (Perelman 1996, 16.)

Esitän seuraavaksi Perelmanin argumentaatioteorian teorian keskeiset ulottuvuudet: yleisön ja esisopimuksen käsitteet sekä argumentaatiotekniikat.

3.3.1 Yleisö

Perelman kehittää argumentaatioteoriaansa edelleen määrittelemällä *yleisöksi* kaikki ne, joihin argumentaatiolla halutaan vaikuttaa (emt., 21). ”Argumentointi on osoitteellista kommunikointia, johon liittyy aina jonkin asteinen tietoisuus yleisöstä (Summa 1998, 67).” Argumentointi ei ole erikseen järkeen, tunteisiin tai tahtoon vetoamista, vaan yksilöihin kokonaisuutena. Tästä huolimatta argumentoinnin päämäärät eroavat toisistaan, ja argumentaation keinot sovitetaan aina keskustelun aiheen ja kuulijoiden luonteen mukaiseksi. (Perelman 1996, 20.)

Argumentaation arvoon onnistumiseen vaikuttaa yleisön *laatu* sen lisäksi, kuinka tehokkaasti argumentaatio saavuttaa tietyn yleisön hyväksynnän (Perelman 1979, 14). Yleisön joukko vaihtelee puhujasta itsestään yksityisessä pohdinnassa koko yhteiskunnan päteviin ja järjellisiin jäseniin, jonka Perelman nimeää *universaaliyleisöksi*. Edellä mainittujen väliin sijoittuvat *eritysyleisöt*. (Perelman 1996, 21.) Perelman (1986, 15) tarkoittaa universaaliyleisöllä kaikkia rationaalisia olentoja, jotka ymmärtävät käytettyä kieltä ja ovat oikeutettuja olemaan eri mieltä puhujan kanssa. Eritysyleisö voi koostua esimerkiksi jonkin alakulttuurin tai tietyn ikäryhmän edustajista. Kansanedustajilla erityisyleisön voisi kuvitella olevan useimmiten tietyn puolueen kannattajat eli äänestäjät. Toisaalta kansanedustajan työ on myös hyvin asiasidonnaista, joten esimerkiksi opiskelijat tai lapsiperheet voivat muodostaa erityisyleisön.

Perelman lähtee pohdinnoissaan siitä, että retorisen toiminnan pitäisi olla aina kaikkien vastuulla. Jollekin erityisryhmälle ja johonkin tiettyyn hetkeen suuntautuva retoriikka on aina altis vetoamaan ”alempiin suostuttelun keinoihin”. Universaaliyleisölle suunnattu retoriikka taas tarkoittaa universaalia vastuuta. Retoriikan pitäisi näin ollen suuntautua erityisen sijasta yleiseen. Puro nostaa tässä yhteydessä esiin impersonaalisuuden käsitteen, joka vetoaa aina yhteisesti ja kollektiivisesti hyväksyttävissä olevaan henkilökohtaisen sijasta. Perelman painottaa ennen kaikkea vastuun (reettorin vastuu siitä, että toiminta on universaaliyleisön hyväksyttävissä) ja yleispätevyyden (yhteisymmärrykseen pyrkimisen tavoite) käsitteitä. (Puro 2006, 132.)

Universaaliyleisö on kuitenkin ideaali käsite. Puhuja joutuu muodostamaan käsityksen universaaliyleisön koostumuksesta pohtien niiden argumenttien laatua, joiden avulla hyväksyntä voitaisiin saavuttaa. Käytännössä tilanne on osittain mahdoton, sillä universaaliyleisön ideaali ei ole aikaan ja paikkaan sidottu, eikä se ole myöskään historiallinen muodostuma. (Perelman 1986, 15–17.) Universaaliyleisö on puhujan tiivistelmä yleisesti hyväksyttävissä olevista argumentoinnin perusteista (Summa 1998, 68). Universaaliyleisöön vetoamisessa keskeistä ovat universaalit arvot, joita ovat esimerkiksi oikeus, vapaus ja humanisuus. Universaalit arvot ovat ihmiskunnalle tärkeitä ja ne ovat universaaliyleisön hyväksymiä. Kuitenkin ongelmia (erimielisyyksiä) syntyy, kun arvoja aletaan tarkentaa tai niitä pitäisi ottaa käyttöön. (Perelman 1986, 15–17.)

”Erottelu vain harvoille suunnattujen ja kaikille tarkoitettujen esitysten välillä auttaa ymmärtämään paremmin myös *suostuttelun* ja *vakuuttamisen* vastakkaisuutta.” Perelman ei erottele suostuttelua vakuuttamisesta liittämällä suostuttelua mielikuvitukseen, tunteisiin ja

yleensä tahattomiin henkisiin toimintoihin tai pitämällä sitä subjektiivisena, ja jälkimmäistä järkeen tai pitämällä sitä objektiivisena. Hän toteaa, että ”suostutteluun tähdätään erityisyleisölle suunnatuissa esityksissä ja vakuuttamista taas käytetään universaaliyleisöön vedottaessa.”

(Perelman 1996, 24–25.)

Empiirisessä osassa jään yleisön tarkastelussa määrälliselle tasolle eli katson, kuinka suuressa osassa alustuksista yleisö on partikulaari ja kuinka monessa yleisön voidaan sanoa olevan universaali. Seuraavaksi siirrytään tarkastelemaan Perelmanin teorian vaikuttamisen keinojen systematiikkaa eli esisopimuksia ja argumentoinnin tekniikoita.

3.3.2 Esisopimukset

Perelmanin argumentaatioteorian vakuuttamisen keinojen systematiikka jakaantuu *argumentoinnin lähtökohtiin* ja *argumentoinnin tekniikoihin* (ks. alaluku 3.3.3). Argumentoinnin lähtökohdat eli *esisopimukset* (engl. *agreements*; ransk. *les données*) ovat puhujan tai kirjoittajan julkilausumattomia oletuksia yleisistä perusteista, joilla jotakin tiettyä yleisöä kannattaa lähestyä. (Summa 1998, 69–70.) Esisopimukset ovat yleensä julkilausumattomia ja annettuina otettavia itsestäänselvyksiä, implisiittisiä tosiasioita. ”Esisopimukset *reaalisuudesta* koskevat sitä, mitä pidetään totena, todennäköisenä ja normaalina.” Nämä ovat sopimuksenvaraisia asioita, argumentoinnin kautta sellaisiksi määriteltäviä ja edelleen määriteltävissä. (Perelman & Olbrechts-Tyteca 1971, 67–74.) Empiirisessä tarkastelussa pyrin löytämään kansanedustajien alustuksille näitä julkilausumattomia itsestäänselvyksiä.

Tarkastelemalla kansanedustajien blogeihinsa kirjoittamien tekstien eli alustusten esisopimuksia nähdään, millaisiin aihealueisiin blogit painottuvat ja minkä tyyppisiä aiheita kansanedustajat katsovat tarpeelliseksi blogeissaan käsitellä sekä toisaalta myös se, millaiset aihealueet jäävät kansanedustajien teksteissä pienemmälle huomiolle. Tässä tarkastellaan siis sitä, millaisin oletuksin kansanedustajat lähestyvät yleisöään blogeissaan.

Arvostamiseen liittyvät esisopimukset määrittävät arvot, arvohierarkiat sekä niiden oikeuttamisen periaatteet. Yleisön ja puhujan välisissä esisopimuksissa voidaan vedota sekä universaaleihin että erityisarvoihin. Arvoihin perustuvat esisopimukset erottavat suositeltavat käyttäytymismallit ei suositeltavista malleista. Erityisyleisölle suunnattu argumentaatio vetoaa erityisarvoihin, jotka

muuttuvat yleisöstä toiseen. (Emt., 67–77.) Universaaliyleisöön vedottaessa myös arvojen on oltava universaaleja. Arvoihin vetoavat esisopimukset voivat olla joko abstrakteja tai konkreettisia. (Perelman 1979, 15.) Esisopimukset reaalisuudesta suhteutetaan yleensä universaaliyleisöön ja esisopimukset arvostamisesta osayleisöön (Perelman & Olbrechts-Tyteca 1971, 67–77.)

Lokukset [suom. *yhteismaa* (puhujan ja kuulujan välillä alue, josta ei tarvitse neuvotella), ks. Summa 1989, 118] ovat yleisön entuudestaan tunnistamia ja hyväksymiä, argumentin varsinaisesta sisällöstä riippumattomia arviointiperusteita. Tuttu lokus, esimerkiksi viattoman puolustamisen tärkeys, antaa uskottavuutta vieraammillekin (esimerkiksi kaukaisen kansan puolustaminen) perusteluille. *Kvantitatiiviset lokukset* ovat määrällisiä perusteita, jolloin määrä (esimerkiksi raha) ratkaisee arvon. Tällöin myös normaali asetetaan normiksi ja epätavallinen arvottomaksi. *Kvalitatiivinen lokus* tarkoittaa vetoamista asioiden ainutkertaisuuteen niiden oikeuttamisen perusteina, laadun puolesta määrää vastaan. (Perelman & Olbrechts-Tyteca 1971, 67–95.)

Esimerkki Persianlahden sodassa mukana olleiden länsijohtajien todellisuutta koskevista esisopimuksista, jotka ovat yleensä sellaisessa muodossa, ettei niihin ole tarkoitus kiinnittää huomiota: perustelemattomat toteamukset ”kuten me kaikki tiedämme” - alkuiset lauseet ja ”nythän on niin, että” -tyyppiset osuudet (Kuusisto 1996, 278).

Perelman kiinnittää huomiota myös tietyille argumentointityypeille ominaisiin yksimielisyyden lajeihin, jotka johtuvat joko esityksen kohteena olevasta yksilöstä tai itse keskustelun etenemistavasta. ”Kun esitys osoitetaan yleisölle, jonka oletetaan joko ammattinsa tai sitoumuksiensa vuoksi hyväksyvän tietyt puitteet, puhujalla on oikeus luottaa näiden kannatukseen (esimerkiksi tuomarin voidaan luottaa noudattavan maan lakeja).” (Perelman 1996, 39.)

3.3.3 Argumentaatiotekniikat

Kansanedustajien blogien argumentaatiota sekä poliitikkojen ja median suhteita tarkastelllessani sovellan Perelmanin teorian argumentaatiotekniikoita. Teorian yksityiskohtaisuuden vuoksi kaikkia tekniikoita ei tässä voi käydä tarkasti läpi. Argumentit esitetään joko *sidosmuotoisina* (assosiatiivinen, ks. Puro 2006, 133; engl. *association*), jolloin premissejä koskeva hyväksyntä on mahdollista siirtää koskemaan myös johtopäätöksiä, tai *erottelumuotoisina* (dissosiatiivinen, ks. Puro 2006, 133; engl. *dissociation*), jolloin argumenteissa pyritään erottamaan toisistaan tekijöitä, joita kieli tai vakiintunut perinne sitoo yhteen. Sidostyyppejä ovat *kvasiloogiset* ja *todellisuuden rakenteeseen perustuvat* sekä *todellisuuden rakennetta luovat ja perustavat argumentit*.

Erottelutyyppi sisältää *vastakkainasetteluihin ja erotteluihin perusteluvat argumentit*. (Perelman 1996, 58–61; ks. myös Puro 2006, 133–134.) Tarkastelen seuraavassa lähemmin edellä mainittuja argumentteja.

Kvasiloogiset argumentit

”Kvasiloogiset argumentit ymmärretään rinnastamalla ne loogiseen tai matemaattiseen ajatteluun.” muodollisesta päättelystä ne kuitenkin eroavat, koska niissä edellytetään aina tiettyjen ei-muodollisten väitteiden hyväksymistä, jotka antavat mahdollisuuden argumentin soveltamiseen. (Perelman 1996, 59.) Kvasiloogiset argumentit imitoivat rakenteeltaan logiikan ja matematiikan formaaleja rakenteita, mutta eivät kuitenkaan tuota formaaleja todisteita (Perelman 1979, 19). Jotta argumentaatio voitaisiin muuttaa sitovaksi todistukseksi, tulisi kaikki termit määritellä ja poistaa kaikki monimielisyys sekä useampien tulkintojen mahdollisuudet. (Perelman 1996, 62).

Kvasiloogiset argumentit yrittävät siis imitoida joko loogisia tai matemaattisia suhteita. *Loogisia suhteita matkivat argumentit* voivat käsitellä esimerkiksi ristiriitaa, yhteensopimattomuutta, samuutta, määritelmää, analyysiä, tautologiaa ja vastavuoroisuutta sekä oikeudenmukaisuutta.

Esimerkki yhteensopimattomuudesta on opettaja, joka toteaa oppilailleen, että vanhempia tulee totella tai, että ei saa valehdella. Mutta entä jos isä käskee valehtelemaan tai vanhemmat antavat ristiriitaisia käskyjä? Yhteensopimattomuus pakottaa valitsemaan, osoittamaan pätevän säännön ristiriitatapauksissa, luopumaan jostakin säännöstä tai rajoittamaan sen sovellusala.

Huomaamattaan yhteensopimattomuuteen ajautuva henkilö joutuu naurunalaiseksi. Tämän ja siitä aiheutuvan maineenmenetyksen pelko ovat tehokas argumentaation, ja opetuksen, keino. (Emt., 62–92.)

Esimerkki siitä, että abortti on ristiriidassa elämän pyhyden kanssa: Elämä on pyhää → Abortti on elämän vastakohta → Abortti on epäpyhää (Puro 2006, 131).

Myös mielipidettään vaihtavaa pidetään naurettavana, ellei hän kykene esittämään syitä ratkaisulleen. Arvovallalla [jota on esimerkiksi kansanedustajalla – HS] voi kuitenkin uhmata naurunalaiseksi joutumista. Taitava puhuja pystyy käyttämään tahallisesti kvasiloogisia argumentteja ironisen tai pilkallisen vaikutuksen saavuttamiseksi. Kvasiloogiselle argumentille on ominaista, että siinä olevia termejä pyritään samaistamaan valintaan perustuvan määritelmän tai analyysin pohjalta. Puhuja voi esimerkiksi määritellä tietyn käsitteen itselleen edullisella tavalla. Samaistaminen määritelmän tai analyysin pohjalta voi johtaa tautologiaan etenkin, kun yleisön mielestä analyysi tai määritelmä ei ole kiinnostava eikä kerro mitään uutta. Eräs taitavan puhujan keino on näennäisen tautologian käyttäminen tehokeinona. Perelman kuvaa tätä esimerkillä ”nähdessäni kaiken, minkä näen, ajattelen sitä, mitä ajattelen”. (Perelman 1971, 207–216; Perelman 1979, 20; Perelman 1996, 64–74.)

Perelman esittelee teoksessaan loogisia suhteita matkivien kvasiloogisten argumenttien alueelta myös niin sanotun oikeudenmukaisuussäännön, jonka mukaan samaan luokkaan kuuluvia olentoja tulee kohdella samalla tavoin. Asioita käsitellään, kuten ennenkin. Esimerkkinä tästä ovat aikaisempiin tuomioihin perustuvat ennakkotapaukset. (Perelman 1971, 218.)

Poliittisen elämän sisällä esimerkiksi päätöksenteon yhteydessä puhutaan usein vastuun kantamisesta, tämä sana nousee poliittisten uutisten yhteydessä usein myös julkisuuteen, jossa puhutaan paljon myös median vastuusta. Erityisesti suurten katastrofien sattuessa keskustellaan usein median toiminnasta ja tavasta uutisoida tapahtumista ja uhreista. Tämä asetelma voi tutkimusaineistossa nousta esille esimerkiksi siten, että politiikan edustajat vaativat medialta vastuunkantoa. Tähän liittyen Perelman (1996) tarjoaa *vastavuoroisuuteen* perustuvaa argumenttia, jossa samastetaan kaksi oliota tai tilannetta ja pyritään osoittamaan, että niitä tulee jonkin tietyn suhteen korreloivina termeinä kohdella samalla tavoin. Tämä argumentti noudattaa muodollisen logiikan sääntöä, jossa suhteen R edeltäjä ja seuraus, termit A ja B voidaan vaihtaa keskenään suhteen ollessa symmetrinen. Kun tällainen symmetria osoitetaan oleelliseksi, voidaan edellyttää termien samastamista ja oikeudenmukaisuussäännön soveltamista. Esimerkiksi kerjäämisen pahuus voidaan kyseenalaistaa hyväntekeväisyyden ollessa hyve. (Emt., 78–79.)

Matemaattisia suhteita matkivat argumentit käsittelevät esimerkiksi *transitiivisia* eli siirrännällisiä suhteita (osan sisältyminen kokonaisuuteen, kokonaisuuden jakaminen osiin), vertailua ja todennäköisyyksiä sekä mittoja ja painoja. Transitiiiviset argumentit noudattavat formaalin logiikan sääntöä, jossa A:n suhde B:hen on yhtä kuin B:n suhde C:hen. Tästä voi päätellä, että A:n suhde C:hen on yhtä kuin A:n suhde B:hen ja B:n suhde C:hen. Kokemuksen perustella kuitenkin esimerkiksi argumentti, ”ystävieni ystävät ovat minunkin ystäviäni”, voidaan kyseenalaistaa. (Perelman 1971, 227; Perelman 1996, 81–92.)

Vertailuun perustuva argumentti toimii silloin, kun se ei johda varsinaiseen paino- ja mittajärjestelmiä käyttävään punnitsemiseen ja mittaamiseen. Kuitenkin yleensä tosiasioina esitettävien argumenttien paikkansapitävyys pystytään usein toteamaan. Vertailukohde määritellään harvoin vakuuttavasti. Suhteellisen koon ilmaiseminen voi olla tarkan lukumäärän mainitsemista tehokkaampi keino, koska tavoitteena on vaikutuksen tekeminen. Vertailukohde tulee kuitenkin valita huolellisesti. Perelman lukee kvasiloogiisiin argumentteihin myös sellaiset, jotka nojaavat *probabilismiin*, ei-laskettaviin todennäköisyyksiin tai vähintäänkin todennäköisyysteorian lähtöajatuksiin. (Perelman 1996, 86–90.) Vertailuun perustuvat argumentit ovat mielestäni erityisen hyvä tapa perustella oman näkemyksen hyvyyttä ja osoittaa kilpaileva näkemys huonommaksi. Kvasilooginen vertailu sopii esimerkiksi sähkön kulutuksen, päästöjen ja taloudellisuuden mittareihin, joiden kanssa myös kansanedustajat työskentelevät.

Esimerkki vertailuun perustuvasta argumentista: kansanedustaja vertaa Suomen väkivaltarikosten määrää EU:n keskimääräiseen. (...) ”Kävimme myös maanpuolustuskurssilla Jokelan asiaa läpi ylimmän poliisijohdon kanssa. Luojan kiitos, Suomi on kokonaisrikollisuuden osalta edelleen yksi Euroopan turvallisimpia maita. Se huolestuttava tosiasia on kuitenkin sanottava, että meillä on väkivaltarikoksia 2,5 kertaa enemmän kuin EU-maissa keskimäärin.” (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 9.11.2007.)

Edellä esiteltyt tekniikat edellyttävät ongelman pelkistämistä vain yhteen osatekijään, joka ei laskettavissa, mutta sen määrää voidaan silti arvioida. Pelkistäminen voi johtaa oleellisten osatekijöiden laiminlyömiseen. Pelkät kvasiloogiset argumentit eivät yleensä riitä vakuuttamaan kuulijoita, koska ongelman palauttaminen muodollisiin tai määrällisiin osatekijöihin on hankalaa. Tämän vuoksi Perelman täydentää teoriaansa *todellisuuden rakenteeseen nojaavilla argumenteilla*. (Perelman 1996, 91–92.)

Todellisuuden rakenteeseen nojaavat argumentit

Kun tietyt todellisuuden tekijät on liitetty toisiinsa tunnustetulla sidoksella, voidaan kehittää argumentaatiota, jonka avulla on mahdollista siirtyä yleisesti hyväksytyistä sellaiseen, mitä halutaan saada hyväksytyksi. Useimmiten todellisuuteen perustuvissa argumenteissa vedotaan *peräkkäisyysiteisiin*, kuten syy ja seuraus, tai *rinnakkaisuussiteisiin*, kuten henkilön ja hänen tekojensa suhde. Kyse on kahdesta erilaisesta tavasta jäsentää todellisuutta. Peräkkäisyysiteissä suhteutetaan toisiinsa saman tason ilmiöitä ja rinnakkaisuussiteisiin perustuva argumentaatio nojaa eritasoisiin tekijöihin, kuten olemukseen ja sen ilmentymiin. (Emt., 93.)

Peräkkäisyysiteissä *ajan* käsitteellä on olennainen merkitys, sillä näissä argumenteissa jostakin asiasta seuraa jokin asiantila (Perelman 1971, 293). Kansanedustajien työhön kuuluu keskeisenä osana ajamiensa asioiden perustelu saavutettavien tulosten avulla. Uskon, että peräkkäisyysiteiden käyttö on kansanedustajien argumentoinnissa yleistä.

Peräkkäisyysiteisiin perustuva argumentaatio toimii vain silloin, kun kuulijat tai lukijat ovat samaa mieltä teon motiiveista sekä niiden asianmukaisuudesta ja todennäköisyydestä.

Argumentaatiot ovat joko syiden tutkimista, seurausten toteamista tai teon seurauksiin perustuvaa tosiasioiden arvottamista (pragmaattinen argumentti). Seurauksista lähtevä argumentaatio ei itsestäänselvyytensä vuoksi edes kaipaisi perusteluita. ”Seurauksia voidaan havainnoida tai ennakoita, todentaa tai olettaa.” Pragmaattista argumenttia on vaikea soveltaa käytäntöön. Miten erottaa tietty teko seurausten sarjasta tai toisaalta liittyy monien tapahtumien yhteisvaikutuksena syntyneet ilmiöt yhteen syy-tekijään? (Perelman 1979, 21; Perelman 1996, 94–96.)

Esimerkki siitä, miten peräkkäisyysiteitä (syy-seuraus) voidaan käyttää argumentoinnin apuna. Kansanedustaja kuvailee maataloustuen loppumisen seurauksia: (...) ”MTK:n edustajat kävivät kaikissa eduskuntaryhmissä ilmaisemassa hätähuutonsa suomalaisen elintarviketuotannon tulevaisuuden puolesta vaatien perussopimuksen ja 141-tuen kytkentää. Viesti kaikui Keskustan ryhmässä kuuroille korville. Miksi Suomi ei käyttäisi vahvinta vaikuttamiskeinoaan näin tärkeässä asiassa? Jos 141-tuki loppuu, seuraukset olisivat omankin alueeni, eteläisen Hämeen kannalta rajut. Vaarassa olisi niin Herajoen maineikas meijeri kuin Lopen maankuulu peruna.” (...) [(Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 2.11.2007.)]

Rinnakkaisuussiteisiin perustuvassa argumentaatiossa yhdistetään eri tasojen asioita, joista yksi esitetään toisen ilmaukseksi tai ilmentymäksi, kuten esimerkiksi henkilön suhteessa tekoihinsa, arviointeihinsa tai teoksiinsa. ”Vaikka henkilö koostuukin ilmentymistään, tulkitsemme näitä aina hänestä muodostamamme käsityksen valossa: henkilö ja hänen tekonsa ovat jatkuvassa

vuorovaikutuksessa, missä on vaikea sanoa, kumpi edeltää toista.” Tässä argumentaatioissa ei ajan käsitteellä näin ollen ole merkitystä, koska rinnakkaisuussiteet ja puhujan *olemus* ovat alati vuorovaikutuksessa keskenään. *Eetoksella* tarkoitetaan vaikutelmaa, jonka yleisö rakentaa puhujasta kuulemansa perusteella. Rinnakkaisuussiteet perustuvat siihen, että yleisö ymmärtää puhujan käyttämät argumentit yksittäisiksi teoiksi, joista muodostuu puhujan eetos. Edellä mainitulla olemuksen käsitteellä tarkoitetaan tässä samaa kuin eetoksen käsitteellä. (Perelman 1971, 293, 319; Perelman 1979, 21–22; ks. myös Perelman 1996, 102–103, 111.)

Rinnakkaisuussiteillä voidaan liittää toisiinsa tapahtumia, henkilöitä, teoksia ja näiden taustalla olevia historiallisia ajanjaksoja (esimerkiksi 1970-luvun muoti). Samoin käsitellään myös kirjallisia ja taiteellisia suuntauksia (esimerkiksi novellit, naivismi), tyylejä, taloudellisia ja oikeudellisia rakenteita ja ideologioita. Edellä mainitut kategoriat ovat ajatuskonstruktioita, jotka liittyvät erotteluun. *Symbolisissa siteissä* liitetään toisiinsa symboli ja sen kohde ja näille ominainen piirre on osallisuussuhde. Tällöin symboli ja symboloitu asia voivat kuulua esimerkiksi samaan myyttiseen tai spekulatiiviseen kokonaisnäkemykseen. Tämä tarkoittaa sitä, että ajallisesti hyvinkin etäisiä seikkoja voidaan tietyn ajattoman historiakäsityksen nojalla pitää rinnakkaisina. Lisäksi symboliin kohdistuva teko koskettaa välittömästi myös symboloitua, kuten tapauksessa, jossa lipun polttaminen katsotaan maan häpeämiseksi. (Perelman 1996, 113–115.)

Esimerkki siitä, miten rinnakkaisuussidettä käytetään argumentoinnin apuna. Esimerkissä rinnastetaan ministeri Pekkarisen eri aikakausilla laatima raportti ja lausunto: (...) ”Vajaa kymmenen vuotta sitten Pekkarinen laati puolueensa raportin euroon siirtymisen eduista ja haitoista. Esille nousi vahvasti ns. epäsymmetrinen sykli eli shokki. Tänä päivänä ministeri Pekkarinen toteaa, että tällainen on nyt kohdistumassa Suomen metsäteollisuuteen ja pian myös metalliteollisuuteen. Se on raju juttu. Asiaa kannattaa tarkoin seurata. Omia keinoja sen välttämiseen ei meillä euromaana ole. Tuleeko EKP avuksi? Epäilen. Suomen etu jää suurten maiden jalkoihin. Niin käy kaikessa EU-politiikassa. Valitettavasti.” (...) [Mies; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 13.11.2007.]

Perelman puhuu teoksessaan myös niin sanotuista *erottamistekniikoista*, jotka estävät teon merkityksen ja vaikutuksen henkilöön. Näitä kuitenkin käytetään harvoin argumentaatioissa, joten yleensä tyydytään *pidättämistekniikoihin*, joissa teon merkitystä ja vaikutusta rajoitetaan. Esimerkkeinä pidättämistekniikoista Perelman esittää myönteiset ja kielteiset ennakkokäsitykset tai -luulot, joiden avulla ylläpidämme henkilöstä aiemmin muodostamaamme käsitystä, kun kohtaamme siihen nähden ristiriidassa olevia tekoja. Teko tulkitaan henkilöstä muodostetun ennakkokäsityksen mukaiseksi, jotta vastaavuus teon ja muodostetun käsityksen välillä säilyisi. (Perelman 1996, 110.)

Kansanedustajat nähdään perinteisesti suuren auktoriteetin omaavina henkilöinä. Tästä huolimatta esimerkiksi ministeri- ja asiantuntijatasot tarjoavat kansanedustajille mahdollisuuden käyttää *auktoriteettiin* vetoavaa argumenttia, jota yleensä käytetään muiden argumenttien tukena. Perelman (1996) toteaa, että puhuja liittyy aina väitettään tukevaan argumenttiin tietyn arvon, samalla kun vähättelee vastakkaista näkemystä puoltavaa auktoriteettia. Auktoriteettiin vetoavalla argumentaatiolla on merkitystä ainoastaan silloin, kun todistamiskelpoinen totuus puuttuu. (Emt., 107–108.) Käytettävät auktoriteetit voivat olla ihmisryhmiä, kuten asiantuntijat ja kansanedustajat, ja persoonattomia käsitteitä, kuten uskonto, sekä yksittäisiä ihmisiä tai abstrakteja olioita, kuten yksimielinen tai yleinen mielipide. Perelmanin mukaan vain jumalallista alkuperää olevat argumentit voivat olla kiistattomia. Tästä syystä auktoriteetit aiheuttavat usein kiistaa puhujien välillä. (Perelman 1971, 306–309.)

Esimerkki siitä, miten auktoriteettia käytetään argumentoinnissa. Kansanedustaja tähdentää malttia ilmastotavoitteiden laatimisessa: (...) ”Tulevissa taakanjakoa koskevissa neuvotteluissa Suomen pitää olla valveilla. EU:n yhteiset tavoitteet tuntuvat ”ilmasta temmatuilta”. Esimerkiksi uusiutuvien energialähteiden 20 prosentin lisäys runsaassa 10 vuodessa on jo teoreettisestikin mahdoton tehtävä. Tarvittavien teknologialäpimurtojen ja käyttäytymismuutosten läpivienti vaatii enemmän aikaa. Valtiosihteeri Sailas kiteytti osuvasti oman puheenvuoronsa: ‘Kun ilma lämpenee, niin päät pitää säilyttää kylminä’.” (Mies; Suomen Keskusta, 7.11.2007.)

Todellisuuden rakennetta luovat argumentit

Argumenteissa jostakin annetusta tilanteesta tehdään ennakkotapaus, malli tai yleinen sääntö, johon päättely perustuu. Todellisuuden rakennetta luoviin argumentteihin kuuluvat myös analogiaan (pyritään jäsentämään tuntematonta todellisuutta tai ottamaan siihen kantaa) ja metaforiin perustuvat argumentit. (Perelman 1996, 60–61.) *Esimerkin* avulla argumentoitaessa oletetaan tiettyjä säännönmukaisuuksia, jotka konkretisoituvat esimerkeillä. Esimerkkinä voidaan käyttää esimerkiksi menestystarinaa henkilöstä, joka omien ponnistelujen kautta on kivunnut yhteiskunnan portaita. Tämä esimerkki viestii optimismia ja uskoa yhteiskuntaan, vaikka sillä ei viitatakaan mihinkään erityiseen tapaukseen. Oleellista esimerkin avulla argumentoitaessa on käytettävän esimerkin kiistattomuus, koska johtopäätös nojaa sen todellisuuteen ja todenperäisyyteen. (Emt., 120–121.)

Esimerkki siitä, miten esimerkkiä voi käyttää argumentaatiotekniikkana. Kansanedustaja nostaa esimerkiksi valtiot, joissa lainsäädännön tiukennuksilla on vaikutettu itsemurhien määrään: (...) ”Aseiden määrällä ja niiden saannilla on vaikutusta myös niiden käyttöön. Esimerkiksi Iso-Britanniassa ja Australiassa ampuma-aselainsäädännön tiukennuksilla on

pystytty vähentämään niillä tehtyjä itsemurhien määrää.” (...) (Nainen; Vasemmistoliitto, 9.11.2007.)

Tietyn säännön ollessa yleisesti hyväksytty, sitä voidaan pyrkiä *havainnollistamaan* eli tekemään läsnä olevaksi tietoisuudessa. Oleellista tämän argumentin käytössä on vetoaminen mielikuvitukseen, näin ollen tietyn tapauksen kuvaaminen riippuu oleellisesti sen tehtävästä argumentaatioissa. Säännön ollessa ennalta hyväksytty, esimerkiksi (argumentaatiolla haetaan hyväksyntää) havainnollistukseen (hyväksyntä on jo saavutettu) siirtyminen on mahdollista tehdä melko huomaamattomasti. Joskus tietty tapaus toimii sekä sääntöä havainnollistavana että sen konkreettisenä ilmaisuna. Esimerkkinä tästä on lause: ”Vierivä kivi ei sammaloidu”.

Havainnollistus voi olla historiallisen tosiseikan lisäksi myös mielikuvituksellinen fiktio.

(Perelman 1996, 122–124.)

Jäljittelevään malliin perustuvassa argumentaatioissa jäljitellään niitä, joita ihailaan ja joilla on erityistä auktoriteettia tai pätevyyteen, tehtävään tai asemaan perustuvaa yhteiskunnallista arvostusta, esimerkiksi Korkeimman oikeuden tekemiä päätöksiä. Vastamallista puhutaan, kun henkilö ei halua muistuttaa esimerkiksi jotakin tiettyä henkilöä tai yhteiskuntaluokkaa, hän pyrkii erottumaan tästä. (Emt., 125–127.)

Esimerkki siitä, miten jäljittelevä malli toimii käytännössä. Esimerkissä kansanedustaja argumentoi ministeri Pekkarisen näkemyksiä vastaan: (...) ”Kovin kummallisilta ovat kuulostaneet kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarisen perustelut. Hän on puolustanut Vuotoksen allasta ympäristösyihin vetoamalla. Pekkarisen ympäristöperustelut eivät kyllä ole kovin uskottavia. Korkein hallinto-oikeus katsoi vuoden 2002 päätöksessään, että Vuotoksen rakentaminen olisi aiheuttanut allasalueelle ja sen luonnolle huomattavia ja laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.” (...) (Nainen; Vasemmistoliitto, 15.11.2007.)

Analogialla tarkoitetaan suhdetta, kahden suhteen välistä yhtäläisyyttä, joka voidaan todeta väitteen, a:n suhde b:hen on samankaltainen, kun c:n suhde d:hen, avulla. Se voidaan ilmaista myös kolmella termillä siten, että b on c:lle samaa kuin a on b:lle. Analogian tehtävänä on teeman valaiseminen perustan avulla. Voidaan esimerkiksi selittää tuntematonta tutummalla, perustana voi olla esimerkiksi lapsuudesta tuttu kokemus, josta aikuisten keskuudessa vallitsee yhteisymmärrys. Tehtävänsä täyttääkseen analogian alueet eivät saa olla matemaattisten jäsenten suhteiden tavoin homogeenisia. Analogiassa suhteen jäsenet ovat riippuvaisia toisistaan, toisin kun matemaattisten suhteiden jäsenten suhteet. (Perelman 1996, 129; 131–132.)

Esimerkki siitä, miten analogiaa voi käyttää argumentoinnissa. Kansanedustajan kirjoituksessa on aiheena Ylen musiikkitalohanke: (...) ”Yle on käyttänyt musiikkitalohankkeeseen tähän mennessä jo seitsemän miljoonaa euroa. Tuolla rahalla on saatu aikaan mehevä farssi ja entisten VR:n makasiinien paikalle valtava monttu. Pitäisiköhän monttu nimetä suomalaisen päätöksenteon muistomeriksi.” (Nainen; Vasemmistoliitto, 2.11.2007.)

Analogian teeman ja perustan tulee kuulua eri *piireihin*, toisin kuin esimerkin avulla toteutetussa argumentaatioissa. Kuitenkin voidaan sanoa, että mitä lähempänä teeman ja perustan alueet ovat toisiaan kuulumatta silti samaan piiriin, sitä enemmän tehoa analogialla on. (Perelman 1971, 373.) ”Analogian vaikuttavuutta pyritään usein lisäämään lähentämällä perustaa teemaan.” Tätä voidaan tavoitella esimerkiksi matkimalla jotakin yleisesti hyväksyttyä tai arvostettua toimintamallia. Myös analogian laajentamista käytetään usein argumentaation keinona. Perelman esittää esimerkkinä tiedon ”perustaan” liittyvän ongelman vertaamisen myrskyn heittelemään laivaan ja skeptiseen johtopäätökseen päätymistä aluksen tuomiseen laiturin, johon se voi jäädä mätänemään. (Perelman 1996, 133–134.) Mitä produktiivisemmin analogiaa voidaan laajentaa, sitä *rikkaampi* se on. Perusta laajentuu tällöin sopien samalla myös analogian teemaan. (Perelman 1971, 375.)

Metaforaa määriteltessään Perelman rajoittuu toteamaan, että se on ”teeman ja perustan sulautumisen tuloksena syntynyt tiivistynyt analogia. Analogiaan ´A:n suhde B:hen on kuten C:n suhde D:hen´ perustuva metafora voi olla jotakin muodoista ´A:n D´, ´C:n B´ tai ´A on C´. Siten analogiasta ´vanhuus on elämälle samaa kuin ilta päivälle´ voidaan johtaa metaforat ´päivän vanhuus´, ´elämän ilta´ ja ´vanhuus on ilta´.” Erityisesti metaforat muotoa ”A on C” tulkitaan helposti identifikaatioiksi, jolloin niiden kunnollinen ymmärtäminen edellyttää, että analogia rekonstruoidaan palauttamalla puuttuvat termit. Metaforat kuluvat usein toistettaessa, joten niiden metafora-muoto unohtuu helposti. Tällaisia metaforia sanotaan metaforisesti ”kuolleiksi” tai ”uinuviksi”. *Katakreesiksi* kutsutaan tilannetta, jossa metaforinen ilmaus on ainoa tapa kuvata tiettyä asiaa (esimerkiksi ”tuolin jalka”). (Emt., 136–137.)

Esimerkki siitä, miten metaforaa voidaan käyttää argumentaatiotekniikkana. Kansanedustaja kuvaa hoitajien toimintaa Tehyn työtaistelussa: (...) ”He [hoitajat – HS] ovat tehneet sitä työtä vuosikymmeniä palkkakuopasta käsin. on ollut sota ja he ovat tyytyneet. Ei nyt pyydetä palkkaa. Lama on ollut. Ei ole pyydetty. Nyt on hyvinvointi-Suomi. Nyt voidaan paremmin kuin koskaan, ja nyt hoitajille luvattiin. Näitä on turha tavallaan jauhaa, kun kaikki tietävät. Vaalilupaukset luvattiin. Vaalilupaukset petettiin. Nyt nämä hiljaiset, kiltit florence nightingaleet tulevatkin ulos sieltä kuopasta ja nyt he ovat kuin seinää vasten uhatut rotat, ja he hyökkäävät.” (...) [Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 11.11.2007.]

Vastakkainasetteluihin ja erotteluihin perustuvat argumentit

Vastakkainasetteluihin ja erotteluihin perustuva argumentaatio on siis muodoltaan dissosiatiiivista eli erottelumuotoista. Kuten edellä on todettu, dissosiatiiivisen argumentaation pyrkimyksenä on saattaa erilleen tekijöitä, jotka kieli tai jokin vakiintunut perinne on tietyssä argumentissa sitonut yhteen. Erotteluun perustuva argumentaatio on käyttökelpoinen erityisesti tilanteissa, joissa arkiajattelun ongelmia ratkottaessa tiedon uudelleen jäsentämiseksi tulee tehdä todellisuuden osatekijöitä koskevia erotteluja. Erottelut ovat keskeisiä filosofisissa esityksissä, joissa syntyy niin sanottuja *filosofisia pareja* (käsiteparit), jotka on mahdollista erottaa varsinaisista vastakohtapareista (hyvä ja huono) ja luokituspareista (eläinkunta ja kasvikunta). (Perelman 1979, 19–24; 1996, 58–61.)

Erotteluun perustuvassa argumentaatiossa esiintyy aina joko suoraan tai välillisesti niin sanottu ilmiö/todellisuus -pari. ”Ensi näkemällä ilmiö on yksinkertaisesti todellisuuden esiintymistä, manifestaatiota – todellisuutta sellaisena kuin se ilmenee välittömälle kokemukselle.” Ollessaan ristiriitaisia (pettävä ilmiö) olion ilmenemät eivät voi esittää todellisuutta sellaisena kuin se on johtuen ristiriidattomuuden periaatteesta (esimerkiksi P ei samanaikaisesti voi kuulua ja olla kuulumatta samalle oliolle). Kaikki edellä mainitun mallin filosofiset parit voidaan yleisesti esittää muodossa termi I / termi II, jossa termi I ”vastaa ilmeistä, sitä mikä esiintyy ensimmäisellä tasolla, on aktuaalista ja välitöntä ja tunnetaan suoraan.” (Perelman 1996, 142–143.)

Termi II on seurausta termin I alueella tehdystä erottelusta, joka pyrkii voittamaan sen eri puolten ristiriidat. Se tarjoaa kriteerin, normin, jonka avulla voimme erotella termin I arvokkaat puolet arvottomista. Termi II on konstruktio, joka termiä I eroteltaessa asettaa säännön, jonka nojalla sen tekijät voidaan asettaa hierarkkiseen järjestykseen. Tekijät, jotka eivät vastaa tätä todellisuuden tarjoamaa sääntöä, voidaan nimetä harhaisiksi, erheellisiksi tai ilmeisiksi sanan näennäisyyttä tarkoittavassa merkityksessä. ”Termi II on suhteessa termiin I yhtä aikaa normatiivinen ja eksplikatiivinen, selittävä. Erottelussa sillä voidaan säilyttää tai hylätä termin I eri tekijöitä tai puolia. Sen avulla voimme erotella asemaltaan ristiriitaisten ilmiöiden joukosta yhtäältä pelkkää ilmeisyyttä ja toisaalta todellisuutta edustavat.” (Emt., 143.)

Tämä edellä kuvattu *argumentatiivinen kaava* tekee mahdolliseksi erottelujen käyttämisen minkä asian puolesta tahansa asettuen jotakin toista asiaa vastaan (Perelman 1971, 415). Ilmiön ja todellisuuden vastakkainasettelu on ominaista erotteluun perustuvalla argumentaatiolla. Tämän

voi tehdä esimerkiksi käyttämällä adjektiiveja ”näennäinen” ja ”illusorinen” sekä ”reaalinen” ja ”todellinen”. Esimerkkinä Perelman esittää ilmaukset ”näennäinen rauha” ja ”todellinen demokratia”, jotka ilmaisevat yhtäältä ”todellisen” rauhan puuttumista ja toisaalta ”näennäisdemokratian” vallitsemista. (Perelman 1996, 150.)

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että erotteluihin perustuvissa argumenteissa erityisen tärkeää on ensinnä pyrkimys päästä eroon ristiriidoista ja toiseksi erilaisten havaintojen eli termien I asettaminen hierarkkiseen järjestykseen. (Perelman 1971, 415–420.) Arkiajattelussa esiintyy lukuisia erotteluun perustuvia argumentteja, jotka ovat muunnelmia kuvatussa termi I / termi II -parista. Näitä ovat teko/henkilö, tapahtuma/syy, subjektiivinen/objektiivinen, moninaisuus/ykseys, tapa/normi, yksilöllinen/yleispätevä, erityinen/yleinen, teoria/käytäntö, kieli/ajattelu, keino/päämäärä, seuraus/periaate, sattuma/olemus ja kirjain/henki. (Perelman 1996, 144.)

3.3.4 Uuden retoriikan ja Perelmanin argumentaatioteorian kritiikki

Uudessa retoriikassa klassisen retoriikan ”perusavaruus”, joka sisälsi puhujan, aiheen, puheen ja yleisön, tulkittiin uudelleen eikä klassisen retoriikan peruskäsitteitä enää hyväksytty. Puhutaan tieteellisestä vallankumouksesta, tieteellisessä keskustelussa klassisen retoriikan asema on ollut pitkään alisteinen uuden retoriikan valta-asemalle. (Puro 2006, 107.)

Puro (2006, 107) väläyttää teoksessaan mahdollisuuden kritiikille edellä mainitulle käsitykselle, jonka jälkeen kuitenkin toteaa, että tästäkin varauksesta huolimatta uusi retoriikka on kääntänyt retoriikan suunnan. ”Uuden retoriikan vallankumous on ajallisesti kovin lähellä meitä, ja retoriikan pitkä historia pakottaa tällöin itsekriittisesti pohtimaan sitä, näyttääkö käänne erityisen suurelta vain, koska se on lähellä omaa aikaamme. Voidaankin sarkastisesti todeta, että Notker Labeon kutakuinkin tarkalleen 1 000 vuotta sitten laatima *Nova Rhetorica* oli sekin uutta retoriikkaa, emmekä tiedä tuon uudistuksen kenties suuristakin vaikutuksista luostarilaitoksen sisällä tapahtuneeseen retoriikan kehitystyöhön juuri mitään.” (Emt., 107.)

Meyer (1993) toteaa, että Perelmanin tapa käsitellä retoriikkaa vakuuttamiseen pyrkivänä kielenkäyttönä on reduktio, joka supistaa retoriikka-käsitteen merkityksen vain sen argumentatiiviseen sisältöön, esittää retoriikasta vain sen ”rationaalisen” puolen ja jättää huomiotta kaunopuheisuuden ja manipulatiivisuuden merkitykset, jotka kuuluvat olennaisesti

retoriikkakäsitteeseen (Meyer 1993, 16; Summa 1998, 72). Näin ollen myös esimerkiksi vallan ja ideologian käsitteitä on Summan (1998, 62–73) mukaan haasteellista yhdistää Perelmanin retoriikkakäsitykseen. Rationaalinen retoriikkakäsitys jättää luonnollisesti varjoonsa myös tunnepitoisen argumentaation.

Kakkuri-Knuuttila (1998) kritisoi Perelmania ja Olbrechts-Tytecaa heidän teoksessa *The New Rhetoric* omaksumastaan logiikkaa koskevasta virheellisestä käsityksestä. Deduktiivisen ja retorisen päättelyn vastakkain asettaminen näyttäisi tarkoittavan, että ajattelun mukaan retorisen argumentoinnin linkit eivät ole koskaan sitovia eli retoriset päättely eivät ole deduktiivisia. Eräiden logiikoiden kanta on päinvastainen, sillä ajattelun mukaan kaikki linkit voidaan muuttaa sitoviksi. (Kakkuri-Knuuttila 1998, 241)

Erityisesti Perelmanin lanseeraama universaaliyleisön käsite ”hyvän argumentoinnin” kriteerinä on myöhemmin kyseenalaistettu (Summa 1998, 68). Universaaliyleisön käsite muistuttaa Rousseauin *yleisen edun* käsitettä (Ray 1978, 368; Summa 1998, 68). ”Molemmat esitetään yleispätevinä ja rationaalisina arvioinnin kriteereinä, standardeina, joiden perusteella yksittäisten toimien rationaalisuutta voidaan arvostella. Molempia voidaan myös kritisoida samantapaisin argumentein: sekä ”yleinen etu” että ”universaaliyleisö” yleispätevinä standardeina ovat voimattomia ja käyttökeltottomia, kun niitä yritetään soveltaa konkreettisiin yksittäistapauksiin konkreettisissa tilanteissa.” (Summa 1998, 68–69.)

Jos universaaliyleisöä halutaan pitää argumentoinnin rationaalisuuden standardina, sille joudutaan antamaan jokin konkreettinen historiallinen ja paikallinen sisältö. Samalla tullaan väittäneeksi, että historia on rationaalinen prosessi, joka ilmentää kunkin aikakauden ”korkeinta mahdollista järkeä”. Perelman ei tätä kuitenkaan väitä, joten universaaliyleisö on näin ollen eräänlainen kehäpäätelmä. Siis rationaalisia ovat arvot, jotka pystytään perustelemaan siten, että universaaliyleisö hyväksyy ne. Kuitenkaan sitä, minkä universaaliyleisö milloinkin hyväksyy, ei voi päätellä muusta kuin siitä, mikä kulloinkin on hyväksyttyä. (Summa 1998, 69.)

Summa (1998, 72) jatkaa edelleen, että Perelmanin yritys määritellä universaaliyleisön käsitteen avulla yleispätevä hyvän argumentin mittapuu on helppo tulkita ainakin politiikan tutkimukselle vieraaksi idealismiksi. Summa tuo kirjoituksessaan esille Christian Plantinin näkemyksen universaalisuuskriteerin ongelmasta poliittista retoriikkaa tarkasteltaessa. Plantin (1990, 18; ks. myös Golden 1986) näkee, että kun ryhmäkohtaisiin tai luokkaetuihin vetoava argumentointi ei

voi olla universaalia, jää poliittinen retoriikka väistämättä Perelmanin teoriassa ”huonoksi” tai irrationaaliseksi argumentoinniksi.

Koistinen (1998) kuitenkin huomauttaa, että edellä esitetty universaaliyleisö-käsitteeseen ja määrittelyyn kohdistuva kritiikki voidaan kulttuurintutkimuksessa ohittaa, koska yleisön universaalisuus sanan absoluuttisessa merkityksessä ei ole kiinnostava. ”Yleisö on universaali, kun se on – nimestään huolimatta – tietyssä historiallisessa ympäristössä vaikuttava yleisökonstruktio, joka toimii yhteisesti jaettavan arvopohjan ja asioiden käsittelytason ymmärrettävyyden takeena.” Universaaliyleisö muistuttaa siis journalismin kuulua ”Pihtiputaan mummoa” eli asiat on esitettävä siten, että maakunnissakin asuvat asian ymmärtävät. (Emt., 47.)

Esitän työni lopuksi Perelmanin argumentaatiotekniikan kritiikkiä oman tutkimukseni näkökulmasta.

3.4 Tutkimusongelma

Blogien merkitys tiedonvälittäjänä on kiistatta kasvanut viimeisen vuosikymmenen aikana. Blogit ovat tulleet median rinnalle kilpailemaan tilasta julkisuuden kentällä. Yhtenä julkisuuden osana myös politiikan julkisuus on saanut osansa blogien merkityksen kasvusta. Suomalaisen politiikan johtohenkilöt, ministerit ja kansanedustajat, ovat perustaneet enenemässä määrin omia blogeja, jotka takaavat suoran yhteyden kansalaisiin. Helsingin sanomien huhtikuussa 2006 julkaistun artikkelin (HS 3.4.2006, A6) mukaan parikymmentä eli 10 prosenttia kansanedustajista piti tuolloin omaa blogia, maaliskuussa 2008 julkaistu artikkeli (HS 16.3.2008, Kulttuuri) kertoo, että aktiivisesti omaa blogia ylläpitäviä kansanedustajia oli jo vajaa puolet eli 83. Työni aineiston poiminta-ajankohtana eli 21.10.2008 Eduskunnan internet-sivulla oli 87 linkkiä kansanedustajien blogeihin.

Verkkoviestinnän tulo 1990-luvun loppupuolella julkisuuden ja viestinnän kenttään sekä mediamarkkinoiden koventunut kilpailu kuluttajien ajasta ja kiinnostuksesta ovat muuttaneet poliitikkojen ja median välistä suhdetta. Toimittajat pyrkivät yhä intensiivisemmin tuomaan poliitikkoja nimenomaan henkilöinä esiin mediassa ja yksityinen alue on aiempaa enemmän esillä mediassa. Lisäksi vielä 1980-luvulla politiikon yleisölle kohdistamat viestit välittyivät pääasiassa radion, television ja printtimedian välityksellä. Nykyään verkkoviestinnän vuorovaikutteisuutta

hyödyntämällä on mahdollista ohittaa media. Kuten aiemmin on todettu, katson blogien olevan kansanedustajille julkisuuden hallinnan työkalu, jonka avulla he saavat suoran yhteyden kansalaisiin ja äänestäjiin ilman, että viesti kulkee tiedotusvälineiden kautta.

Edellä esitetyn perusteella on mielestäni oleellista tarkastella sitä, millaisia kansanedustajien blogit ovat yleispiirteiltään ja millaista argumentaatiota alustuksissa on käytetty eli millä tavoin kansanedustajat pyrkivät vaikuttamaan yleisöön. Pohdin analyysissäni hieman myös sitä, millaisina poliitikkojen ja median suhteet näyttävät kansanedustajien blogien välityksellä. Etsin siis analyysissäni vastauksia siihen, miten kansanedustajat hyödyntävät suoran yhteyden yleisöön. Tutkimukseni pääkysymykset ovat:

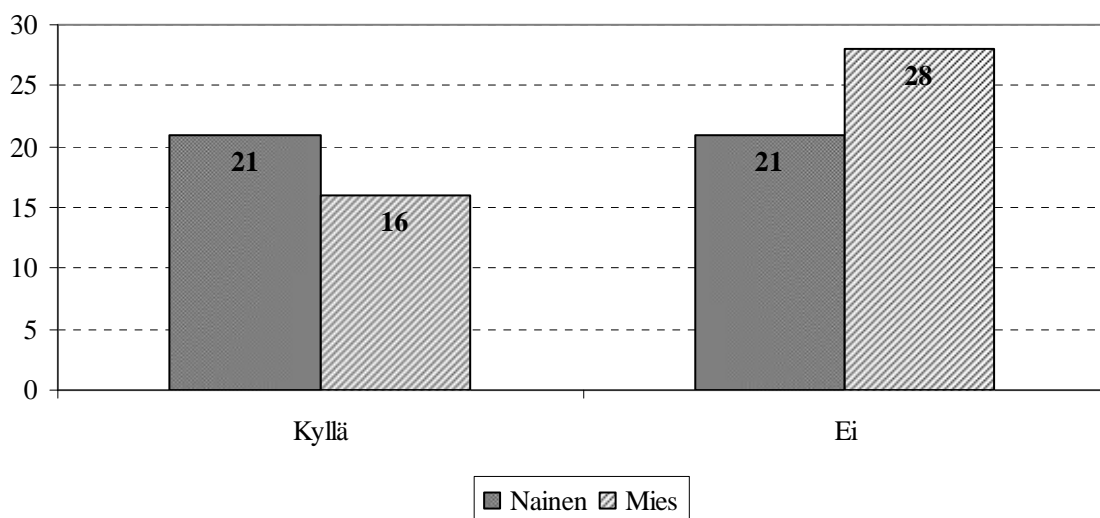
- 1) Kansanedustajien blogien yleispiirteet?
- 2) Kansanedustajat bloggaajina: aiheet ja näkökulmat sekä kansanedustajan rooli?
- 3) Millaisia argumentaatiotekniikoita kansanedustajat käyttävät?

4 Analyysiosa

Tässä osassa analysoin aineistoa sekä määrällistä että laadullista menetelmää apuna käyttäen. Aluksi kohdistan katseeni kansanedustajien blogien piirteisiin. Tämän jälkeen tarkastelen kansanedustajien bloggaajina ja lopuksi tarkastelen sitä, millä tavoin media esiintyy kansanedustajien blogeissa sekä pohdin tämän avulla poliitikkojen ja median suhdetta. Lukumäärätiedot on tekstissä merkitty sulkuihin. Yksi 87:sta kansanedustajan blogista ei ollut tarkasteluajankohtana käytettävissä, joten sen analysointi ei ollut mahdollista.

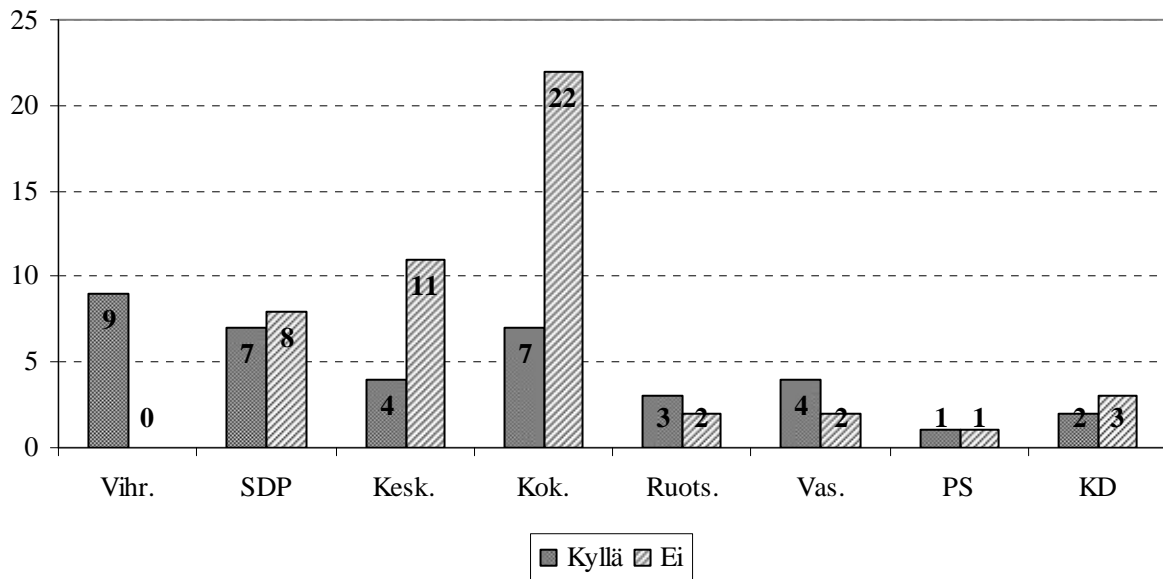
4.1 Kansanedustajien blogien yleispiirteet

Tässä alaluvussa erittelen kansanedustajien blogien yleisiä ja rakenteellisia piirteitä. Kuten edellä on todettu, yksi blogin tärkeistä ominaisuuksista on vuorovaikutteisuus. Kansanedustajista 43 prosenttia (37) on blogissaan antanut mahdollisuuden kirjoittaa merkintöjä ja näin ollen blogeille ominainen vuorovaikutteisuus näissä blogeissa toteutuu. Aineiston koodausvaiheessa kommentointimahdollisuuden tarkastelussa oli mukana kolme muuttujaa 1=Kyllä, 2=Ei ja 3=Palaute. Muuttuja 3=Palaute sisälsi blogit (3), joissa kommentointi oli toteutettu palautteen muodossa tai merkintöjen julkaiseminen on ehdollista. Näistä blogeista kahta ylläpiti naiskansanedustaja ja yhtä mieskansanedustaja. Olen alla olevassa kuviossa yhdistänyt muuttujat 2 ja 3.

Kuvio 3. Mahdollisuus kirjoittaa merkintöjä blogiin kansanedustajan sukupuolen mukaan (n=86).

Hieman useammassa naiskansanedustajan blogissa on mahdollisuus kirjoittaa merkintöjä kuin mieskansanedustajan blogissa. Puolella (21) naiskansanedustajien blogeista on mahdollisuus jättää merkintöjä kansanedustajan kirjoittamiin alustuksiin. Mieskansanedustajista 36 prosenttia (16) sallii merkintöjen kirjoittamisen. Seuraavasta kuviosta nähdään puolueen vaikutus mahdollisuuteen kommentoida alustuksia.

Kuvio 4. Mahdollisuus kirjoittaa merkintöjä blogiin kansanedustajan puolueen mukaan (n=86).

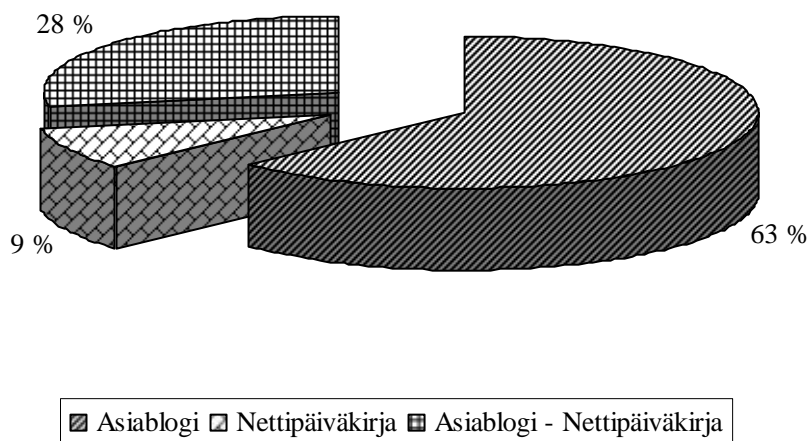
Puoluetta tarkasteltaessa suhteessa blogien vuorovaikutteisuuteen, nähdään että Kokoomuksen (76 %) ja Keskustan (73 %) kansanedustajien blogeista suhteellisesti suurimmassa osassa ei ole mahdollisuutta kirjoittaa merkintöjä. Vihreiden kansanedustajien kaikissa blogeissa on mahdollisuus merkintöjen kirjoittamiseen. Muiden puolueiden kohdalla vastaavat suhteelliset osuudet liikkuvat 50 prosentin molemmin puolin.

Blogityyppi

Blogityypin tarkastelussa käytän ensinnä mukailen Lintulahden (2005a) ja Sedergrenin (2004) esittämää blogien jaottelua. Filterityylin katson tässä jornaalittylin erikoistapaukseksi. Jaottelen blogit sen mukaan, painottuvatko ne enemmän joko filterityyliin, nettipäiväkirjaan vai asiablogiin. Toiseksi käytän mukailen hyväkseni Brunsin & Jacobsin (2006) esittämiä bloggaamisen (*blogging per se*) hierarkkisia alakäsitteitä. Tarkastelen sitä, ovatko kansanedustajan blogit pääasiassa verkkopäiväkirjoja vai löytyykö joukosta mielipiteisiin tai

esimerkiksi median uutisointiin painottuvaa blogia. Pääasiassa tarkastelun kohteena on se, missä määrin kansanedustajat käyttävät blogeja mielipiteen ilmaisemiseen, jonka kautta myös keskusteluja usein avataan. Tarkastelen tässä blogeja (57), joihin on tarkasteluajankohtana 1.-21.11.2007 kirjoitettu alustuksia.

Muuttujina tässä tarkastelussa käytin 1=Asiablogi, 2=Nettipäiväkirja, 3=Asiablogi - Nettipäiväkirja. Asiablogi painottuu erilaisten poliittisten kysymysten ja/tai eduskunnassa käsiteltävien asioiden analysointiin ja käsittelyyn, nettipäiväkirjassa taas painottuvat erilaisten tapahtumien (esimerkiksi tapahtumat, joissa kansanedustaja on vierailut tai eduskunnan istunnot) kerronta päiväkirjan tavoin. Muuttujassa 3 nämä kaksi edellä mainittua sekoittuvat tai kumpiakin alustuksia on tasaisesti eikä blogi näin ollen painotu selkeästi asiablogiin tai nettipäiväkirjaan.

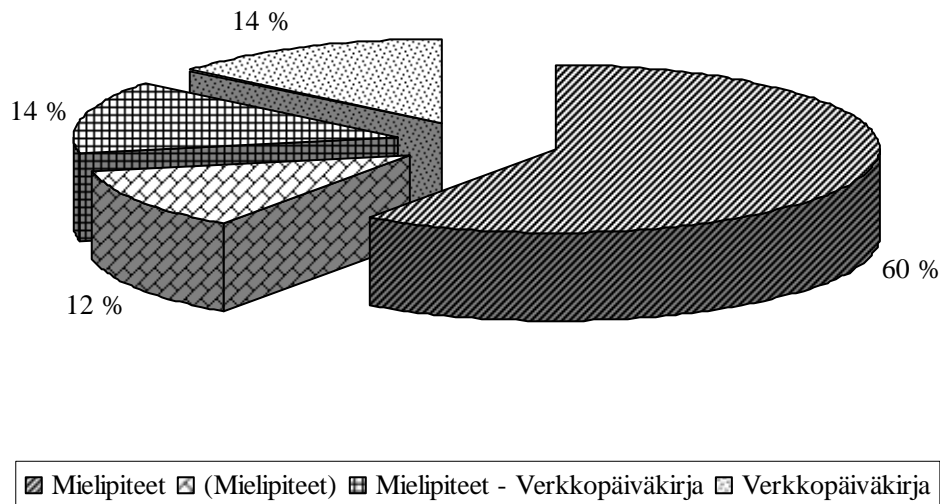
Kuvio 5. Blogityyppi (n=57).

Yli 60 prosenttia (36) kansanedustajien blogeista on tarkastelun perusteella asiablogeja. Kansanedustajien blogeja voi siis pitää suurelta osin poliittisena blogeina Stonen (2004) jaottelun mukaisesti. Vain alle kymmenesosaa (5) blogeista voi sanoa nettipäiväkirjaksi ja luokitella Stonea (2004) mukailleen henkilökohtaiseksi päiväkirjaksi. Asiablogin ja nettipäiväkirjan yhdistelmiä (16) blogien joukossa oli reilu neljännes.

Bloggaamista sinällään tarkastellessani käytin neljää muuttujaa 1=Mielipiteet, 2=(Mielipiteet), 3=Mielipiteet - Verkkopäiväkirja ja 4=Verkkopäiväkirja. Muuttujassa 1 painottuvat selvästi mielipiteet ja niiden ilmaiseminen oli bloggaamisen pääasiallinen tarkoitus. Muuttuja 2 eroaa edellisestä siten, että blogi kyllä jonkin verran sisälsi mielipiteitä, mutta se ei ollut blogin

ylläpitämisen pätehtävä eikä blogia myöskään voinut pitää verkkopäiväkirjana. Blogit sisälsivät pääasiassa asiakysymysten käsittelyä ja pohdintaa. Muuttujassa 3 yhdistyivät mielipiteet ja tapahtumien kerronta ja muuttujan 4 blogit olivat puhtaasti tapahtumien kerrontaa ilman mielipiteen ilmaisua.

Kuvio 6. Mielipiteiden ilmaisu kansanedustajien blogeissa (n=57).

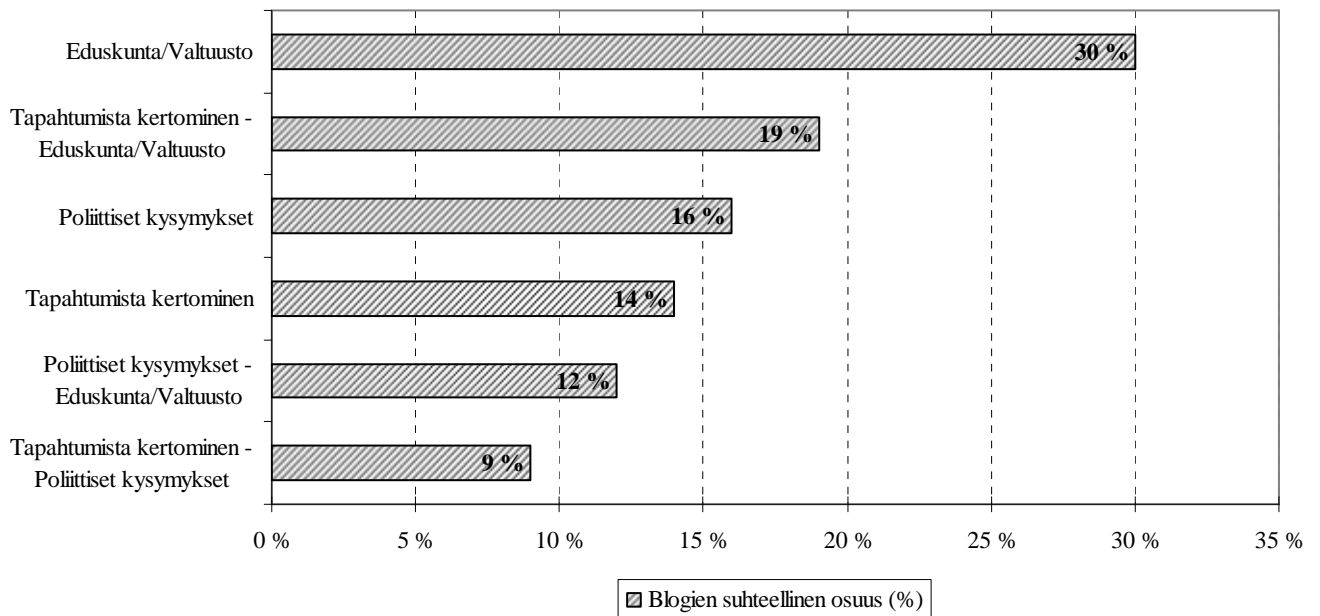
Kansanedustajat käyttävät blogeja runsaasti mielipiteiden ilmaisuun. Blogista 60 prosenttia (34) sisälsi runsaasti mielipiteitä, joiden ilmaisu myös oli blogin pääasiallinen käyttötarkoitus. Lisäksi 12 prosenttia (7) blogeista sisälsi myös mielipiteitä, mutta maltillisemmin kuin edellä mainituissa. Mielipiteet ja tapahtumien kerronta sekoittuivat 14 prosentissa (8) blogeista ja puhtaasti verkkopäiväkirjaksi luettavia blogeja tässä tarkastelussa löytyi myös 14 prosenttia (8).

Kirjoittajatyypit

Edelleen tarkastelin kansanedustajien blogeja siitä näkökulmasta, millaisia he ovat kirjoittajina. Selvitin pääpiirteissään sitä, millaista sisältöä blogeista löytyy. Käytin tässä tarkastelussa kuutta muuttujaa: 1=Eduskunta/valtuusto, 2=poliittiset kysymykset, 3=Poliittiset kysymykset - Eduskunta/Valtuusto, 4=Tapahtumista kertominen, 5=Tapahtumista kertominen - Eduskunta/Valtuusto, 6=Tapahtumista kertominen - Poliittiset kysymykset.

Muuttujan 1 blogeissa olivat keskeisimpinä aiheina Eduskunnassa ja/tai jossakin kunnallisessa luottamuselimestä käsiteltävät asiat, muuttujan 2 blogeissa käsiteltiin suurimmaksi osaksi yleisiä

poliittisia kysymyksiä useimmiten koko yhteiskunnan näkökulmasta. Muuttujan 3 blogeissa kahden edellä mainitun muuttujan aihealueet ovat tasavertaisesti läsnä, blogeista ei ollut eroteltavissa selkeästi vahvempaa aluetta. Neljännen muuttujan blogeissa korostui selvästi kronologinen tapahtumista kertominen ja viidennen sekä kuudennen muuttujan blogeissa tapahtumista kertominen oli yhtä vahvasti läsnä kuin asiakysymyksetkin.

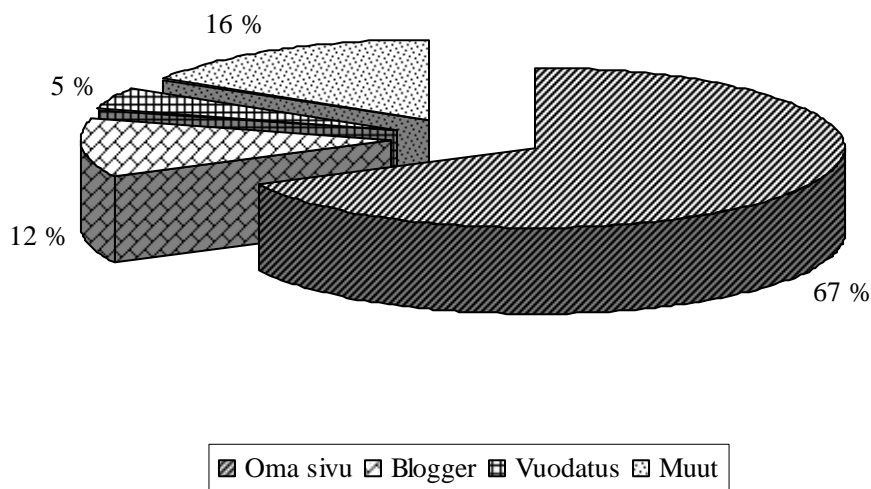

Kuvio 7. Kirjoittajatyypit (n=57).

Tarkastelussa olevien kansanedustajien blogien joukosta erottui selkeästi suurimpana (17) joukko, joiden keskeisimpinä aiheina olivat Eduskunnassa ja/tai jossakin kunnallisessa luottamuselimestä käsiteltävät asiat. Keskeistä näissä blogeissa oli itse asiakysymysten kirjallinen pohdinta ja mielipiteen ilmaisu. Noin viidenneksessä (11) blogeista käsiteltiin myös Eduskunnan ja/tai muiden luottamuselinten asioita, mutta alustuksissa näkyi lisäksi yhtä vahvasti kerronnallinen puoli. Yleisiin poliittisiin ja yhteiskunnallisiin asioihin keskittyneitä blogeja oli reilusti alle viidennes (9) kaikista tarkastelussa olleista blogeista. Tapahtumista kertomiseen keskittyneitä blogeja löytyi 14 prosenttia (8). Tapahtumista kertominen ja yleiset poliittiset kysymykset yhdistyivät alle kymmenessä prosentissa (5) ja Eduskunta ja poliittiset kysymykset reilussa kymmenessä prosentissa (7) blogeista.

Julkaisujärjestelmä

Kuten jo aiemmin on todettu, yhtenä blogien tyypillisenä piirteenä voidaan pitää niiden julkaisemisessa käytettäviä julkaisujärjestelmiä. Internetiin 2000-luvulla ilmestyneet erilaiset WWW-pohjaiset blogien julkaisujärjestelmät ovat olleet keskeisesti vaikuttamassa blogien räjähdysmäiseen lisääntymiseen. Nämä julkaisujärjestelmät ovat ensinnä ilmaisia ja toiseksi helppokäyttöisiä, joten erityisiä taitoja niiden käyttämiseen ei tarvita. Tarkastelen tässä sitä, missä määrin kansanedustajat ovat nämä internetissä toimivat alustat ottaneet käyttöönsä.

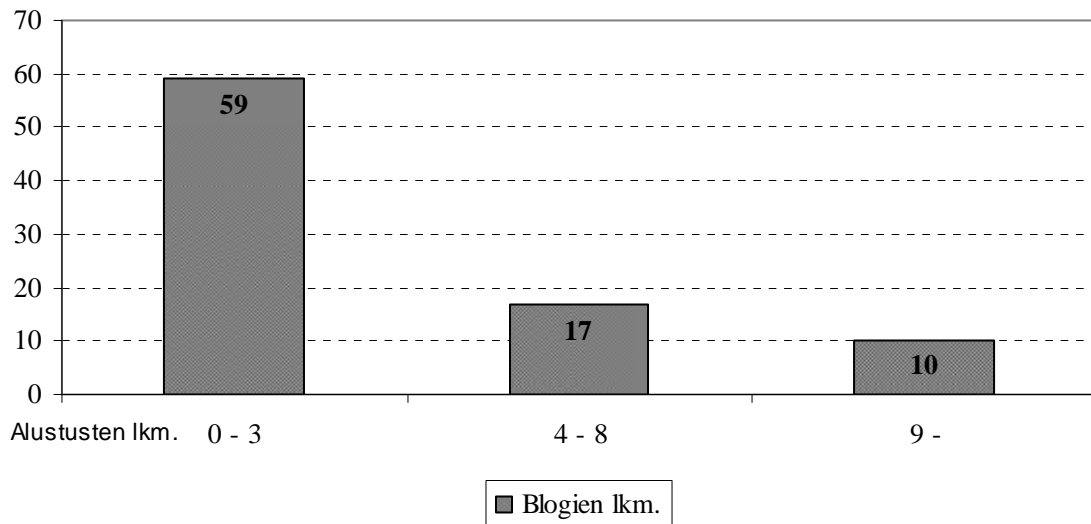

Kuvio 8. Blogia ylläpitävien kansanedustajien käyttämät julkaisujärjestelmät (n=86).

Noin kaksi kolmasosaa (58) kansanedustajista julkaisee blogia omalla internet-sivullaan. Hieman yli kymmenellä prosentilla (10) on käytössään suosittu ilmainen julkaisujärjestelmä Blogger. Myös ilmainen Vuodatus on käytössä 5 prosentilla (4) kansanedustajista. Muilla kansanedustajilla on käytössään useita erilaisia julkaisualustoja, kuten esimerkiksi LiveJournal (1), Blogsome (1) ja Typepad (1). WordPress, joka on käytössä kahdella (2) kansanedustajalla eroaa edellisistä siten, että se on erikseen asennettava ohjelmisto. Joidenkin kansanedustajien blogialusta viittaa omaan puolueeseen (3) ja joillakin blogi on omalla sivulla, mutta blogissa on käytössä jokin yleinen julkaisualusta (3).

Alustusten lukumäärä tarkasteluajankohtana

Alustusten lukumäärää tarkastellessani käytin kolmea muuttujaa: 1=0-3, 2=4-8, 3=9-. Seuraavasta kuviosta nähdään, miten kansanedustajien blogit jakautuivat edellä mainittuihin muuttujiin.

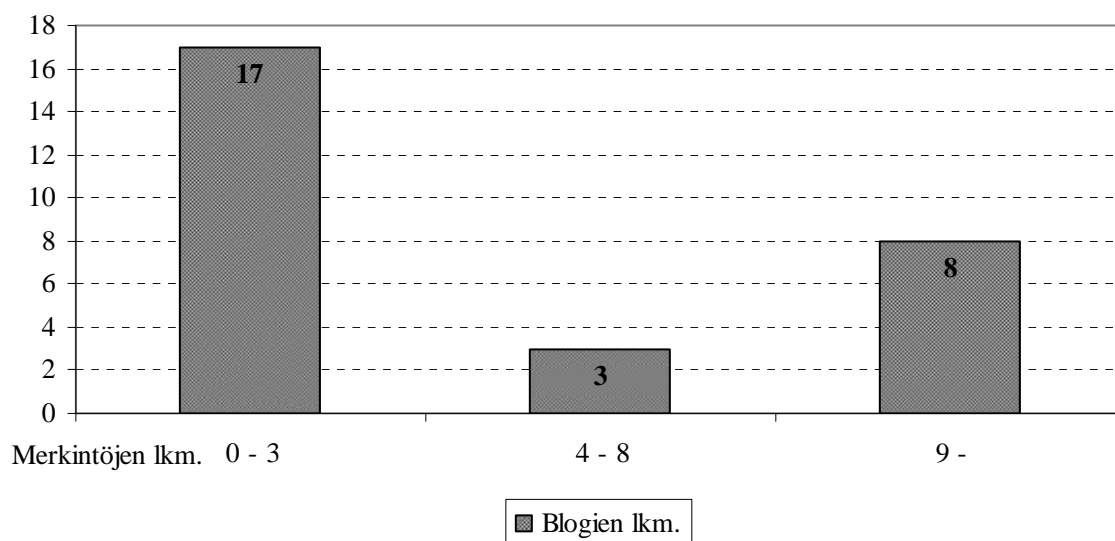

Kuvio 9. Alustusten lukumäärä kansanedustajien blogeissa 1.–21.11.2007 (n=86).

Noin 70 prosentissa blogeista kansanedustajien kirjoittamia tekstejä eli alustuksia oli kirjoitettu tarkasteluajankohdan aikana alle neljä kappaletta. Puolessa (29) näistä blogeista alustuksia ei ollut kirjoitettu lainkaan. Kolmanneksessa blogeista alustuksia oli neljä tai enemmän. Seitsemässä blogissa alustusten määrä oli yli kymmenen ja noin puolessa (3) näistä yli 20.

Merkintöjen lukumäärä tarkasteluajankohtana

Edelleen otin tarkastelun kohteeksi tarkasteluajankohdan aikana kirjoitettuihin kansanedustajien alustuksiin muiden lisäämät merkinnät. Merkintöjen lukumäärän tarkastelusta on jätetty pois blogit, joihin ei ollut kirjoitettu alustuksia tarkasteluajankohdan aikana (29) sekä myös blogit, joissa merkintöjen kirjoittaminen ei ollut mahdollista, mutta kansanedustaja oli kirjoittanut alustuksia tarkasteluajankohdan aikana (29). Muuttujat ovat samat (1=0-3, 2=4-8, 3=9-) kuin alustusten lukumäärän tarkastelussa. Seuraavasta kuviosta nähdään, millä tavoin tarkastelussa olleet blogit jakautuvat mainittuihin muuttujiin.

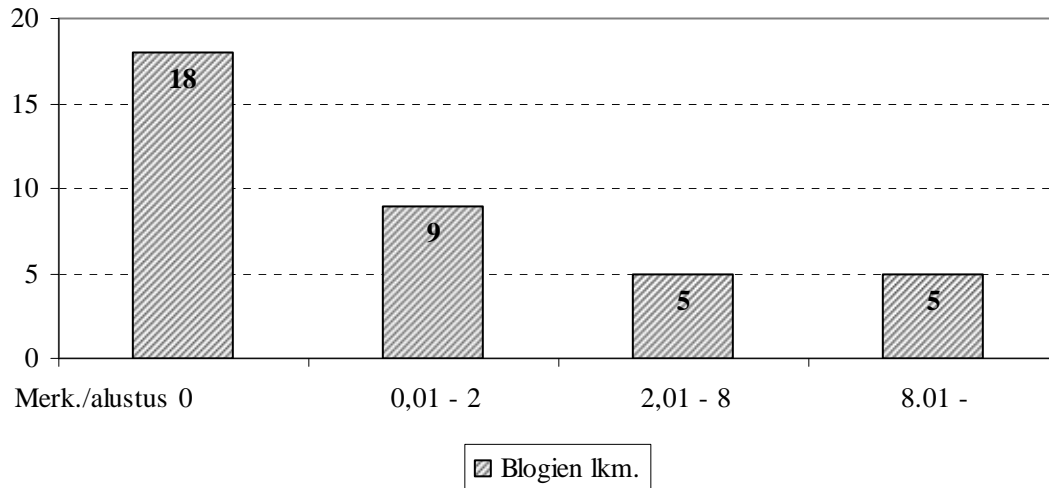

Kuvio 10. Merkintöjen lukumäärä kansanedustajien blogeissa 1.–21.11.2007 (n=28).

Noin kahdessa kolmasosaa tarkastelussa olevista blogeista merkintöjen lukumäärä oli alle neljä. Noin puolessa näistä merkintöjä ei ollut lainkaan. Yhden kolmasosan muodostavat blogit, joissa merkintöjä oli neljä tai enemmän. Blogeista kuudessa merkintöjä oli yli kymmenen ja kolmessa näistä yli 50.

Merkinntät ja kansanedustajien omat merkinnät

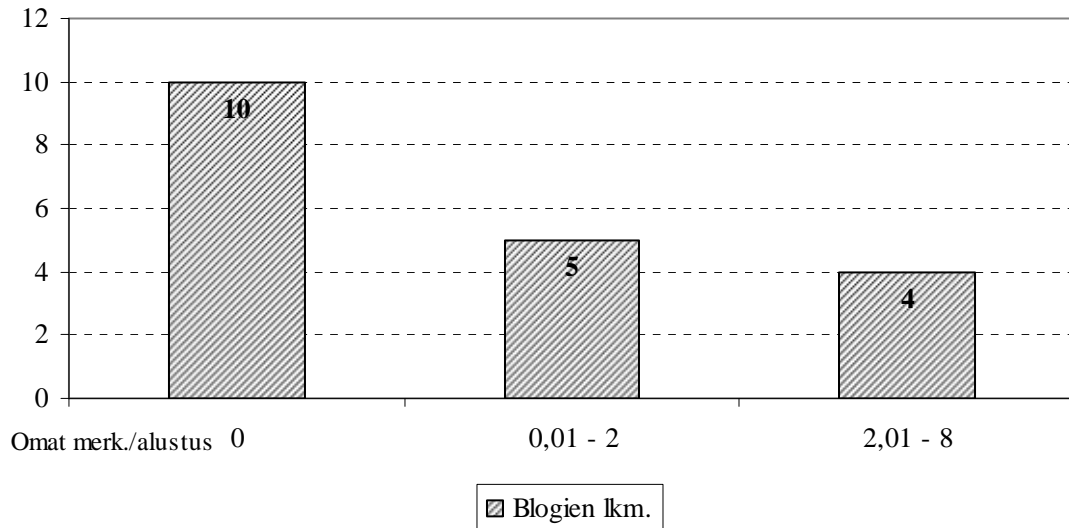
Blogien vuorovaikutteisuuden tarkastelussa on keskeistä se, miten vuorovaikutus toteutuu. Tarkasteluajankohdan 1.- 21.11.2007 aikana merkintöjä oli jätetty 19:ään kansanedustajan blogiin. Huomioitava on se, että 49:een blogiin merkintöjen jättäminen ei ollut mahdollista eli 18:aan blogissa merkintöjä ei ollut lainkaan, vaikka niiden jättäminen olisi ollut mahdollista. Yhteensä merkintöjä näissä 19:ssä blogissa oli 720, joten yhtä alustusta (105) kohti merkintöjä oli 6,9 kappaletta. Kansanedustajien omia merkintöjä eli pääasiassa vastauksia muiden jättämiin merkintöihin löytyi yhdeksästä blogista. Yhteensä kansanedustajien omia merkintöjä näistä yhdeksästä blogista löytyi 183 kappaletta, joten yhtä alustusta (52) kohti kansanedustajien omia merkintöjä oli 3,5 kappaletta. Seuraavasta kuviosta nähdään blogien, joihin merkintöjen jättäminen oli mahdollista, jakautuminen merkinnät/alustus -muuttujiin (1=0, 2=0,01-2, 3=2,01-8, 4=8,01-).

Kuvio 11. Merkinnät yhtä alustusta kohti kansanedustajien blogeissa (n=37).

Blogeista, joissa merkintöjen jättäminen on mahdollista (37), lähes puoleen (49 %) ei ollut kirjoitettu merkintöjä. Lähes viidennes (24 %) blogissa oli korkeintaan kaksi merkintää alustusta kohti. Hieman yli neljänneksessä (27 %) blogeista merkintöjä oli kirjoitettu yli kaksi yhtä alustusta kohti. Viidessä blogeista merkintöjä yhtä alustusta kohti oli yli 8, neljässä yli kymmenen merkintää yhtä alustusta kohti ja kahdessa yli 20 merkintää yhtä alustusta kohti.

Seuraava kuvio esittää vastaavan asetelman kansanedustajien omista merkinnöistä blogeissa. Kuvio kertoo osaltaan siitä, millä tasolla kansanedustajat hyödyntävät blogeja keskustelualustana. Keskustelujen käyminen blogeissa kansalaisten ja äänestäjien kanssa kertoo juuri pyrkimyksestä hyödyntää mahdollisuutta ohittaa media. Suora yhteys kansalaisiin ja äänestäjiin olisi näin ollen mahdollisimman monipuolisesti hyödynnetty. Tarkastelussa ovat mukana blogit, joihin on kirjoitettu tarkasteluajankohdan aikana merkintöjä.

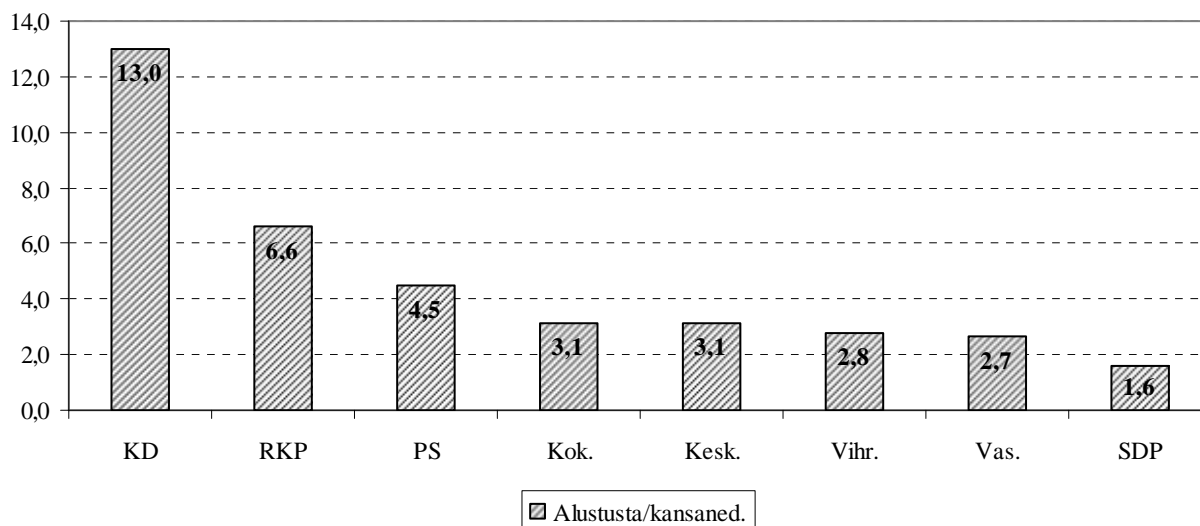

Kuvio 12. Kansanedustajien omat merkinnät yhtä alustusta kohti (n=19).

Hieman yli puolessa (53 %) tarkastelussa mukana olevista blogeista ei ole kansanedustajan omia merkintöjä. Hieman yli neljänneksessä (26 %) blogeista kansanedustajien omien merkintöjen määrä yhtä alustusta kohti oli alle kaksi ja hieman yli viidenneksessä (21 %) kahden ja kahdeksan välillä. Suurimmassa osassa blogeista keskustelu ei siis ole jatkunut kansanedustajan ja alustusta kommentoineiden välillä eikä suoran yhteyden hyödyntäminen tältä osin ole kovinkaan runsasta.

4.2 Kansanedustajat bloggaajina

Alustustason määrällisessä tarkastelussa muuttujina olivat sukupuoli, puolue, alustuksen pääaihe, argumentti (1=Kyllä, 2=Ei), argumentaatiotekniikat, argumentin kohde, yleisö, esisopimus, kansanedustajan kirjoittajarooli ja alustuksen sävy. Seuraavassa esitän alustustason määrällisen tarkastelun tulokset. Esitän aluksi kuvion, josta näkyy alustukset yhtä kansanedustajaa kohti puolueittain.

Kuvio 13. Alustukset yhtä kansanedustajaa kohti puoleen mukaan (n=313).

Selvästi eniten (13) alustuksia yhtä kansanedustajaa kohti oli Kristillisdemokraateilla. Alle puoleen (6,6) tästä pääsivät RKP:n kansanedustajat. Perussuomalaisilla vastaava luku on 4,5 ja Kokoomuksella ja Keskustalla 3,1. Vihreillä ja Vasemmistoliitolla alustuksia yhtä kansanedustajaa kohti on hieman alle kolme ja SDP:llä hieman alle kaksi.

Pääaihe

Alustukset on jaoteltu pääaiheen mukaan yhdeksään ryhmään, joita ovat *Tehyn työtaistelu*, *Työ kansanedustajana*, *Koulusurmat*, *Eduskuntatyö*, *Henkilökohtainen pohdinta*, *Politiikka* (sisältää esimerkiksi puolue- ja paikallispolitiikkaa käsittelevät alustukset), *Muut*, *Talous* ja *Autoverouudistus*. Ryhmään Eduskuntatyö on sisällytetty sekä yleensä eduskuntatyötä käsittelevät että Eduskunnan päätäntävaltaan kuuluvia asioita, kuten lisätalousarviota, yliopistolain uudistusta ja opintorahan korotusta käsittelevät alustukset. Henkilökohtainen pohdinta sisältää kaikki alustukset, joissa pääosassa olivat yksityisen alueelle kuuluvat asiat, kuten jouluvalmistelut ja isänpäivän vietto.

Ryhmässä Työ kansanedustajana ovat alustukset, joissa kerrotaan kansanedustajan työstä, työpäivään kuuluvista asioista tai tilaisuuksista. Nämä alustukset ovat pääasiassa kuvailevia eivätkä pureudu syvällisemmin johonkin tiettyyn työpäivän aikana käsittelyssä olevaan asiaan. Ryhmässä *Muut* on alustuksia, jotka käsittelevät esimerkiksi ilmastonmuutosta, polarisoitumista,

globalisoitumista, perheväkivaltaa ja median roolia. Seuraavista alustuksista ensimmäinen on pääaiheeltaan *Tehyn työtaistelu*, toinen *Politiikka*, johon kuuluu myös paikallispolitiikka.

”Ett förhandlingsresultat

har uppnåtts i Tehykonflikten. Det är den bästa nyheten på länge! Innehållet är hemligt tills Tehys fullmäktige hunnit behandla avtalet. Känns aningen frustrerande att konflikten gått så långt som den gjort. Det finns en hel del att diskutera efter detta. Nu blir det i varje fall arbetsro för alla parter och tid för diskussion om framtidsfrågor kommer.” (Nainen; Svenska folkpartiet i Finland, 18.11.2007.)

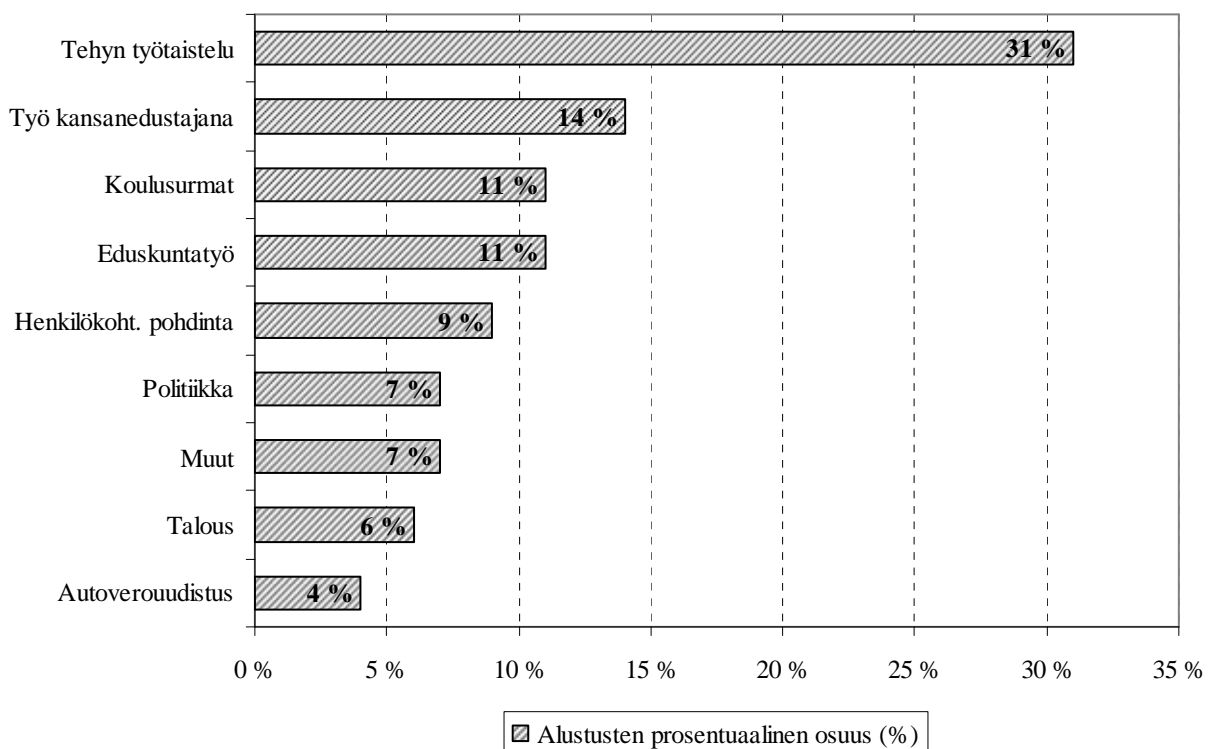
”Rajamäkeläisten voitto!

Kyläläiset tekivät hyvää työtä ja Rajamäen terveysasemasta saatiin ryhmien välisissä neuvotteluissa leivottua sopu, niin että valtuusto oli lopulta yksimielisesti Rajamäen terveystalouden säilyttämisen kannalla.

JES!!!

Koiraihmissä lämmittänee myös se, että koiravero poistuu Nurmijärveltä 2008 alusta. Vihdoin!” (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 14.11.2007.)

Seuraavassa kuviossa nähdään alustusten jakautuminen edellä esitettyihin pääaiheisiin.

Kuvio 14. Alustusten pääaihe (n=313).

Suurimmassa osassa eli lähes kolmanneksessa (98) alustuksista pääaiheena oli aineiston tarkasteluajankohtana käynnissä ollut Tehyn työtaistelu. Kansanedustajan työtä ja työpäiviä kuvaavia alustuksia oli noin 14 prosenttia (43). Jokelan koulusurmat olivat pääaiheena 11

prosentissa (34) alustuksia. Sanan verran oli alustuksia, joissa pääaiheena oli Eduskunnassa työskentely tai eduskunnassa käsiteltävät asiat. Pääasiassa henkilökohtaisen elämän alueelle kuuluvia asioita käsitteleviä alustuksia löytyi aineistosta alle kymmenen prosenttia (27). Poliittikkaa yleensä ja puolue- sekä paikallispolitiikkaa käsitteleviä alustuksia oli seitsemän prosenttia (23). Talouteen liittyviä, kuten talouden tilaan ja irtisanomisiin liittyviä alustuksia löytyi aineistosta kuusi prosenttia (19). Autoverouudistusta käsiteltiin 14 alustuksessa ja ryhmään muut kuuluvia alustuksia oli seitsemän prosenttia (14).

Yleisö

Tarkastelin alustusten yleisöä jakaen ne Perelmanin erottamien yleisötyyppien (partikulaari- ja universaaliyleisö) mukaisesti kahteen ryhmään (ks. luku 3.3.1). Suurimmassa osassa alustuksista (276) alustusten yleisö oli jollakin tavalla rajattu. Seuraava alustus pohtii talouden tilaa maailmalla.

(...) ”Maailmanmarkkinoiden imukyky hiipuu, öljyn hinta on huikkeen korkea, dollari alamäessä, USA:n asuntolainamarkkinoiden kriisin alkusoirot on vasta kuultu, mutta maailman suurimman pankin pääjohtaja jo erosi. Murheet edessä?” (...) [Mies; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 13.11.2007.]

Hieman yli kymmenessä prosentissa (37) alustuksista yleisön voidaan sanoa olevan universaali. Kun puhutaan universaalista yleisöstä, tulee myös käytettyjen arvojen olla universaaleja. Alustusten, joiden yleisö on tässä katsottu universaaliksi, lukumäärä on noussut näinkin suureksi johtuen Jokelan kouluammuskelun aiheuttamasta yhteisestä surusta, järkytyksestä ja osanotosta. Esimerkkinä tästä seuraavat alustukset:

”Tämä on ollut hyvin murheellinen päivä!” (Mies; Kansallinen Kokoomus, 7.11.2007.)

”I skrivande stund, för nästan exakt två dygn sedan, brann de första skotten av i skolcentret i Jokela. Idag vet vi att det skulle bli närmare sjuttio skott med vilka nio människoliv gick till ända. Fortfarande finns så många flere frågor än svar. Det kommer det att finnas i all evighet.” (...) (Mies; Svenska folkpartiet i Finland, 9.11.2007.)

Esisopimus

Tarkastelen myös Perelmanin teorian kolmatta osa-aluetta eli esisopimuksia, jotka määrittelevät alustusten kirjoittajien ja yleisön välistä yhteisyyttä, puhutaan itsestänselvyyksistä, jotka myös

vaikuttavat argumentin vaikuttavuuteen. Näin toteaa esimerkiksi Koistinen (1998, 48). Pyrin tulkinnassani muodostamaan alustuksista löytämilleni itsestäänselvyyksille käsitteet. Tällaisia käsitteitä löytyi aineistosta seitsemän: *Yhteiskunta, Työelämä, Poliittinen elämä, Lain säätäminen, Talouselämä, Kunnallinen luottamustoiminta ja Kulttuurielämä.*

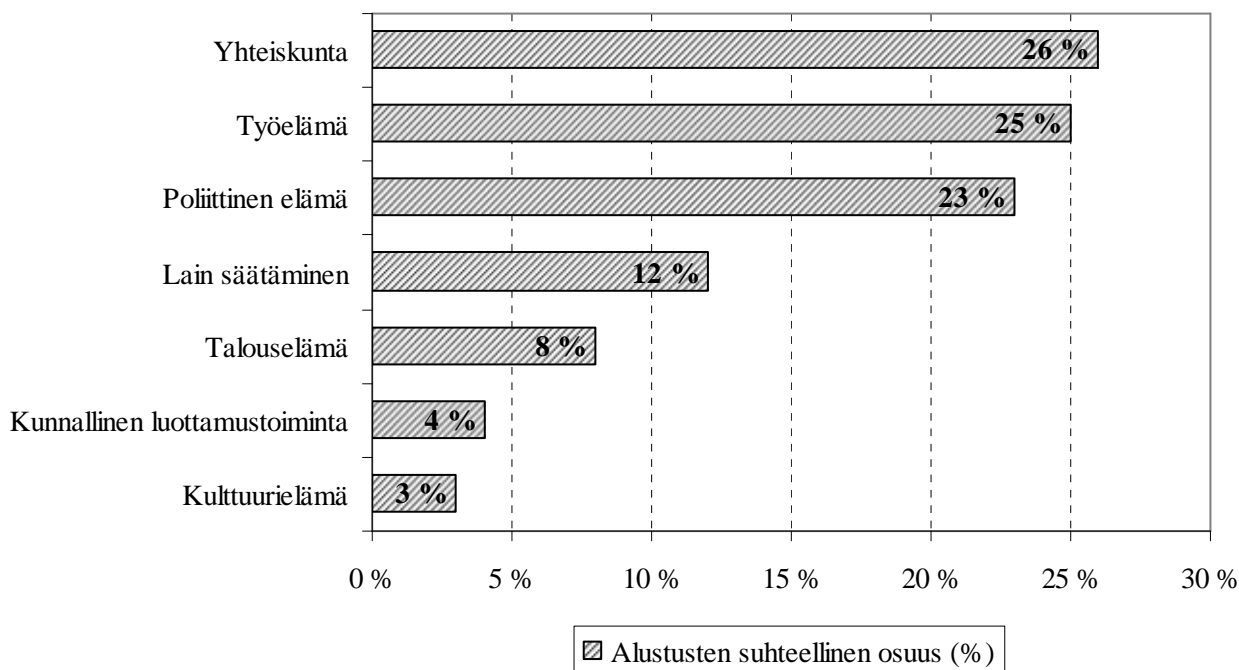
Seuraavista esimerkeistä ensimmäisessä puhutaan Rajamäen valtuuston toiminnasta (Kunnallinen luottamustoiminta). Toisessa esimerkissä pyritään argumentoimaan taiteilijan tekijänoikeuksien puolesta (Kulttuurielämä). Kolmannessa esimerkissä esisopimus on Yhteiskunta, johon olen sijoittanut kaikki yhteiskunnan toiminnallisuudet. Tässä aiheena on Ylen Hyvän Nenäpäivä.

”Eilen kuntolassa yli 300 rajamäkeläistä puhkui suuttumusta - eikä syyttä! Pitäviä perusteita terveysaseman ja hammashoitolan siirrolle Rajamäeltä Nurmijärvelle ei ole. Valtuutetut päättävät asiasta 14.11. ja vielä on hyvää aikaa puhua päättäjille järkeä.” (...) (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 1.11.2007.)

(...) ”Tekijän ja teoksen suhde on yksi taiteenfilosofian kestoteemoista. Meidän aikamme on korostanut taideteoksen riippumattomuutta niin tekijästään kuin taiteen kuluttajista. Taideteosta ei voi omistaa samaan tapaan kuin omistetaan esine, vaikkapa kynä. Taiteen omalakisuus estää sitä antautumasta kenenkään tai minkään hallintaan. Siksi taide sopii huonosti politiikan tai talouden käskyläiseksi. Taiteen ideaalisuudesta ei seuraa, etteikö reaali maailmassa elävä taiteilija saisi elää työnsä hedelmillä. Ei kirjailijan kuolemaa julistanut Bartheskaan kyseenalaistanut kirjailijan oikeutta ansaita teksteillään.” (...) (Nainen; Vihreä liitto, 11.11.2007.)

”Osallistuin perjantaina 26.10. Suomen ensimmäiseen Nenäpäivään. Ylen hyvän järjestämän Nenäpäivän tarkoituksena on tehdä yhdessä maailmasta reilumpi ja iloisempi paikka elää. Nenäpäivänä kerätään rahaa kehitysmaiden lasten hyväksi.” (...) (Nainen; Vihreä liitto, 5.11.2007.)

Seuraavassa kuviossa esitetään, miten kansanedustajien kirjoittamat alustukset jakautuvat edellä esiteltyjen esisopimusten mukaan.

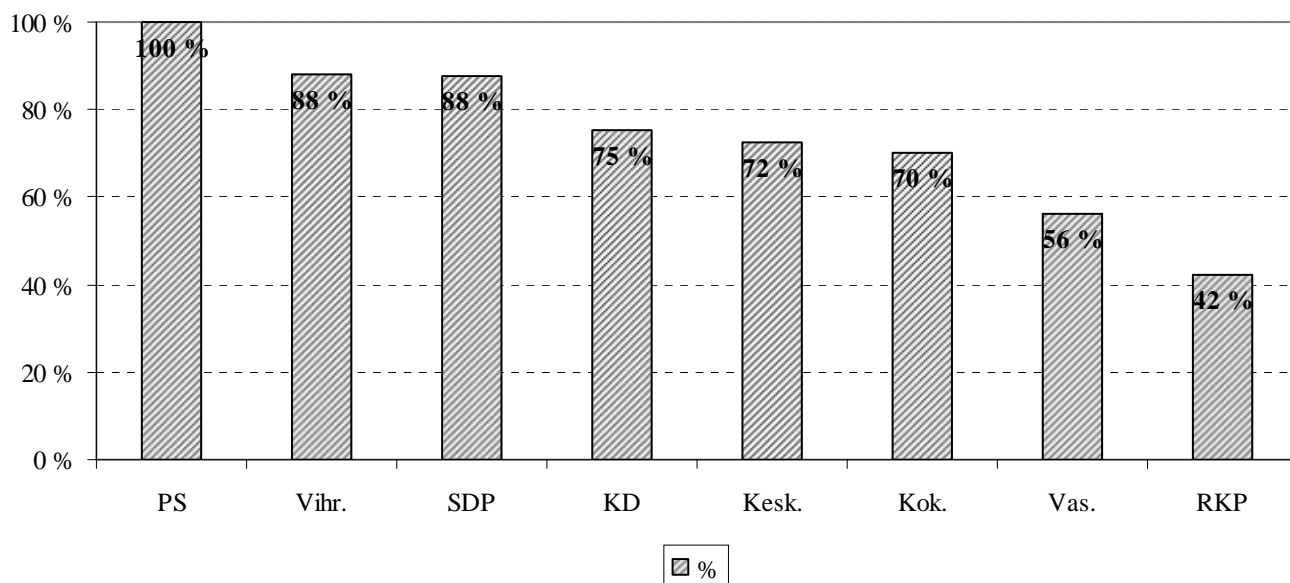

Kuvio 15. Kansanedustajien alustusten esisopimukset (n=313).

Suurimmat esisopimusryhmät muodostavat Yhteiskunta, joita on hieman yli neljännes (81), Työelämä, joita on neljännes (77) ja Poliittinen elämä, joita löytyy hieman alle neljännes (71) kaikista alustuksista. Ryhmässä Lain säätäminen on hieman yli joka kymmenes (36) alustus ja esisopimuksen Talouselämä alla on kahdeksan prosenttia (26) alustuksista. Noin neljässä prosentissa (13) alustuksista esisopimus on Kunnallinen luottamustoiminta ja noin kolmessa prosentissa (9) Kulttuurielämä.

Argumentointi

Retoriikka on yleisöön vetoamista, jossa voidaan käyttää apuna Perelmanin teoriassaan kehittelemiä argumentaatiotekniikoita. Tarkastelin aluksi argumentin sisältämien alustusten määrää ja kohdetta sekä edelleen sitä, millaisia argumentaatiotekniikoita argumentin sisältämissä alustuksissa käytetään. Kansanedustajien tarkasteluaikana kirjoittamista alustuksista 72:ssä prosentissa on argumentti. Katsoin edelleen, miten kirjoittajan puolue vaikuttaa argumentin sisältämien alustusten prosentuaaliseen osuuteen. Seuraavassa kuviossa on esitetty tarkastelun tulokset.

Kuvio 16. Argumentin sisältävien alustusten osuus puolueen mukaan (n=313).

Kaikissa Perussuomalaisten kirjoittamissa alustuksissa on argumentti. Noin yhdeksässä kymmenestä Vihreiden ja SDP:n alustuksesta löytyy argumentti ja kolmessa neljästä Kristillisdemokraattien kirjoittamasta alustuksesta löytyy argumentti. Keskustalla ja Kokoomuksella vastaava prosenttiluku on noin 70. Vasemmistoliiton kansanedustajien alustuksista reilussa puolessa on argumentti. Vähiten argumentoivat RKP:n edustajat, noin neljässä kymmenestä alustuksesta on argumentti. Huomionarvoista on että neljän eniten argumentoivan puolueen joukossa on kolme oppositiopuoluetta (PS, SDP ja KD) ja neljän vähiten argumentoivan puolueen joukossa on kolme hallituspuoluetta (Keskusta, Kokoomus ja RKP).

Argumentin kohde

Argumentin kohteet on jaettu kahdeksaan ryhmään: *Poliittiset päättäjät, Epäselvä, Hallitus, Kansalaiset/kansalaisryhmät, Äänestäjät, Tehyn työtaistelun osapuolet, Yksittäinen poliitikko, Yhteiskunnallinen toimija*. Ryhmässä Poliittiset päättäjät olevissa alustuksissa argumentti kohdistetaan yleisesti poliittisiin päättäjiin eikä suoraan Hallitukselle tai Yksittäiselle poliitikolle. Ryhmä Kansalaiset/Kansalaisryhmät sisältää argumentit, jotka on kohdistettu koko kansalle tai jollekin kansanosalle, kuten esimerkiksi opiskelijat, lapsiperheet ja yksityisautoilijat. Ryhmä Yhteiskunnallinen toimija sisältää alustukset, joissa argumentti on kohdistettu esimerkiksi

medialle tai tietylle yritykselle/yhteisölle. Tehyn työtaistelun osapuolia tässä ovat Tehyn ja työnantajan edustajat.

Seuraavista esimerkeistä ensimmäisessä argumentoidaan hallituksen esittämää lakia potilasturvallisuuden varmistamisesta terveydenhuollon työtaistelun aikana vastaan. Esimerkissä käytettäviä argumentaatiotekniikoita ovat analogia [(...) *pakkotyöhön* (...)] ja peräkkäisyyside syy-seuraus. Lain seurauksena pidetään tässä esimerkissä hoitajien kohtuutonta ja myös potilasturvaan vaikuttavaa työmäärää. Toisessa esimerkissä argumentoinnin kohteena on yhteiskunnallinen toimija eli tässä tapauksessa yritys, argumentaatiotekniikoina on käytetty analogiaa [(...) *vasaran alle* (...)] ja rinnakkaisuussidettä. Summan tehtaan kohtalo rinnastetaan metsäteollisuuden kannattavuusongelmiin ja toisaalta tehtaaseen viime vuosina tehtyihin investointeihin. Argumentti kohdistuu yritykseen, kun kysymyksen muodossa viitataan toimien suunnitelmallisuuteen.

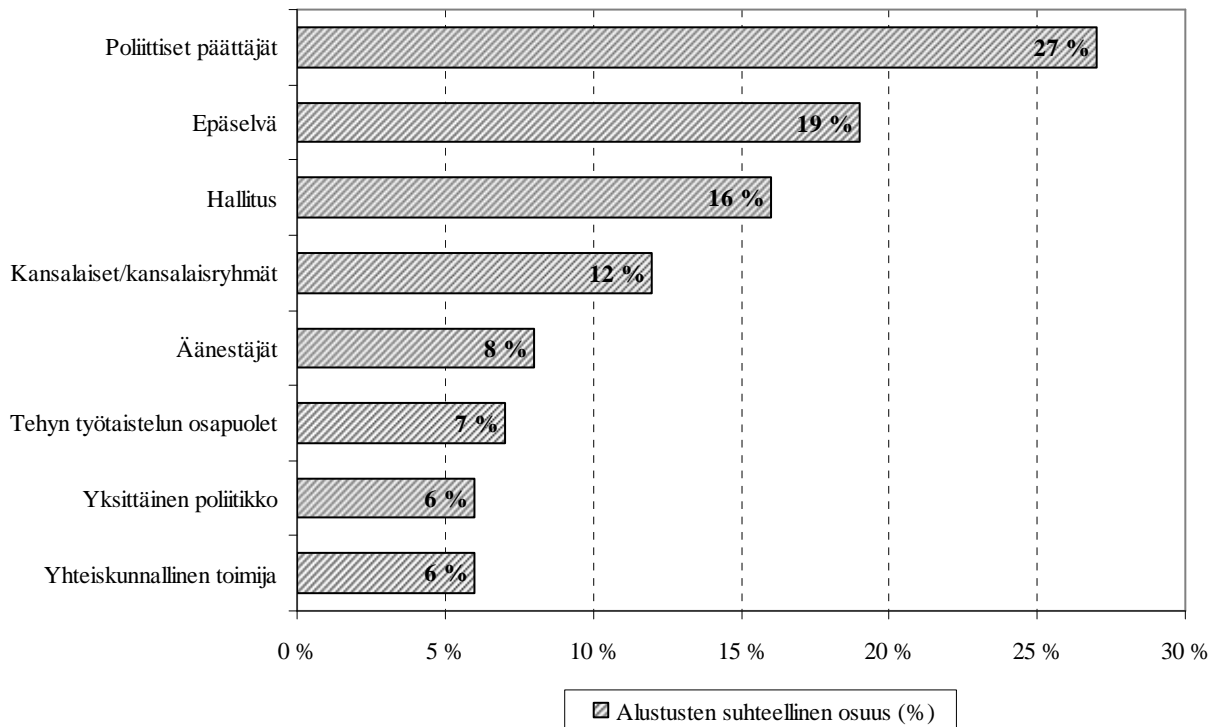
(...) ”Ensinnäkin ehdottomasti olen tätä [hallituksen esittämää – HS] lakia vastaan, koska en voi käsittää, että hoitajia voidaan pakottaa töihin, pakkotyöhön ja varsinkaan, kun jo tällä hetkellä hoitajat tekevät ylipitkää työtä, heidän selkänahastaan revitään kaikki ja pienellä palkalla. Ja nyt tähän pakkotyöhön pakotetut hoitajat joutuvat myöskin tähän samaan, kun tässä sanotaan, että heidät määrätään tekemään työtä siis ilmeisesti niin paljon kuin ikinä jaksavat ilman lepotaukoa. Elikkä mikä potilasturva tämä on? Ei yhtään mikään.” (...) [Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 12.11.2007.]

(...) ”Viikkoon mahtui myös käynti StoraEnson vasaran alle jäävällä Summan tehtaalla Haminassa. Vaikka ymmärtääkin metsäteollisuuden kannattavuusongelmat ja ylikapasiteetin, niin erikoiselta tuntui kuulla se, että lopettavaan tehtaaseen oli viime vuosina investoitu 90 miljoonaa. Kannattaisikohan asioita suunnitella hieman pidemmällä jänteellä?” (...) (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 20.11.2007.)

Kolmannessa esimerkissä argumentin kohteena on [entinen – HS] ministeritason poliitikko. Argumentaatiotekniikkana käytetään erottelua, jonka avulla Suomi erotetaan Neuvostoliitosta ja nykyisistä kommunistisista valtioista. Kyse on Cronbergin esittämästä valtion henkilöstön muuttopakosta alueellistamisen yhteydessä.

”Jo on aikoihin eletty – porvarihallituksen ministeri Cronberg vaatii valtion laitosten henkilöstölle muuttopakkoa, jotta alueellistamiseen saadaan potkua. Ymmärtäisin tämän, jos oltaisiin Neuvostoliitossa tai jossain kommunistisessa valtiossa, mutta että Suomessa. Alueellistaminen ei saa olla itse tarkoitus hinnalla millä hyvänsä. Mielestäni alueellistaminen on järkevää niissä toimitissa missä ihan konkreettisesti saadaan säästöjä aikaan ja erityisesti silloin kun mietitään uusien toimintojen perustamista.” (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 4.11.2007.)

Seuraavasta kuviosta nähdään, miten argumentin sisältämät alustukset jakautuvat edellä esiteltyihin ryhmiin.

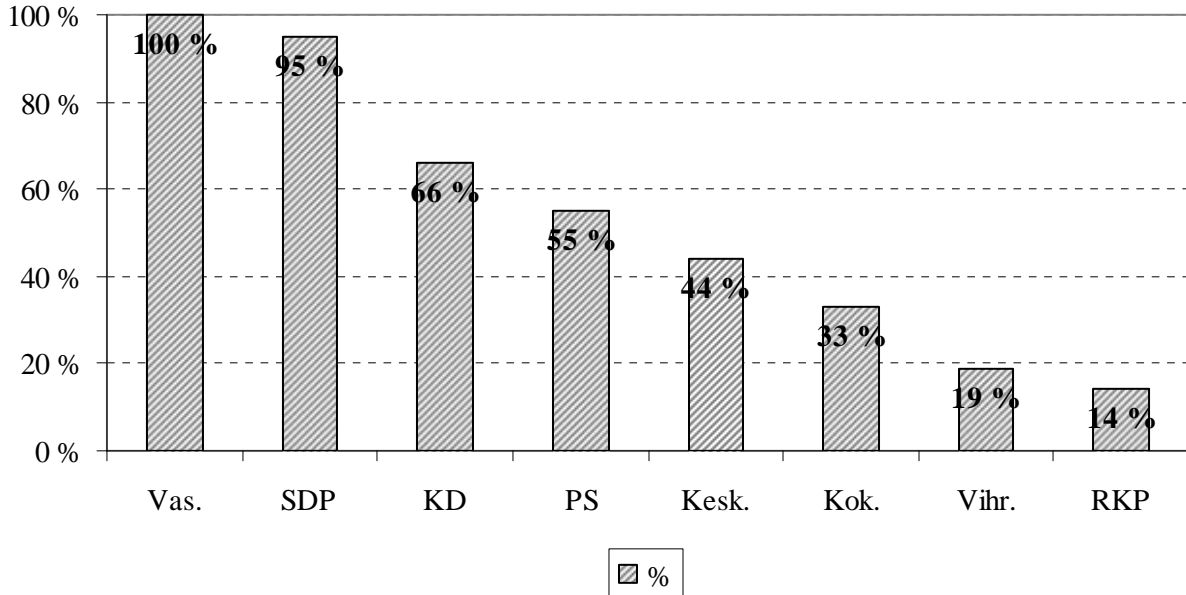
Kuvio 17. Argumentin kohteet kansanedustajien kirjoittamissa alustuksissa (n=224).

Argumentin sisältävistä alustuksista reilussa neljänneksessä (60) argumentti kohdistui yleisesti poliittisiin päättäjiin, 16 prosentissa (35) suoraan Hallitukselle ja kuudessa prosentissa (14) yksittäiselle poliitikolle. Kansa ja sen alaryhmät olivat argumentin kohteena reilussa kymmenessä prosentissa (27) ja äänestäjät kahdeksassa prosentissa (17) alustuksista. Tehyn työtaistelun osapuolille kohdistui argumentteja seitsemässä prosentissa (16) alustuksista ja jokin yhteiskunnallinen toimija oli argumentin kohteena kuudessa prosentissa (13) alustuksista. Sellaisia alustuksia, joista argumentin kohdetta oli mahdotonta löytää, oli hieman alle viidennes (42). Seuraavassa taulukossa havainnollistetaan puolueen vaikutusta argumentin kohteeseen.

Taulukko 3. Puolueen vaikutus argumentin kohteeseen (%).

Argumentin kohde	PS	VIHR	SDP	KD	KESK	KOK	VAS	RKP
Epäselvä	0	23	5	16	18	24	0	50
Hallitus	11	5	43	27	0	5	56	14
Kansalaiset/kansalaistyhvät	11	18	0	2	21	17	0	7
Poliittiset päättäjät	33	14	52	29	44	17	33	0
Tehyn työtaistelun osapuolet	0	18	0	10	3	9	0	0
Yhteiskunnallinen toimija	0	14	0	2	6	12	0	7
Yksittäinen poliitikko	11	0	0	10	0	11	11	0
Äänestäjät	33	9	0	4	9	6	0	21

Taulukossa huomionarvoista on se, että argumentti kohdistuu oppositiopuolueiden edustajilla yleisemmin Hallitukselle, poliittisille päättäjille ja yksittäisiin poliitikkoihin kuin hallituspuolueilla. Vastaavasti esimerkiksi Tehyn työtaistelun osapuolet ovat suoran argumentin kohteena vain hallituspuolueiden edustajien alustuksissa. Kun yhdistetään argumentin kohteista ryhmät Hallitus, Poliittiset päättäjät ja Yksittäinen poliitikko, puolueiden argumentteja sisältävien alustusten osuudet tässä yhdistelmässä ovat seuraavan kuvion mukaiset.

Kuvio 18. Ryhmien Hallitus, Poliittiset päättäjät ja Yksittäinen poliitikko prosentiosuudet yhteensä puolueen mukaan.

Kuvion mukaan oppositiopuolueilla yli puolessa kaikista argumentin sisältävistä alustuksista argumentti kohdistuu edellä mainittuihin ryhmiin. Vastaavasti kaikilla hallituspuolueilla prosenttiosuudet ovat alle 50.

Argumentaatiotekniikat

Seuraavaksi pyrin selvittämään, millaisia argumentaatiotekniikoita kansanedustajat käyttävät blogeissaan. Assosiatiivisia eli sidosmuotoisia argumentteja ovat Kvasiloogiset argumentit (K), Todellisuuden rakenteeseen nojaavat argumentit (TN) sekä Todellisuuden rakennetta luovat argumentit (TL). Dissosiatiivisia eli erottelumuoitoisia argumentteja ovat Vastakkainasetteluihin ja erotteluihin perustuvat argumentit (VE). Peräkkäisyysiteisiin vetoavat argumentit ovat lähes poikkeuksetta syy-seuraus -argumentteja. Seuraavassa esimerkissä puhutaan Tehyn mahdollisten irtisanoutumisten seurauksista käyttäen syy-seuraus -argumenttia.

(...) ”Tehy on ilmoittanut, että sen 12 000 jäsentä irtisanoutuu kaikkein kriittisimmän hoidon yksiköistä 19.11. mennessä, jos sovittelu ei tuota tulosta. Mahdollisten irtisanoutumisten keskittyminen synnytyksiä, keskosia ja erityisosaamista vaativaa tehohoitoa hoitaviin yksiköihin tekee ihmishenkien menetyksen uhkasta todellisen. Hallituksen on perustuslain velvoittamana ja inhimillisestä näkökulmasta tehtävä kaikkensa kansalaisten hengen ja turvallisuuden varjelemiseksi” (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 9.11.2007.)

Argumentaatiotekniikoista analogioihin, esimerkkiin ja rinnakkaisuussiteeseen vedotaan seuraavassa esimerkissä. Presidentti Ahtisaaren toiminta on liitetty tekstiin esimerkkitapauksena ja Turkan 80-luvun teatterille ominainen liitetään tekstissä mainittavaan lisätalousarviokeskustelun ominaispiirteeksi (rinnakkaisuusside). Analogioita tässä esimerkissä ovat [(...) *transistorini* (...)] ja [(...) *zoomailemaan* (...)].

”Jokunen aika sitten puhemies - ihailemani sellainen - Niinistö esitti, että presidentin toimikautta tulisi rajata neljään vuoteen. Perusteluiden kohdalla minun transistorini lienee surissut, sillä kunnan perusteluja en ole puhemiehen suusta kuullut. Mielestäni presidentin toimikausi on kuuden vuoden kahden toimikauden jaksona sopiva ja toimiva. Ei ole pakko olla kuin yksi kausi, jos aika tuntuu pitkältä. Näinhän toimi esimerkiksi presidentti Ahtisaari. Hän oli yhden kauden, ei asettunut edes ehdolle toiseksi kaudeksi. Syythän tälle voivat toki olla moninaiset.

Sen sijaan, että eduskunta keskittyisi zoomailemaan presidentin työtä ja toimikautta, ehdotan, että eduskuntatyön sisältöä katsotaan itsekriittisesti nenä kiinni peilissä. Esimerkiksi tänään ihan hävetti kuunnella lisätalousarviokeskustelua, jossa politiikka tehtiin hoitoalan tilanteella niin, että sylki lensi kuin Turkan teatterissa konsanaan

kahdeksankymmentäluvulla.” (...) [Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 6.11.2007.]

Käytettyjä argumentaatiotekniikoita seuraavassa esimerkissä ovat jäljittelevä malli, auktoriteetti ja erottelu. Tässä jäljitellään Maailman lääkäriliiton kantaa ja auktoriteettina on arkkiatri Risto Pelkonen. Lisäksi esimerkissä erotetaan ihmislääketiede eläinlääketieteestä.

(...) ”Lääkäriliiton julkaisemassa ´Lääkärin etiikka´ ohjelmistossa otetaan selkeän ja yksiselitteisen kielteinen kanta eutanasiaan. Maailman lääkäriliiton kannan mukaan eutanasia on ristiriidassa lääketieteen eettisten periaatteiden kanssa ja lääkärin tulisi pidättäytyä siitä, vaikka se olisi maan lakien mukaan sallittua. Eutanasiaa vastustava arkkiatri Risto Pelkonen on esittänyt, että eutanasian hyväksyminen johtaa kaltevalle pinnalle, jossa potilas-lääkäri-suhde vääristyy. Miksi ihmeessä elämän suojelemiseen ja edistämiseen koulutettujen lääkärin pitäisi ryhtyä pyövelin töihin?

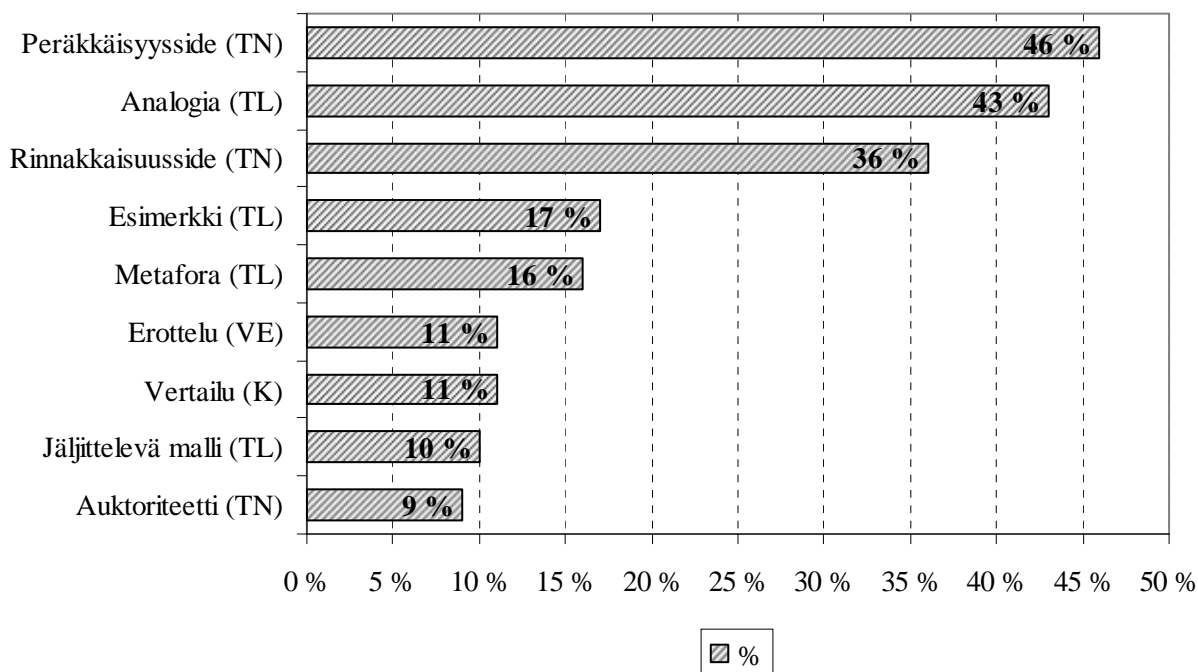
Eutanasia ei kuulu ihmislääketieteeseen. Se on eläinlääkärin vanha konsti toivottomien tapausten kohdalla, mutta ihmisen hoitoarsenaaliin sen ei tule kuulua.” [Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 4.11.2007.]

Seuraavista esimerkeistä ensimmäisessä vedotaan metaforaan ja toisessa vertailuun (kvasilooginen). Vertailussa ovat suorasähkö- ja lämpöpumppulämmityksen kilowattimäärät.

(...) ”Laskin, että eduskunta käytti vähintään 50 tuntia puheaikaa teeman ympäriltä plus käytäväkeskustelut. Ja uutta asiaa teemasta riitti korkeintaan kahdeksi tunniksi. Kansanedustajat ovat kuin papukaijoja, toistavat omana puheenaan edellisen puhujan sanat. Ärsyttävää.” (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 19.11.2007.)

(...) ”Moni on ottanut kantaa sanoen, että suora sähkölämmitys on paras, muuta ei tarvita. Lämpöpumppukin on suoraa sähkölämmitystä, mutta sen lisäksi kaupan päälle yhdellä suorasähkölämmitys kilowatilla (kW) saa lämpöä reilut neljä kilowattia.” (...) (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 5.11.2007.)

Seuraavassa kuviossa on esitetty kansanedustajien alustuksissa yleisimmin käyttämät argumentaatiotekniikat. Hieman yli 60 prosentissa alustuksista on käytetty useampaa kuin yhtä argumentaatiotekniikkaa. Tilastoinnissa yhdessä alustuksessa useammin kuin kerran käytetty argumentaatiotekniikka on huomioitu vain kerran.

Kuvio 19. Kansanedustajien yleisimmin käyttämät argumentaatiotekniikat (n=224).

Yleisin kansanedustajien käyttämä argumentaatiotekniikka on peräkkäisyysiteeseen eli tässä lähes poikkeuksetta syhyyn ja seuraukseen perustuva argumentti. Tätä argumentaatiotekniikkaa käytettiin 46 prosentissa (103) argumentin sisältämistä alustuksista. Toiseksi eniten (97) kansanedustajat käyttivät argumentoidessaan erilaisia analogioita. Rinnakkaisuussiteitä löytyy hieman yli kolmanneksesta (80) tarkastelussa mukana olleista alustuksista. Esimerkit (37) ja metaforat (36) esiintyvät noin joka kuudennessa alustuksessa. Erottelu (24), vertailu (24) ja jäljittelevä malli (23) sekä auktoriteetti (21) ovat argumentointitekniikoina noin joka kymmenessä alustuksessa. Kansanedustajien kirjoituksista nousee säännönmukaisesti esille se, että argumentaatiotekniikkoina peräkkäisyyside ja rinnakkaisuusside ovat niin sanottuja päätekniikoita, joita analogia ja metafora useimmiten tukevat. Analogia ja metafora toimivat usein myös argumentteja värittävinä tekijöinä.

Lisäksi argumentaatiotekniikoina on käytetty vastavuoroisuutta (K) noin kolmessa prosentissa (7), loogisia ja matemaattisia suhteita matkivia argumentteja (K) noin kahdessa prosentissa (4) sekä erottamistekniikkaa (TN) ja kvasiloogista todennäköisyyttä kumpaakin kahdessa alustuksessa. Esimerkkitekstistä löytyy Tehyyn kohdistuva vastavuoroisuus-argumentti.

(...) ”Deltog själv i debatten på fredagskvällen och avslutade mitt tal med följande: ´det finns begränsat med tid, men ändå den tid att göra det som behöver göras nu. Med detta

menar jag att alla parter måste bära sitt ansvar - också Tehy - och se till att denna tvist löses före måndagen. Min förhoppning är att riksdagen inte skall behöva rösta om detta - därför en stark vädjan till alla parter: gör slut på detta fortast möjligt.” (Nainen; Svenska folkpartiet i Finland, 10.11.2007.)

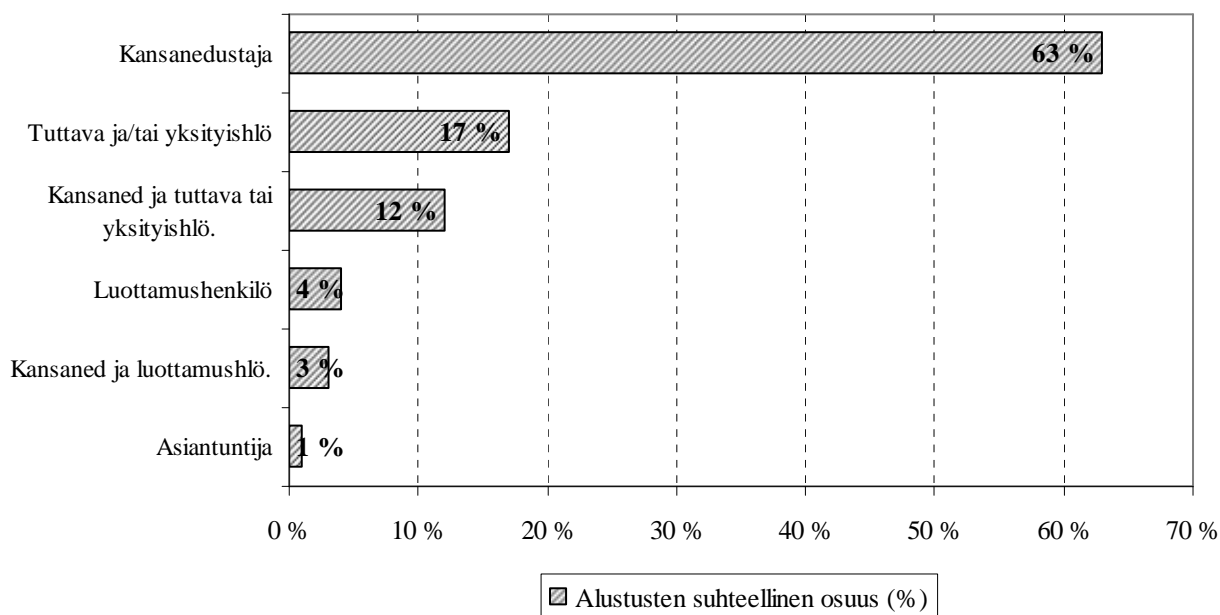
Kansanedustajan kirjoittajarooli

Seuraavaksi tulkitsin sitä, missä roolissa kansanedustaja kirjoittaa. Alustuksista löytyi kansanedustajan, luottamushenkilön, asiantuntijan, tuttavän ja yksityishenkilön rooleja. Ryhmässä *Tuttava ja/tai yksityishenkilö* ovat alustukset, joista löytyy sekä yksityishenkilön että tuttavän rooli sekä alustukset, joissa rooli on joko tuttava tai yksityishenkilö. Ryhmässä *Kansanedustaja ja luottamushenkilö* ovat alustukset, joista löytyy sekä kansanedustajan että luottamushenkilön roolit ja ryhmässä *Kansanedustaja ja tuttava tai yksityishenkilö* ovat alustukset, joista löytyy kansanedustajan ja tuttavän tai yksityishenkilön roolit. Olen tässä tarkastellut alustuksia kokonaisuutena ja pyrkinyt sitä kautta analysoimaan kansanedustajan roolia.

Esimerkiksi on valittu alustus, jossa kansanedustaja kertoo yksityishenkilönä kesäisestä rakennusprojektista.

”Runas vuosi sitten pohjan muurauksella alkanut mökkihänke on edennyt syyskesällä siten, että kehikko on pystytetty katto lyöty sekä piippu muurattu ja takka on paikallaan. Kosteaa syksy on rassannut talkoojoukkoa, mutta tälle kesälle suunnitellut toimet on tehty.” (...) (Mies; Suomen Keskusta, 2.11.2007.)

Seuraavasta kuviosta nähdään, miten alustukset jakaantuvat edellä mainittuihin kirjoittajarooleihin.

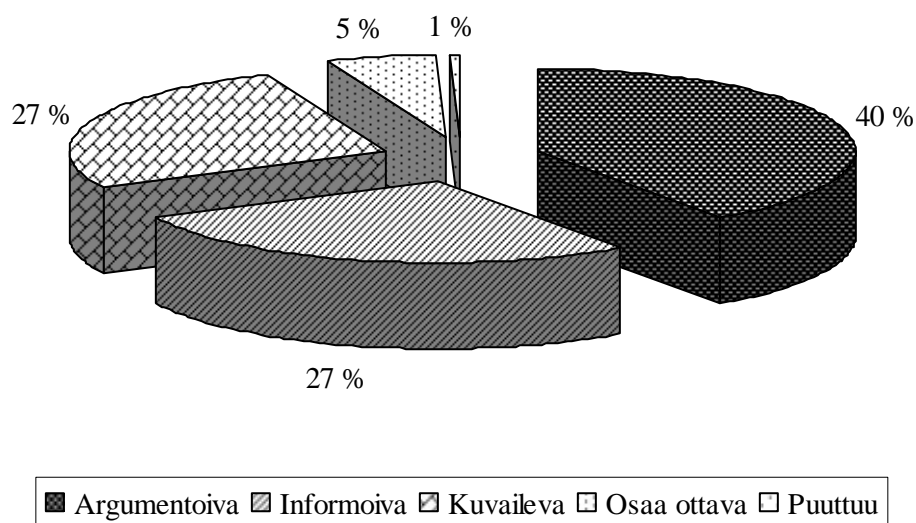

Kuvio 20. Kansanedustajan kirjoittajarooli (n=313).

Hieman alle kahdessa kolmasosassa (197) alustuksista kansanedustaja kirjoittaa ammatinsa mukaisessa roolissa eli kansanedustajana. Tuttavan ja yksityishenkilön rooleja löytyy noin joka kuudennesta (52) alustuksesta. Sekä kansanedustajana että tuttavana tai yksityishenkilönä kansanedustajat kirjoittavat hieman yli joka kymmenennessä (38) alustuksessa. Kansanedustajan ja luottamushenkilön roolit sekoittuvat kolmessa prosentissa (9) ja asiantuntijana kansanedustaja kirjoittaa vain yhdessä prosentissa (4) alustuksista.

Alustuksen luonne

Alustuksen luonnetta tarkastellessani pohdin, mikä on kansanedustajan pääasiallinen päämäärä alustusta kirjoittaessaan. Onko alustuksen avulla tarkoitus pääasiassa argumentoida jonkin asian puolesta vai onko alustuksen tarkoitus informoida yleisöä jostakin asiasta (informaatiota välittävä tarkoitus). Kansanedustajien tekstit eli alustukset voivat olla myös jotakin asiaa kuvailevia (ei siis pääasiallisena tarkoituksena informaation välittäminen). Luonteeltaan osaa ottavat alustukset liittyivät poikkeuksetta Jokelan koulusurmiin. Joistakin alustuksista sävyä oli mahdotonta arvioida (esimerkiksi pelkkä kuva alustuksessa, joka on rajattu pois tarkastelusta). Kuviossa 21 on esitetty alustusten jakautuminen luonteen mukaan.

Kuvio 21. Alustusten luonne (n=313).

Kansanedustajien blogeissa on argumentoivia alustuksia 40 prosenttia (126). Sekä informoivia (85) että kuvailevia (83) alustuksia on 27 prosenttia. Jokelan koulusurmiin liittyviä osaa ottavia alustuksia löytyy viisi prosenttia (17) ja alustuksia, joiden luonnetta on mahdotonta selvittää, on yksi prosentti (2).

4.3 Media kansanedustajien blogeissa

Seuraavaksi otan median tarkasteluun mukaan. Aluksi katson aineistosta, kuinka suuressa osassa alustuksia media on mukana ja tämän jälkeen tarkastelen sitä, millaisessa roolissa media alustuksissa esiintyy. Katson mediaan nähden rinnakkaisiksi alustuksissa käytetyt termit julkisuus, televisiolähetys ja tiedotustilaisuus.

Media esiintyy joka neljännessä eli 25 prosentissa (77) tarkastelussa mukana olleessa alustuksessa. Näistä alustuksista poimin erilaisia median rooleja. Alla olevan kuvion 22 mukaisesti rooleja löytyi yhteensä seitsemän: *Media agendan asettajana*, *Media alistajana*, *Media informaation lähteenä*, *Median sisältöjen arviointi*, *Median kritiikki*, *Media alistujana* ja *Media ”kansalaisena”*. Joistakin alustuksista medialle löytyy useampia rooleja.

Suurimmassa osassa alustuksista media toimii agendan asettajan roolissa. Kansanedustajat ottavat mediassa julkaistua materiaalia osaksi alustuksessa esiintyvää argumenttia tai kertovat

neutraalilla tavalla median sisällöistä. Seuraavassa esimerkissä on käytetty argumentoinnin apuna mediassa uutisoitua lausuntoa. Argumentaatiotekniikkana on käytetty erottelua, jonka avulla todetaan oma näkemys todellisuutta vastaavaksi ja samalla toinen näkemys harhaiseksi.

”Helsingin sanomat uutisoi ministeri Pekkarisen vaatineen, että uusiutuva energia on päästettävä markkinoille. Kyllä uusiutuva energia pääsee markkinoille vaikka heti. Kyse on vain siitä, kuka maksaa kustannukset - verkkoon liittyvä, sähkön käyttäjä eli kuluttaja ja valtio!” (...) (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 19.11.2007.)

Media toimii kansanedustajan alustuksissa usein myös alistajana. Rooli sisältää alustukset, joissa mediassa esiintyminen on osa kansanedustajan työtä. Seuraavassa esimerkissä selostetaan päivän työtehtäviä, joista yhtenä osana on mediassa esiintyminen.

(...) ”Tänään on vuoroni olla maakuntaradiossa (10.30) ja päivän mittaan on sovittuja tapaamisia useita.” (...) (Nainen, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, 5.11.2007.)

Muutamissa alustuksissa media toimii kansanedustajalle informaation lähteenä. Esimerkissä media, tässä tapauksessa sanomalehdet ovat osana kansanedustajan työrutiinia.

(...) ”Aamulla kuitenkin tavan mukaan ensin aamun lehdet - kotona Hämeen Sanomat ja Aamuposti ja sitten eduskunnassa Helsingin Sanomat ja iltapäivälehdet ja nykyisin myös Etelä-Suomen Sanomat. Joskus Turun Sanomatkin, jossa mm. ulkoministerimme kolumneja. Lehdistä tänään esille nousi erityisesti Hämeen Sanomien uutisoimana Hämeenlinnan moottoritien kattaminen kaupunkialueelta.” (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 21.11.2007.)

Median sisältöjen arviointi sisältää alustuksia, joissa arvioidaan mediassa julkaistua materiaalia jollakin tavalla, joko tekstin kirjoittajan tai mediassa esiintyneen lausuntoja. Samalla seuraavassa esimerkissä myös kerrotaan mediasisällöstä, argumentaatiotekniikkana on käytetty erottelua, jonka avulla oma näkemys saadaan näyttämään todellisuutta vastaavalta.

(...) ”Potilasturvallaista, oikeammin Tehy:n jäseniin kohdistuvasta pakkolaista, kysyttiin Kymen vaalipiirin lehtien toimesta, eräs hallituspuolueen kansanedustaja vastasi: ´Oikeus elämään ohittaa kaikki muut perusoikeudet ja valtiovallan tehtävänä on huolehtia siitä, että kiireellinen hoito varmistetaan´. Juuri hallituksen toimet vaarantavat terveyden- ja sairaanhoidon kahdella tavalla.” (...) (Mies; Vasemmistoliitto, 11.11.2007.)

Roolissa *Median kritiikki* arvostellaan jotakin mediaa tai media on vasta-argumentin kohteena. Seuraavassa esimerkissä arvostellaan median uutisointia Tehyn työtaistelun aikana.

(...) ”On kansallinen häpeä, jos eduskuntalaitoksemme ei sinivihreän hallituksen vetovastuulla pysty keskittymään olennaiseen. Vaaditaan laajaa yhteisymmärrystä aidosta työrauhasta. Nyt on sovittelutoimikunta työssä. Ihmettelenkin sitä Hesariin jo työnnettyä uutista, kuin pelotteeksi, pakkolaista. On kohtuutonta neuvottelun häirintää syöttää tuollainen uutinen keskelle kriittisimpiä neuvotteluaikoja.” [Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 6.11.2007.]

Joissakin kansanedustajan kirjoittamissa alustuksissa media esitetään alistujan roolissa, media ei ole onnistunut uutisoimaan jostakin tärkeästä tai kirjoittajan mielestä olennaisesta asiasta.

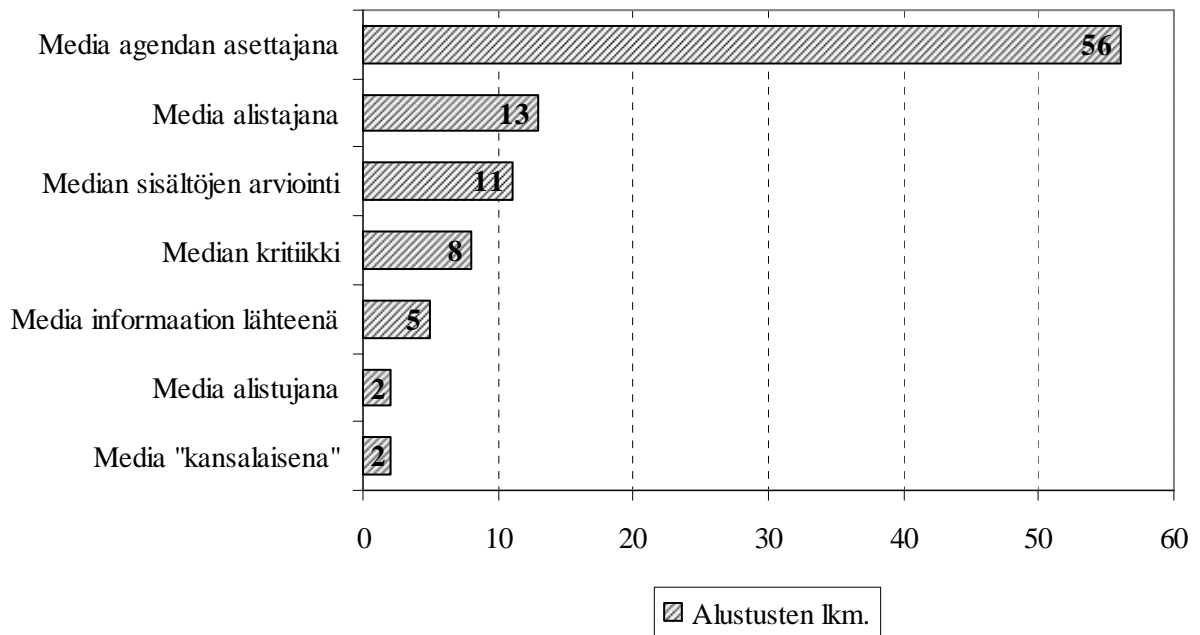
(...) ”Torstaina ei eduskunta päässyt keskustelemaan hallituksen toimista. Hallitus ei joutunut selittämään suorassa televisiolähetyksessä miten se aikoo pelastaa Suomen julkisen terveydenhoidon, varmistaa myös jatkossa korkeallekoulutetut ihmiset terveyden- ja sairaanhoidossa.” (...) (Mies; Vasemmistoliitto, 11.11.2007.)

Rooli *Media ”kansalaisena”* tarkoittaa, että media rinnastetaan tavalliseen kansalaiseen tai toisiin ammattiryhmiin jossakin mediaan kuulumattomassa asiassa. Seuraavassa esimerkissä puhutaan tekijänoikeuksista, jotka hallitus päätti edelleen säilyttää opetusministeriön hallinnonalan sisällä.

”Voitto taiteilijoille, toimittajille ja kulttuurialan pätkätyöläisille: tekijänoikeudet jäävät opetusministeriöön. Näin päätti hallitus tänään, vihreän eduskuntaryhmän ajaman linjan mukaisesti. Olen helpottunut!” (...) (Nainen; Vihreä liitto, 14.11.2007.)

Seuraavasta kuviosta nähdään millä tavoin edellä esitellyt roolit jakautuvat kansanedustajien alustuksissa, joissa media esiintyy.

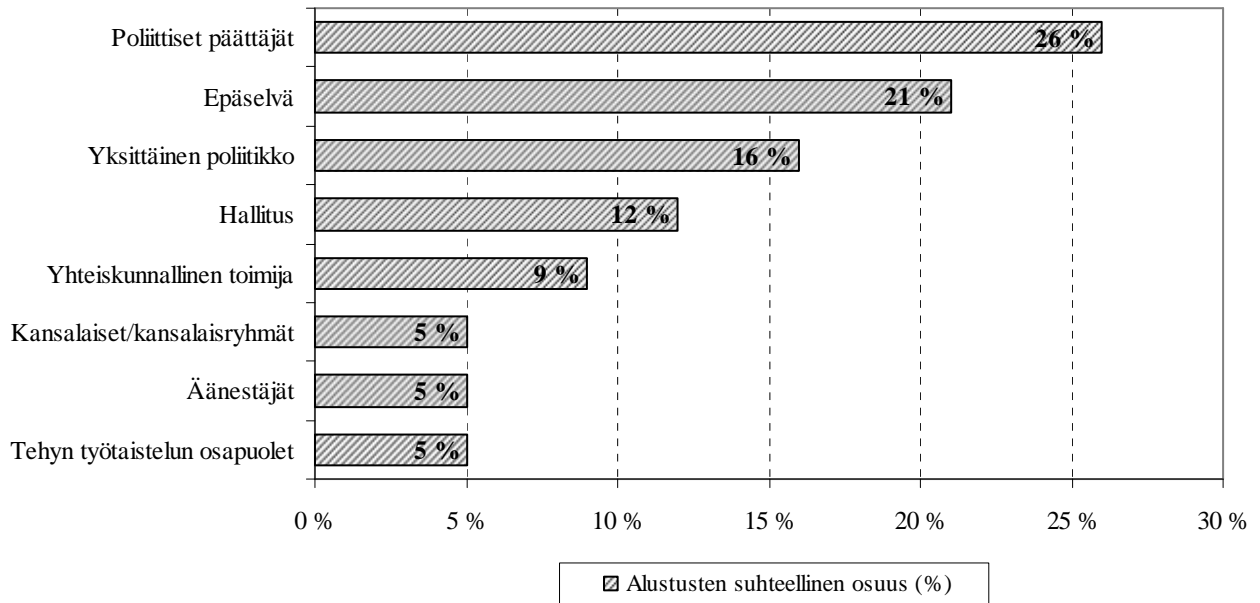

Kuvio 22. Median rooli kansanedustajien alustuksissa (n=77).

Selvästi suurin osa median esiintymisistä kansanedustajien alustuksissa tuli agendan asettajan roolin kautta. Tällaisessa roolissa media oli noin 70 prosentissa (56) alustuksista, joissa media esiintyi. Toiseksi eniten eli noin joka kuudennessa alustuksessa kansanedustaja esiintyi median alistamana ja median sisältöjä arvioitiin 11 alustuksessa. Mediaa kohtaan kritiikkiä esitettiin 8 alustuksessa. Informaation lähteenä media toimi 5 alustuksessa ja alistujana sekä ”kansalaisena” 2 alustuksessa.

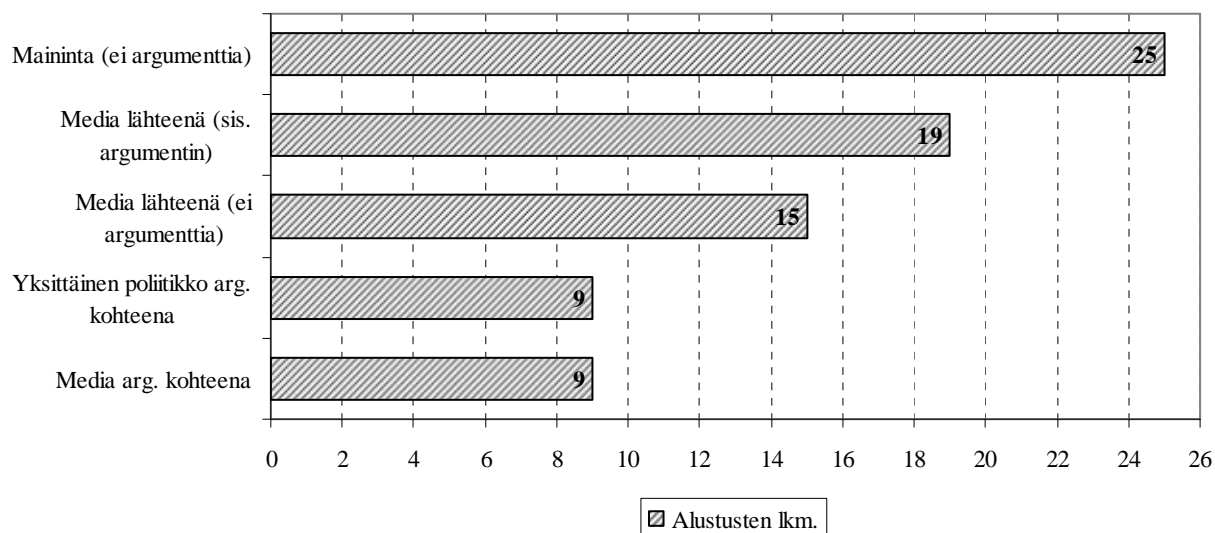
4.4 Poliitikkojen ja median suhteet

Laadullisen tarkastelun aluksi lähdin pohtimaan, muuttuvatko argumentoinnin kohteet ja millä tavoin, kun alustukset, joissa media esiintyy (77), erotetaan muista. Argumentin sisältämiä näistä 77:stä on 57 eli 74 prosenttia. Luku on vain hieman suurempi kuin aiemmin kaikkien alustusten tarkastelussa, jossa prosenttiosuudeksi saatiin 72 (ks. luku 4.2). Selviä eroavaisuuksia kuitenkin löytyy. Seuraavaksi esitän kuvion argumentoinnin kohteista alustuksissa, joissa media esiintyy.

Kuvio 23. Argumentoinnin kohde alustuksissa, joissa media esiintyy (n=57).

Poliittiset päättäjät ovat edelleen suurin ryhmä tässäkin argumentoinnin kohteiden tarkastelussa, mutta kolmanneksi suurimmaksi ryhmäksi on noussut yksittäisille poliitikoille kohdistettu argumentaatio. Aikaisemmassa kaikkien alustusten tarkastelussa nähtiin, että 14 alustuksessa on yksittäiselle poliitikoille kohdistettuja argumentteja. Näistä nyt siis tähän tarkasteluun sijoittuu yli puolet (9). Myös yhteiskunnallinen toimija argumentoinnin kohteena sijoittuu yllä olevassa kuviossa korkeammalle kuin aikaisemmassa tarkastelussa. Tämän selittää se, että ryhmä sisältää suoraan medialle kohdistetun argumentaation. Seuraava kuvio esittää edellistä syvällisemmän tarkastelun poliitikon ja median suhteesta alustuksissa. Tässä on pohdittu syvällisemmin nimenomaan median osuutta alustuksissa. Ryhmä *Media arg. kohteena* sisältää sekä suoran mediaan kohdistuvan että median rooliin liittyvän argumentoinnin.

Kuvio 24. Poliitikon ja median suhde alustuksissa (n=77).

Kolmanneksessa (25) alustuksista media mainitaan, mutta tähän ei kuitenkaan liity argumenttia, neljänneksessä (19) mediaa käytetään alustuksessa lähteenä ja tämä sisältää myös jonkinlaisen argumentin, ilman argumenttia median käyttö lähteenä toteutuu alustuksista viidenneksessä (15). Lisäksi media on mukana 9 alustuksessa, jossa argumentin kohteena on yksittäinen poliitikko ja 9 alustuksessa, jossa media on argumentin kohteena.

Edellä esitetyn pohjalta lähdin tarkastelemaan poliitikoiden ja median välisiä suhteita. Olen jakanut suhteita kuvaavan aineiston neljään erilaiseen kategoriaan, jotka olen katsonut olennaisiksi näkökulmiksi suhteita kuvattaessa. Näitä ovat *Mediasisällöt poliitikoiden blogien lähteinä*, *Media politikointiretoriikan apuvälineenä*, *Media argumentoinnin kohteena* ja *Median rooli*. Tarkastelen tässä alustuksia, jotka sisältävät argumentin. Kuten jo median roolien tarkastelusta kävi ilmi, media esiintyy kansanedustajien blogeissa monella tavoin. Mediasisältöjen käytön monipuolisuus, mediaan kohdistuva argumentaatio ja median roolin pohdinta puolustavat edellä (luku 2.1.1) esitettyä näkemystä siitä, että kansanedustajien blogit ovat osa aktiivista julkisuusstrategiaa (ks. Ikävalko 1996, 28–29). Kilpailu julkisuudesta julkisuuden hallinnan pyrkimys näkyy esimerkiksi eri medioiden sisältöjen arviointina.

Mediasisällöt poliitikoiden blogien lähteinä

Kansanedustajat käyttävät mediaa monipuolisesti lähteenä alustuksissaan. Yksi median lähdekäyttötapa on pyrkiä mediasisältöjen avulla todistaa oma näkemys oikeaksi ja osoittaa toinen (esimerkiksi mediassa esitetty) näkemys vääräksi. Seuraavassa esimerkissä mediassa esiintyneet otsikot ovat todisteita aiheen runsaasta käsittelystä mediassa. Alustuksessa halutaan erottelun avulla vakuuttaa lukijat siitä, että maltillisempi asian mediakäsittely ja keskittyminen jälkihoidon järjestämiseen olisi parempi menettelytapa vallalla olevassa tilanteessa. Vedotessaan kirjoittaja viittaa myös asian käsittelyn luonteeseen mediassa. Esimerkissä vedotaan lisäksi analogiaan.

(...) Media alkaa pikkuhiljaa täyttyä otsikoista jotka ovat seurausta viikon tapahtumista. Tänämm. tällaisia: 'Rehtorit väkivaltaviihdettä vastaan', 'Suomi ei enää vastusta asedirektiiviä', 'Hallitus valmis tiukentamaan aselakia', 'Hallitus kieltää aseiden hankinnan alaikäisiltä' ja 'Kouluterveydenhuolto ei kykene seulomaan psyykkisesti oirehtivia nuoria'. Tässä vain muutamia poimintoja.

Minustakin on varmasti aivan aiheellista pohtia ja todella tarpeellistakin miettiä tapahtumaan liittyviä asioita. Syitä ehkä emme saa koskaan tietää, mutta palasia voimme tutkailla. Minusta kuitenkin ei nyt olisi mitään syytä tehdä hätiköityjä päätöksiä. Monissa keskusteluissa on nähtävissä irtopisteiden keräämisen makua ja sellaiseen ei tällaisessa tilanteessa saisi kukaan sortua. Nyt on tärkeintä hoitaa tapahtumaan liittyvää jälkihoitoa Tuusulassa ja Jokelassa ja ympäri maan. (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 10.11.2007.)

Toinen tapa käyttää mediasisältöjä alustusten lähteenä on liittää auktoriteetin (esimerkiksi ministeritason henkilön) lausuntoja tekstiin ja tätä kautta pyrkiä argumentoimaan ajamansa asian puolesta. Seuraavassa esimerkissä pyritään kulttuuriministerin mediassa esittämän lausunnon avulla vahvistamaan omaa näkemystä tekijänoikeusasioiden säilyttämisestä edelleen opetusministeriössä. Myös kauppa- ja teollisuusministeri on tässä alustuksessa auktoriteetti.

(...) ”Valtavasti puhetta ja aiheestakin aiheuttanut tekijänoikeusasia puhutti myös viikonloppuna. Nyt asiaan kantaa otti kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen, joka esitti että taiteellisten ja teollisten tekijänoikeudet voisi jakaa kahteen eri ministeriöön. (...) Eilen YLE uutiset julkaisi meidän sivistysvaliokunnan jäsenten keskuudessa tehdyn kyselytulokset. Viime viikolla useampikin media kysyi kantojamme ja Ylen kysymykseen vastaasi jäsenistämme 13 tekijänoikeuksien siirrolle EI, kaksi jäsentä ei kertonut kantaansa ja kahta jäsentä Yle ei saanut kiinni. Itse kuuluin EI-ryhmään eli en näe tarvetta tekijänoikeuksien siirtämiseksi opetusministeriöstä suureen uuteen superministeriöön. Tekijänoikeudet kuuluvat varsin vahvasti opetusministeriön alaisuuteen luonteensakin takia. Siksi Pekkarisen vastaantulo on minullekin mieluisa uutinen ja oikeansuuntainen. Uskon, että tästä löytyy vielä ratkaisu

joka voidaan hyväksyä. Myös kulttuuriministeri Stefan Wallin on kertonut asiaan kantansa ja hänkin kannattaa (HS 10.10.2007) tekijänoikeusasioiden jättämistä tulevaisuudessakin opetusministeriöön.” (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 5.11.2007.)

Kolmanneksi kansanedustajat nostavat mediassa esitettyä esimerkeiksi teksteihinsä. Seuraavassa esimerkissä kansanedustaja vetoaa mediassa esitettyyn esimerkkiin todistellensa tekijänoikeusasioiden monimutkaisuutta internetin aikakaudella.

(...) ”Tiivistettynä tekijänoikeusasiassa oli kai kyse mistä näkökulmasta tekijänoikeuksia pitää tarkastella: luovan materiaalin luoja vai luovan materiaalin käyttäjän ja jälleenmyyjän tarpeista lähtien. opetusministeriöön on keskittynyt luovan alan ja tekijänoikeuksien lainsäädännön erityisosaaminen, joten hallinnon säilyminen siellä oli tärkeää. Harkitun kaksimielisesti voi myös sanoa, että (hallinto)kulttuurin siirtäminen onnistuneesti toiseen ministeriöön olisi ollut vaikeaa.

Molemmat näkökulmat ovat tärkeitä ja asiaan liittyvät oikeudet ja velvollisuudet mutkikkaita. Jokaiseen maailman kolkkaan yltävän Internetin tulo mukaan mutkistaa asioita entisestään. Siitä hyvä esimerkki on BBC:n uutisoima Internet Music Score Library Projectin tapaus, jossa kanadalaisen opiskelijan Kanadassa ylläpitämä nuottisivusto päädyttiin sulkemaan. Sivusto täytti tiukasti kaikki Kanadan lainsäädännön vaatimukset, mutta mahdollisesti rikkoi eurooppalaista lakia. It's a small world!” (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 14.11.2007.)

Kansanedustajat myös käyttävät mediasisältöjä vertailuaineistoina joko itsessään tai vertaamalla mediassa esitettyä johonkin muuhun tietoon tai käsillä olevaan aineistoon. Seuraavassa esimerkissä vertaillaan mediassa julkaistun arvostetuimmat ammatit -listan sijoituksia ja vedotaan työntekoon terveydenhoitoalan palkkatilanteen ratkaisemiseksi. Esimerkissä argumentoidaan lisäksi analogian ja esimerkin avulla.

(...) Uusimman Suomen Kuvalehden mukaan sairaanhoitajat ovat kuudenneksi, kätilöt kahdeksanneksi, vanhustenhoitajat yhdenneksitoista ja lastenhoitajat seitsemänneksitoista arvostetuimpia ammattilaisia. Vertailun vuoksi kerrottakoon, että esimerkiksi kansanedustajat ovat samalla listalla vasta sijalla 268. Miksi nämä arvostuslistalla korkealla olevat ammattilaiset sitten ovat palkkakuopassa? Se johtuu vuosikymmenien kehityksestä, ja yhdellä tulokierroksella sitä ei mitenkään kokonaan muuteta. Naisten työ on valitettavan pitkään nähty kutsumuksena. Ehdotankin pitkäjänteistä työntekoa ja samankaltaista linjanvetoa kuin me täällä teemme esimerkiksi puolustuspoliittisen ja liikennepoliittisen selonteon kimpussa. Miksi emme lähde tekemään palkkapolitiittista selontekoa yli tämän hallitusohjelman? (...) (Nainen; Vihreä liitto, 13.11.2007.)

Lisäksi alustuksissa viitataan jonkin verran myös kansanedustajien omiin mediassa julkaistuihin teksteihin. Alustuksissa kansanedustajat edelleen argumentoivat näkemystensä puolesta.

Esimerkissä kansanedustaja viittaa Helsingin Sanomissa olleeseen kirjoitukseensa ja argumentoi kvasiloogisen vertailun avulla lämpöpumppujen asentamisen järkevyyden puolesta.

”Olen saanut useita sähköposteja liittyen Helsingin Sanomissa olleeseen kirjoitukseeni lämpöpumppujen järkevyydestä ja vaatimuksestani valtion investointituesta energiaa säästäviin ratkaisuihin teknologiasta riippumatta.

Moni on ottanut kantaa sanoen, että suora sähkölämmitys on paras, muuta ei tarvita. Lämpöpumppukin on suoraa sähkölämmitystä, mutta sen lisäksi kaupan päälle yhdellä suorasähkölämmitys kilowatilla (kW) saa lämpöä reilut neljä kilowattia. Toki tämä tarvitsee lämpöpumppulaitteiston toimiakseen ja kylmälaiteasentajan asennuksen. Asennuksen saa vähentää verotuksessa kotitalousvähennyksen muodossa. Laitteen tarvitsemat huollot rajoittuvat lähinnä imurointiin ja suodattimenvaihtoon. Nämä voi tehdä itse. Lisäksi nämä laitteet puhdistavat sisäilmaa pölystä ja haitallisista pienhiukkasista. Takaisinmaksuajan voi jokainen laskea itse tapauskohtaisesti. Mielestäni ei hullumpi ajatus.” (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 5.11.2007.)

Media politikointiretoriikan apuvälineenä

Kansanedustajat poimivat yksittäisten poliitikoiden mediassa esille nostamia poliittisia kysymyksiä ja käsittelevät niitä edelleen blogeissaan. Tulkitsen näiden alustusten retoriikan Palosen & Summan (1998) esittämäksi politikointiretoriikaksi. Yksittäiseen poliitikkoon kohdistettu argumentointi ja median hyväksikäyttö toteutetaan tutkimusaineistossa kolmella tavalla. Kaikissa tavoissa mediasisältö on argumentoinnin perusteena, mutta sisällön hyödyntämistavat ja argumentaatiotekniikat eroavat toisistaan. Ensimmäisessä tavassa mediassa puhuttua tai kirjoitettua voidaan rinnastaa (rinnakkaisuusside) esimerkiksi eduskunnan käsittelyssä tapahtuneeseen tai rinnakkaiseen mediasisältöön, kuten seuraavassa esimerkissä on tehty. Esimerkissä vedotaan myös kvasiloogiseen vertailuun ja analogiaan.

”Valtionosuuksista

Aamun lehdessä oppositiojohtaja Eero Heinäluoma vaatii hallituksen korvaavan palkankorotukset kunnille. Hänen mielestään ”Sdp:n budjettialoite 600 miljoonan euron lisävaltionavusta on nyt enemmän kuin paikallaan”.

Heinäluoman - edellisen hallituksen valtiovarainministerin - kannalta on kiusallista, että lehden samalla aukeamalla oleva kuvaaja kertoo kuntien valtionosuuksien kehitystä edellisen ja nykyisen hallituksen aikana.

Alimmillaan valtionosuus on ollut 55 miljoonaa, ensi vuodelle on luvassa 755 miljoonaa eli reilusti yli kymmenkertainen summa. Revi siitä, oppositiojohtaja! (Nainen; Kansallinen Kokoomus, 20.11.2007.)

Toiseksi mediasisältöjä voidaan kyseenalaistaa ja edelleen argumentaatiotekniikoiden avulla vahvistaa omaa näkemystä asiasta. Seuraavassa esimerkissä on aluksi rinnastettu (rinnakkaisuusside) yksittäisen poliitikon mediassa esittämä toiseen tilanteeseen ja tämän jälkeen mediassa esitetty erotetaan (erottelu) omasta, oikeasta näkemyksestä. Esimerkkialustusta värittää ja tehostaa analogioihin vetoaminen.

”Huomio pääministerin huomiosta

Pääministeri Matti Vanhanen kertoi radion haastattelutunnilla sunnuntaina eräänä perusteena terveydenhoidon valmistelussa olevan nk tehy-lain perusteeksi vertailun, jossa hän pohti sitä, miten kansalainen voidaan määrätä tulipalon sammutustehtäviin, jos metsä on tulella. Näinhän se on. Myös kolaripaikalla voi viranomainen määrätä kenet vain auttamaan, jos tilanne vaatii. Tästä ei Vanhanen puhunut, mutta niin se vain on. Hyvä näin!

Kuka meistä haluaa tietoisesti polttaa metsää, varsinkin jos vesisammio on hallussa ja sen käyttämiseen kaikki mahdollisuudet? Ei meistä kukaan myöskään ennustaa liikenneonnettomuuksia, ne tulevat yllättäen. Tilanne on Tehyn tilanteessa osin toinen. Taloudellinen ratkaisu on hallituksen sammiossa. Se on tahtokysymys! (...) [Nainen; Suomen Kristillisdemokraatit (KD), 12.11.2007.]

Kolmannessa esimerkissä pohditaan mediassa esille nostetun hankkeen seurauksia (peräkkäisyyside) ja pyritään tätä kautta vahvistamaan omaa näkemystä asiassa. Esimerkissä vedotaan myös analogiaan [(...) *haudatut* (...)].

”Eilen aamulla töihin mennessä kuuntelin tavan mukaan radion Ykkösaamua. Keskustelussa jälleen kerran vanhat ja monta kertaa haudatut allashankkeet ja nyt niitä esille nosti Keskustan varapuheenjohtaja Antti Rantakangas. Lukuisista jopa oikeusistuimien päätösten takaa ja luonnollisesti lukuisten poliittisten päätösten jälkeen siis edelleen viriää halua nostaa Kollaja ja Vuotos esille. Ymmärrän itse sen, että erilaisia sähköntuotantomalleja tulee pitää esillä, mutta en sitä, että yhdessä päätettyjä asioita nostetaan vuosi vuoden jälkeen uudelleen ja uudelleen pöydälle. Olen myös varsin vakuuttunut, että näiden tai tämän altaan sähkövoima jää todella pieneksi merkitykseltään ja määrältään vaikka olisikin tosin ympäristöystävällistä lukuunottamatta valtaisa luonnon hukutusalueita. Tällä tavalla vaikka itse sähköntuotanto olisi ympäristöystävällistä niin tuhottaisiin erittäin arvokkaita luontoarvoja joita minun on vaikea ymmärtää.” (...) (Mies; Kansallinen Kokoomus, 15.11.2007.)

Tutkimusaineistosta löytyy myös muunlaista politikointiretoriikkaa, mutta näissä argumentoinnin kohteet ovat usein epäselviä eikä mediasisältöjä käytetä yhtä selvästi hyväksi. Media on kuitenkin lukuisissa teksteissä mukana. Seuraavassa esimerkissä käsitellään maakuntapolitiikkaa. Kirjoittaja pyrkii erottelun avulla saamaan oman, oikean näkemyksensä esille samalla osoittaen toisen näkemyksen harhaiseksi. Esimerkissä vedotaan myös analogioihin.

(...) ”Punkaharjulla ja Savonlinnassa väkeä oli vähän vähemmän, mutta keskustelu oli hyvää silti. Paljon saimme puhuttua myös ajankohtaisesta maakuntaa repivästä tilanteesta, josta paikallislehti uutisoi viime viikolla. Maakuntavaltuuston kokouksessa oli noussut avoimesti keskusteluun kysymys siitä, kuinka Mikkeli ja Savonlinna ovat maakunnan kehittämisessä epätasa-arvoisessa tilanteessa. Itse en aivan näin asiasta ajattele.

On hyvä, että kissa nostetaan pöydälle. On kuitenkin syytä muistaa ja ymmärtää se, että ainoastaan yhteistyöllä ja sovinnossa voimme saada asioitamme etenemään. Turha vastakkainasettelu eri seutujen välillä ei ole kenenkään etu eikä varmuudella johda mihinkään. Epäluuloa ja pelkoa eri kulmakuntien välille on aivan vastuutonta lietsoa.” (...)

(Nainen; Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, 19.11.2007.)

Media argumentoinnin kohteena

Tutkimusaineistosta löytyy myös alustuksia, joissa media on argumentoinnin kohteena. Alustuksissa argumentit kohdistetaan pääasiassa median kirjoitteluun ja muihin toimintatapoihin ja vedotaan myös median etiikkaan. Yksi tapa argumentoida on auktoriteetin avulla pyrkiä vetoamaan mediasisältöjen harhaisuuteen. Seuraava esimerkki on mielenkiintoinen, sillä siinä median edustaja on nostettu auktoriteetin asemaan ja media on myös alustuksessa vahvasti lähteenä.

”Etelä-Suomen Sanomista löytyy varmasti yksi maamme rehellisimmistä toimittajista tai ainakin rohkeimmista. Olen harmilla seurannut miten osa lehdistä tekee opposition kanssa kampanjaa puoluettamme vastaan ja kertoo lehdissään asioita jotka itsekin tietävät valeeksi ja eduskunnan kielellä ´muunnelluksi totuudeksi´. Itsekin toimittajan työtä oikeastaan jo yläasteiästä lähtien tehneenä olen seurannut tätä hämentyneenä – tähänkö olemme menossa ja osa jo menneetkin? Kyse on siis muutaman lehden ´kampanjasta´: Kokoomus petti vaalilupauksensa.

Tästä joukosta rohkeasti ja rehellisesti irtautui eilen maanantaina 5.11.2007 Etelä-Suomen Sanomat. Toimittaja Ari Helminen oli kirjoittanut lehteen uutisen otsikolla: ´Puolueet tai puoluejohtajat eivät luvanneet hoitajille 500:aa euroa´. Uutisessa Helminen käy läpi julkisuudessa levitettyjä väitteitä ja joutuu toteamaan nämä mediassa ja oppositiossa heitellyt väitteet yksi toisensa jälkeen asioiden tahalliseksi vääristelyksi. En lähde tässä Helmisen kirjoitusta referoimaan. Se on asiaa joka sana ja se kannattaa itse lukea. (...)

(Mies; Kansallinen Kokoomus, 6.11.2007.)

Kansanedustajat pyrkivät myös korjaamaan ja/tai täydentämään alustuksissa mediassa esitettyä. Esimerkiksi valitussa alustuksessa Sosialidemokraattien näkemykset halutaan erottaa (erottelu) mediassa esitetystä ja tuoda ne lisäksi esille oikealla tavalla.

”Jussi Karmalan artikkeli Yliopistolaki myllertää (Vihreä Lanka 2.11.2007) käsitteli eduskunnassa vireillä olevaa yliopistolakia. Myös allekirjoittanut haastateltiin aiheesta puolen tunnin ajan puhelimitse. Koska artikkeli esittää Sosialidemokraattien näkemykset aiheesta kovin suppeasti antaen kokonaan väärän kuvan, tuon tässä niitä paremmin esille.” (...) (Nainen; Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, 15.11.2007.)

Nostan esimerkiksi lisäksi Jokelan koulusurmiin liittyvän median toimintaa argumentoivan alustuksen. Kirjoittaja peräänkuuluttaa median vastuuta ja keskustelua (vastavuoroisuus) toiminnastaan Jokelan koulusurmien aikana. Lisäksi kirjoittaja pohtii peräkkäisyysiteen (syyseuraus) avulla syytä median toimintaan ja käyttää esimerkkitapausta vahvistamaan median toiminnan sopimattomuudesta.

”De unga i Jokela har rätt

Tre unga människor representerade idag hela Jokela då de överlämnade en namnadress mot mediernas agerande efter skottdramat för två veckor sedan. Fem ministrar, bland dem jag själv, tog emot adressen inför ett förhållandevis stort pressuppbåd. Alla medier som minsann hade bort vara på plats var inte där. Vilket skulle bevisas. Men nu är det viktigt att diskussionen om mediernas agerande fortsätter och att slutsatser dras. Jo, sådana måste också journalister kunna dra - inte bara politiker. (...)

(...) Är det mediakonkurrensen som får journalister att lämna etiken hemma då de beger sig till en olycksplats? Mediernas vanliga bortförklaring brukar lyda: ’Men folk har rätt att veta, folk vill veta’. Jasså? Vem mäter sådant? Skapar utbudet efterfrågan? Helgar ändamålet medlen? Finns det inga gränser som människan bakom journalistrollen sätter för sig själv när man kamouflerar sig som ungdomsarbetare och gömmer bandspelaren i rockärmen medan en hysterisk flicka gråter över sin mördade kompis? (...) (Mies; Svenska folkpartiet i Finland, 21.11.2007.)

Median rooli

Median roolia on pohdittu joissakin alustuksissa. Yksi tapa pyrkiä vahvistamaan näkemystään median roolista on käyttää esimerkkiä. Seuraavassa esimerkissä näkemystä median roolista (vallasta) vahvistetaan esimerkillä, jossa toimittaja on valikoinut maakuntapäiviltä saamansa aineiston joukosta julkaistavan materiaalin.

”Median vastuu

Olen seurannut poliittisen työni osana median vahvistuvaa roolia Suomessa ja myös muissa länsimaissa. Suomessa medially on erityisen keskeinen asema toisaalta johtuen maan pienuudesta ja toisaalta omistuksen keskittymisestä. Usein kokee niin, että median on noussut kansalaisten edustajaksi ja poliittisesti valitut luottamushenkilöt ovat vain omalla asiallaan. Tämä on perusasetelmana demokratian tulevaisuuden kannalta. (...) Median luonnollinen tehtävä on arvioida myös poliitikkoja.

Paikalla [maakuntapäivillä – HS] oli myös ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (Suomen Keskusta). Kuuntelin myös hänen rakentavan puheenvuoronsa. Ministerin puheenvuorosta, eikä edes hänen läsnäolostaan toimittaja Sankala ollut kirjoittanut sanaakaan. Tätä on median valta. Se määrittelee näkyvyyden. Toimittaja Sankalan kirjoitusten suuri merkitys on siinä, että hän avoimesti tuo esiin median, politiikan ja asiantuntijuuden jännitteen ja vielä sitä taitavasti ruokkien. Erityinen hyöty tästä jännitteestä on medialle. (...) (Mies; Suomen Keskusta, 12.11.2007.)

Toisessa esimerkissä työtaistelun ja irtisanomisten nostaminen esille esimerkkeinä vahvistavat median määrittävän julkisuuden agenda. Esimerkin peräkkäisyys (syy-seuraus) on esitetty kysymyksen muodossa.

(...) Julkisuuden agenda määrittää media. Sekä työtaistelu että irtisanomiset ovat olleet voimakkaasti julkisuudessa. Molemmat ovat tärkeitä asioita, mutta suurentaako julkisuus vielä näiden vakavien asioiden merkityksen? (...) (Mies; Suomen Keskusta, 17.11.2007.)

Median roolia kuvataan myös vertailemalla median ja poliittisen elämän lainalaisuuksia. Esimerkissä median roolin keskeisyyttä pyritään tuomaan esille vertailemalla median edustajien, etujärjestöjohtajien ja poliitikkojen tuloja. Suomifoorumi on tässä eräänlainen esimerkki median vallasta.

”Median roolista

Eilen olin illansuussa Lahdessa Suomifoorumissa. Foorumi keskittyi tarkastelemaan ilmastonmuutosta globaalista ja alueellisesta näkökulmasta. Viime viikonloppu huipentui verotietojen julkistamiseen. Median rooli oli keskeinen. Olen muutamissa yhteyksissä pyrkinyt nostamaan esille suomalaisen yhteiskunnan valtakilpailun nykyolemusta. Tosin se on tapahtunut kovin vaatimattomin tuloksin. Verotietoja voi kuitenkin kommentoiva sen verran, että vallan näkökulmasta marssijärjestys oli selkeä. Median edustajat ovat verotulojen ehdotonta kärkeä. Etujärjestöjohtajat tulevat kaukana perässä kuitenkin edellä poliitikkoja ja asiantuntijoita. Suomifoorumissakin media oli aloitteentekijä. Tilaisuus oli järjestetty Lahden kaupungin teatteriin. Varsinaisella näyttämöllä oli asiantuntijat. Poliitikot oli siirretty kirjaimellisesti katsomoon. (...) (Mies; Suomen Keskusta, 7.11.2007.)

5 Päätelmiä

5.1 Kansanedustajien blogit julkisuuden hallintaa

Kansanedustajien blogit näyttäytyvät ulospäin hyvin asiapainotteisina ja mielipiderikkaina. Suurin osa kansanedustajista kirjoittaa asiablogia, jonka aiheet painottuvat joko eduskuntaan ja siellä käsiteltäviin asioihin tai yleisesti koko yhteiskunnan kannalta merkittävien poliittisten kysymysten käsittelyyn. Blogeille tyypillinen ominaispiirre, mielipiteiden esittäminen näkyy kansanedustajien blogeissa. Tämä on luonnollista, sillä kansanedustajan työn luonne: poliittisten kysymysten eteenpäin ajaminen, valtakamppailu ja äänestäjien huomion saaminen edellyttävät omien poliittisten mielipiteiden esille tuomista ja muutenkin asioiden julkista käsittelyä kansanedustajien toimesta.

Blogeista oli vaikea löytää muita laajasti käytössä olevia blogeille tyypillisiä ominaisuuksia. Voidaan sanoa, että *vain* reilut 40 prosenttia kansanedustajista antaa kansalaisille mahdollisuuden kirjoittaa merkintöjä blogiinsa. Blogin ehkä tärkein ominaisuus on vuorovaikutteisuus, jonka vaatimus ei täyty suurimmassa osassa kansanedustajien blogeja. Naiskansanedustajat sallivat hieman mieskansanedustajia useammin merkintöjen jättämisen blogeihinsa. Puolueiden vaikutusta blogien vuorovaikutteisuuteen tarkasteltaessa huomio kiinnittyi kahden hallituspuolueen lukuihin. Kokoomuksen ja Keskustan kansanedustajista reilusti yli puolella blogi on vuorovaikutuseton eli merkintöjen jättäminen ei ole mahdollista. Toisaalta taas Vihreän liiton edustajilla kaikilla merkintöjen kirjoittaminen blogiin on mahdollista. Muilla puolueilla luvut pyörivät 50 prosentin molemmin puolin.

Syitä Kokoomuksen ja Keskustan sekä Vihreiden linjanvetoihin voi olla monia, mutta voidaan pitää mahdollisena, että niin sanotusti haastajan asemassa olevien puolueiden kansanedustajilla voi olla matalampi kynnys sallia vuorovaikutteisuus blogeissaan. Valtaosa kansanedustajista ylläpitää blogia omalla verkkosivullaan. Internetissä saatavilla olevat julkaisujärjestelmät eivät näin ollen ole kovinkaan laajasti käytössä kansanedustajien keskuudessa. Tähän voi vaikuttaa juuri se, että internetissä tarjolla olevissa blogialustoissa on käytössä kommentointitoiminto ja tätä monet kansanedustajat haluavat selvästikin välttää. Toisaalta oma ulospäin näkyvä profiili on helpompi hallita, kun käytössä on vain yksi sivusto. Useimmilla kansanedustajilla on joka tapauksessa oma internetsivusto.

Kansanedustajat kirjoittavat alustuksia hyvinkin maltillisesti. Seitsemällä kymmenestä kansanedustajista alustusten määrä jäi alle neljään tarkastelussa olevien kolmen viikon aikana. Puolessa näistä eli 29:ssä alustuksia ei ollut kirjoitettu lainkaan. Toisaalta jotkut kansanedustajat ovat hyvinkin aktiivisia alustusten kirjoittajia. Myös blogeista ilmenevä kansanedustajan hektinen työaikataulu pakostakin vaikuttaa siihen, kuinka paljon blogiin pystyy panostamaan. Toisaalta taas blogi on oivallinen keino olla yhteydessä äänestäjiin esimerkiksi saapuneiden palautteiden tai asiakysymyksistä keskustelun puitteissa.

Blogeissa, joihin oli tarkasteluajankohdan aikana kirjoitettu alustuksia ja merkintöjen jättäminen oli mahdollista (28), merkintöjen määrä oli pääasiassa alle neljä. Kuten alustustenkin kohdalla, muutamissa blogeissa myös merkintöjen määrä oli suuri. Puolessa blogeista, joissa merkintöjen jättäminen on mahdollista, ei kuitenkaan ollut merkintöjä lainkaan. Keskustelevuutta arvioitaessa on oleellista katsoa, vastaavatko kansanedustajat blogiin jätettyihin merkintöihin. Vasta tällöin keskustelu on avattu. Vain alle kymmenessä blogissa kansanedustaja kirjoitti merkintöjä tarkasteluajankohdan aikana. Vain muutamissa blogeissa keskustelu on hyvin runsasta. Blogien tarjoamaa mahdollisuutta keskustelevuuteen kansalaisten ja äänestäjien kanssa ei käytetä kovinkaan runsaasti hyväksi. Vaikka aiemmin olen katsonut blogit osaksi Ikävalkon (1996) esittämää aktiivista julkisuusstrategiaa, kertoo tulos tietynlaisesta tiedotetusta tai tiedostamattomasta passiivisuudesta (vrt. passiivinen julkisuusstrategia luvussa 2.1.1) sosiaalisen median alueella.

Voidaanko kansanedustajien blogeja sanoa blogeiksi? Kansanedustajat ovat enenemässä määrin ottaneet käyttöönsä yhdeksi julkisuuden hallinnan työkaluksi, kuten aiemmin olen tulkinnut Luostarisen (1998) tekstiä mukaillen. Voisiko olla niin, että blogit ovat kansanedustajille enemmän juuri julkisuuden hallinnan työkalu kuin keino saada yhteys potentiaaliin äänestäjiin? Tätä tulkintaa tukevat ainakin vuorovaikutteisuuden puute ja asiakysymyksiin sekä mielipiteiden ilmaisemiseen keskittyminen. Tiukasti blogin määritelmässä ja ominaispiirteissä pysyttäessä voidaan sanoa, että kansanedustajien blogit eivät kaikilta osin täytä blogin ominaisuuksia.

5.2 Poliittisen elämän pauloissa

Blogiin kirjoittaminen vaihtelee suuresti eri puolueilla. Aktiivisimmalla puolueella kertyi kolmen tarkastelussa olleen viikon aikana yli kymmenen alustusta yhtä kansanedustajaa, niin sanotusti laiskimmalla puolueella vastaava luku oli alle kaksi. Hallituspuolueilla, Kokoomuksella ja

Keskustalla ja Vihreillä luku vaihteli kolmen molemmin puolin. RKP:n edustajat olivat edellä mainittuja puolueita aktiivisempia blogiin kirjoittajia. SDP:n luku jäi alle kahteen alustukseen yhtä kansanedustajaa kohti ja oli puolueiden luvuista matalin. Suuret vaihtelut blogiin kirjoittamisen aktiivisuudessa voivat kertoa siitä, että blogi on puolueissa ja kenties myös puolueen sisällä hyvin eri tavoin. Esimerkiksi RKP:n edustajilla blogit sisälsivät hyvinkin paljon alustuksia ja myös merkintöjä oli näihin blogeihin jätetty lukuisia. Aktiivisuus ja keskustelevuus olivat siis läsnä näissä blogeissa.

Joissakin blogeissa taas käsillä olevista ajankohtaisista asioista tiedottaminen eli informoiva ote olivat pääosassa. Tällöin lukijoiden tehtäväksi usein jää vastaanottajan rooli. Blogeja ei myöskään välttämättä joissakin puolueissa katsota tärkeäksi kanavaksi tuoda ajatuksia esille tai blogin ylläpitämiseen ei yksinkertaisesti riitä resursseja. Tarkasteluajankohtakin on voinut olla vaikuttamassa alustusten määrään. Marraskuun 2007 aikana eivät mitkään vaalit olleet vaikuttamassa kirjoitusaktiivisuuteen. Vaalithan yleensä aktivoivat monet kansanedustajat kirjoittamaan myös internetissä. Toisaalta Tehyn työtaistelu ja Jokelan koulusurmat olivat tarkasteluajankohdan suuret uutiset, jotka puhuttivat myös kansanedustajia.

Tehyn työtaistelu oli huomattavasti suurin yksittäinen aihe, joka tuli esille alustuksissa. Yleensäkin alustusten aiheen pysyivät suurelta osin poliittisen elämän ympärillä. Ajankohtaiset yhteiskunnalliset kysymykset ja Eduskunnassa käsittelyssä olevat asiat peittivät alleen henkilökohtaiseen elämään liittyvät kirjoitukset. Pohdin aiemmin kansanedustajien blogien kohdalla Vainion (2004) jaottelua julkisiin ja yksityisiin blogeihin. Voidaanko siis sanoa, että kansanedustaja on blogia kirjoittaessaan yksityinen henkilö. Määrittely julkiseksi blogiksi vaatii tulkinnan siitä, että kansanedustaja on eräänlainen julkinen taho. Kansanedustajan työ on julkista ja hän edustaa työssään Suomen kansaa sekä käyttää ylintä poliittista valtaa Suomessa. Eduskunnasta voidaan puhua julkisena instituutiona. Varovasti tulkitsen tässä kansanedustajien blogit Vainiota (2004) mukaillen julkisiksi blogeiksi.

Jokelan koulusurmat saivat kansanedustajat vetoamaan yhteiskunnan yhteisiin arvoihin. Tapahtuman tuoma järkytys näkyi myös kansanedustajien blogeissa. Muutoinkin kansanedustajien blogit myötäilivät ja kuvastivat hyvin tarkasti yhteiskunnan sen hetkistä olotilaa. Kansanedustajuus tuli vahvasti esille myös kirjoittajaroolin tarkastelussa. Kansanedustajat kirjoittivat blogeihin useimmiten ammattinsa mukaisessa roolissa. Kansanedustajien blogeja voidaan siis pitää vahvasti omaan työhön ja myös työn sisältöihin

painottuvina. Tätä kuvastaa lisäksi kirjoittajan ja lukijan välillä olevat itsestään selvyedet eli esisopimukset. Yhteiskunnan toiminnallisuus, työelämä ja poliittinen elämä suurimpina ryhminä vahvistavat näkemystä siitä, että kansanedustajien blogien sisällöt ovat poliittisen elämän pauloissa.

Argumentointi luonnollisesti kuuluu olennaisena osana kansanedustajien blogeihin. Poliittisessa elämässä on vahvasti läsnä asioiden ajaminen argumentoimalla, omien näkemysten vahvistaminen ja muiden näkemysten osoittaminen harhaisiksi. Eniten argumentoivat oppositiopuolueet. Tämäkin on luonnollista niin sanotusti haastajan asemassa olevilta puolueilta. Argumentointi kohdistuu pääasiassa poliittiseen elämään kuuluville tahoille, hallitukselle, yksittäiselle poliitikolle tai muulle poliittisista asioista päättävälle elimelle. Jonkin verran kansanedustajat vetoavat myös kansalaisiin ja äänestäjiin. Oppositiopuolueet vetoavat enemmän poliittisiin tahoihin kuin hallituspuolueet. Tehyn työtaistelun aikana hallituspuolueet vetosivat hyvinkin paljon Tehyn työtaistelun osapuoliin ja oppositiopuolueet keskittyivät argumentoimaan hallituksen toimista.

Puolueen poliittisella asemalla on suuri merkitys blogien sisältöihin ja erityisesti argumentointiin. Lisäksi argumentointiin ja käytettäviin argumentaatiotekniikoihin vaikuttaa kansanedustajan työn luonne. Käytetyin argumentaatiotekniikka peräkkäisyys (syy-seuraus) kuvastaa hyvin kansanedustajan tavoitteita perustella näkemyksiään ja tuoda esiin niin sanotusti huonojen valintojen seurauksia ja pyrkiä luomaan parempaa tulevaisuutta omilla ratkaisuillaan. Analogiat ja metaforat värittivät ja täydensivät argumentaatiota. Käytetyimpiin argumentaatiotekniikoihin kuuluu myös rinnakkaisuus, jonka avulla luodaan politikointiretoriikan asetelmaa. Esimerkiksi toisen poliitikon lausunto voidaan rinnastaa johonkin negatiiviseen huonojen ratkaisujen tuomaan lopputulokseen. Perelmanin (1996) näkemyksen mukaisesti myös auktoriteettiin perustuvaa argumenttia käytettiin oman näkemyksen tukena.

5.3 Poliitikkojen ja median virtuaalinen symbioosi

Kansanedustajat käyttävät mediasisältöjä hyväksi blogeissaan monipuolisesti. Mediasisällöt ovat kansanedustajille lähdeaineistoa ja niitä käytetään myös politikointiretoriikan apuvälineenä. Politikointiretoriikan kohteena ovat yksittäiset poliitikot. Toisaalta kansanedustajien blogeista näkyy poliitikkojen ja median välillä oleva jännittyneisyys. Mediassa kirjoitettua korjataan ja

median toimintaa arvioidaan. Lisäksi median rooli yhteiskunnassa ja erityisesti median valta puhuttaa kansanedustajia.

Käsillä olevasta aineistosta nähdään että kansanedustaja selvästikin tietyllä tasolla turvautuu mediaan. Sähköisen median aikana poliitikot pääasiassa hakeutuivat mediaan esiintymään saadakseen viestinsä eteenpäin kansalaisille. Tällöin kansalle ja äänestäjille viestiminen tapahtui median kautta. Nyt poliitikon ei enää tarvitse välttämättä käyttää mediaa ääneen päästykseen, mutta internetin ja verkkoviestinnän aikakaudella poliitikko käyttää mediasisältöjä aineistona tai politikointiretoriikan apuvälineenä. Kyse on siis edelleen niin sanotusta symbioosista, josta Väliverronenkin (2005) puhuu. Poliitikon median tarve on vain muuttanut muotoaan. Suoraan kansaan tai äänestäjiin kohdistuvaa argumentaatiota löytyy aineistosta yllättävän vähän. Äänestäjiin vetoaminen tapahtuu ikään kuin politikointiretoriikan kautta.

Toisaalta myös median rooli symbioosissa on verkkoviestinnän aikakaudella muuttunut siten, että median ei enää tarvitse vastaanottaa tarvitsemaansa aineistoa suoraan lähteeltä eli tässä tapauksessa poliitikolta vaan sitä voi tarvittaessa etsiä suoraan poliitikkojen kirjoittamista blogeista ja tätä media on myös käyttänyt hyödykseen. Heitän ilmaan myös ajatuksen Pernaan (2007b) esiin tuomasta neljänestä valtiomahdista, jolla on myöhemmin täydennetty Montesquieun oppia vallan kolmijaosta eli kolmesta erillisestä valtiomahdista. Kansanedustajat pitävät median valtaa jopa liian suurena. Tämä näkyy blogeissa olevista pohdinnoista. Toisaalta kansanedustajat hyödyntävät yllättävänkin paljon mediasisältöjä kirjoittaessaan blogeihinsa. Voidaanko puhua mediasta neljäntenä valtiomahtina, kun sillä on selvä vaikutus jopa siihen, millaisia sisältöjä poliitikkojen verkkojulkisuudessa esiintyvissä viesteissä on? Median valta ulottuu myös korkeinta poliittista valtaa käyttävien kirjoituksiin.

Kansanedustajien alustuksista kuvastuu poliitikkojen ja median välinen viha-rakkaus -suhde, jossa vihaa edustavat mediaa ja median valtaa arvostelevat alustukset ja rakkautta mediaa aineistonaan hyödyntävät alustukset. Kansanedustajat käyttivät mediassa julkaistuja aineistoja myös politikointiin, jota Sigal (1973) sanoo mediaan liittyväksi lähteiden väliseksi ”valtakamppailuksi”. Tämä politikointi on vain hieman eri muodossa kuin sähköisen median aikana. Sigalin (1973) median ja lähteen välisen ”valtakamppailun” voidaan sanoa näkyvän kansanedustajien median rooli-pohdinnoissa.

6 Lopuksi

Käytössä olleilla tutkimusmenetelmillä sain selville monia etukäteen tavoitteena olleita asioista kansanedustajien blogeihin liittyen. Vastauksia löytyi itse asiassa alkuperäistä suunnitelmaa enemmän. Tutkimuksen tavoitteena oli yhtäältä kuvata kansanedustajien blogeja ja kansanedustajia bloggaajina. Toisaalta tavoitteena oli luoda kuvaa poliitikkojen ja median välisestä suhteesta ja siitä, millaisia asioita verkkoviestinnän aikakausi ja blogit siihen tuovat. Monia tärkeitä blogien piirteitä on tässä tuotu esille ja pyritty myös kuvaamaan poliitikoiden ja median välistä suhdetta. Tutkimus on tietysti vain kolmen viikon ajanjakson kuvausta, joten esimerkiksi vaalien osuessa tarkasteltavaan ajanjaksoon, voisivat tulokset olla jollakin tavoin erilaiset. Yhteiskunnassa pinnalla olevat kysymykset näkyvät vahvasti blogeissa, joten voidaan olettaa, että esimerkiksi poliitikkojen ja median suhteiden ollessa vahvasti julkisuudessa, myös blogit edustaisivat suurelta osin tällaista sisältöä.

Katson kuitenkin, että kolmen viikon ajanjakso oli riittävä kansanedustajien blogien tutkimiselle. Tulokset näyttävät pääpiirteissään sen, mitä kansanedustajien blogeista voidaan tässä laajuudessa esittää. Tulokset antavat viitteitä siitä, mihin kansanedustajat blogeja käyttävät ja millä tavoin. Uskon, että tutkimus antaa monia jatkotutkimusaiheita esimerkiksi gradun tekijöille. Esimerkiksi alussa mainitsemani kansanedustajien blogin ylläpitämisen motiivien tutkimus voisi olla yksi tutkimuksen aihe. Viestivätkö kansanedustajien blogit sellaisia asioista, joita niiden on tarkoitus viestiä?

Perelmanin argumentaatioteoria niin monisäikeinen ja filosofinen teoria, että sitä on vaikeaa ja työlästä hyödyntää sataprosenttisesti. Teorian tulkinnanvaraisuus hankaloitti argumentoinnin analysointia. Joitakin argumentaatiotekniikoita oli ajoittain hankalaa erottaa toisistaan tekstiä analysoitaessa. Esimerkiksi jäljittelevään malliin perustuvan ja auktoriteettiin vetoavan argumentaation erottaminen toisistaan tuntui vaikealta. Perelmanin teorian mukaan jäljittelevään malliin perustuva argumentaatio on todellisuuden rakennetta luovaa ja auktoriteettiin vetoaminen todellisuuden rakenteeseen nojaava argumentaatiotekniikka.

Teoria kuitenkin soveltui melko hyvin käsillä olleen aineiston tarkasteluun ja erityisesti poliitikkojen ja median välisten suhteiden kuvaamiseen. Lisäksi aineistosta oli löydettävissä aina jokin esisopimus ja yleisö, jonka merkitystä Perelman teoriassaan korostaa. Perelmanin argumentaatioteoria on käyttökelpoinen erityisesti tekstin tulkintaan. Kuvan tai kuvan ja tekstin

yhdessä muodostamaan argumenttiin teoria ei tarjoa riittäviä välineitä. Tarkastelussa ollut aineisto oli siinä mielessä haastava, että monet alustukset käsittelivät useita aiheita, kansanedustajat kirjoittivat samassa alustuksessa useammassa roolissa ja argumentin kohteitakin saattoi olla joissakin alustuksissa useita. Analysointivaiheessa oli pyrittävä löytämään alustuksen pääasiallinen tarkoitus.

Lähteet

Painetut lähteet

Aamulehti 28.10.2008. Pääkirjoitus. A02

Aamulehti 28.10.2008. "Tuomioja arvostelee sdp:n 'unelmahöttöä'." Uutiset Vaalit. A07.

Aamulehti 28.10.2008. "Mies, joka ei ole aina saanut voittaa." Tiistai. B19.

Aamulehti 29.10.2008. "Poliittinen polvitaklaus." Pääkirjoitus. A02.

Aamulehti 24.11.2008. "Tästä puhutaan." Maanantai. B15.

Asp, Kent (1986). Mäktiga Massmedier. Studier i Politisk Opinions bildning. Stockholm: Akademitlitteratur.

Aula, Maria Kaisa (1991). Poliitikkojen ja toimittajien suhteet murroksessa? Tutkimus Yleisradion politiikan toimittajien ammatti-identiteetistä 1980-luvulla. Tutkimusraportti 5/1991. Helsinki: Hakapaino Oy.

Bruns, Axel (2006). The Practice of News Blogging. Teoksessa Bruns, Axel & Jacobs, Joanne (ed.) Uses of Blogs. New York: Peter Lang Publishing Inc., 11-22.

Bruns, Axel & Jacobs, Joanne (2006). Introduction. Teoksessa Bruns, Axel & Jacobs, Joanne (ed.) Uses of Blogs. New York: Peter Lang Publishing Inc., 1-8.

Clyde, Laurel A. (2004). Weblogs and libraries. UK: Chandos Publishing (Oxford) Limited.

Cook, Timothy (1989). Making Laws & Making News. Media Strategies in the U.S House of Representatives. Washington D.C: The Brookings Institution.

Eduskunnan esitesarja 7 | Kansanedustajan työ.

Eskola, Antti (1975). Sosiologian tutkimusmenetelmät II. Helsinki: WSOY.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1996). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Flew, Terry (2003). New media: an introduction. Reprinted 2003. [2002] South Melbourne: Oxford University Press.

Garam, Irma (2002). Julkista yksityiselämää – Poliitikka ja erotiikka yleisön silmin. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 71. Jyväskylän yliopisto. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Golden, James L. (1986). The Universal Audience Revisited. Teoksessa Golden, James L. & Pilotta, Joseph J. (ed.) Practical Reasoning In Human Affairs. Studies in Honor of Chaïm Perelman. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company.
- Habermas, Jürgen (1964). Verwissenschaftlichte Politik und öffentliche Meinung, in Technik und Wissenschaft als Ideologie. Frankfurt: Suhrkamp, 1969 (First issued 1964), 120–145.
- Habermas, Jürgen (1985). Julkisuus. *Tiedotustutkimus* 8(3): 17–22.
- Habermas, Jürgen (2004). Julkisuuden rakennemuutos: tutkimus yhdestä kansalaisyhteiskunnan kategoriasta. Suom. Veikko Pietilä. [1962] Tampere: Vastapaino.
- Heinonen, Ari & Domingo, David (2009). Blogit journalismin muutoksen merkinä. Teoksessa Väliverronen, Esa (toim.) Journalismi murroksessa. Helsinki: Gaudeamus.
- Helsingin Sanomat 3.4.2006. ”Parikymmentä kansanedustajaa pitää netissä avointa päiväkirjaa.” Kotimaa. A6.
- Helsingin Sanomat 16.3.2008. ”Vajaa puolet kansanedustajista blogga.” Kulttuuri.
- Herkman, Juha (2008). Poliitiikan viihteellistymistä vai professionalisoitumista? Haastattelututkimus vuoden 2006 presidentinvaaleista. *Politiikka* 50(2): 87–99.
- Herring, Susan C., Scheidt, Lois Ann, Bonus, Sabrina & Wright, Elijah (2005). Weblogs as a Bridging Genre. <<http://www.blogninja.com/it&p.final.pdf>> 28.10.2008.
- Holtz-Bacha, Christina (2007). Professionalisation of Politics in Germany. Teoksessa Negrine, Ralph; Mancini, Paolo; Holtz-Bacha, Christina & Papathanassopoulos, Stylianos (ed.) The Professionalisation of Political Communication. Changing Media, Changing Europe Volume 3. European Science Foundation. UK: intellect PO, 63–79.
- Hujanen, Taisto (2007). Toimittajat TV-historian tulkkeina. Mikä suomalaisessa TV-journalismissa muuttui 1970-luvulta 1980-luvulle? Teoksessa Wiio, Juhani (toim.) Television viisi vuosikymmentä. Suomalainen televisio ja sen ohjelmat 1950-luvulta digiaikaan. Tampere: Tammer-Paino Oy, 135–151.
- Ikävalko, Elisa (1996). Ylivoimapeli mediassa. Julkisuusmekanismit ja julkisuuden hallinta. Helsinki: Infoviestintä.
- Julkunen, Raija (1995). Feministiseen analyysiin. Teoksessa Eräsaari, Leena; Julkunen, Raija & Silius, Harriet (toim.) Naiset yksityisen ja julkisen rajalla. Tampere: Vastapaino, 15–28.
- Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (1998). Retoriikka. Teoksessa Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (toim.) Argumentti ja kritiikki: Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot (7. painos 2007). Helsinki: Gaudeamus.
- Karvonen, Erkki (2005). Elämää mielikuvayhteiskunnassa. Imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa. Tampere: Tammer-Paino.
- Kilpi, Tuomas (2006). Blogit ja bloggaaminen. Helsinki: Readme.fi.

- Koistinen, Mikko (1998). Pelkkää taloutta. Retoriikka journalismin tutkimuksessa. Teoksessa Kantola, Anu; Moring, Inka & Väliverronen, Esa (toim.) Media-analyysi – tekstistä tulkintaan. Tampere: Tammer-Paino Oy, 40–63.
- Kuusisto, Riikka (1996). Sodan retoriikasta. Teoksessa Palonen, Kari & Summa, Hilikka (toim.) Pelkkää retoriikkaa. Tampere: Vastapaino, 267–291.
- Lietsala, Katri & Sirkkunen, Esa (2008). Social Media. Introduction to the Tools and Processes of Participatory Economy. Hypermedia Laboratory Net Series 17. Tampere: Tampere University Press.
- Lintulahti, Matti (2006). Tulevaisuuden journalismin jalanjäljillä. Teoksessa Ruusunoksa, Laura (toim.) Journalismikritiikin vuosikirja 2006. Tiedotustutkimus 1/2006. Journalismin tutkimusyksikkö, Tampereen yliopisto: Vammalan kirjapaino Oy.
- Luostarinen, Heikki (1998). Vahvojen asialla? Julkisuuden hallinnan mekanismit ja journalismin itsenäisyys. Teoksessa Kivikuru, Ullamaija & Kunelius, Risto (toim.) Viestinnän jäljillä. Juva: WSOY, 189–206.
- Majava, Jere (2006). Suomalaisten weblogien verkosto keskustelevana julkisuutena. Helsingin yliopisto: Sosiologian pro gradu -tutkielma.
<http://www.valt.helsinki.fi/blogs/jjmajava/weblogit_julkisuutena.pdf> 18.10.2008.
- Malmberg, Tarmo (2005). Habermas, porvarillinen yhteiskunta ja julkisuus. Kahden väärinkäsityksen johdosta. *Tiedotustutkimus* 28(4-5): 114–117.
- Manovich, Lev (2001). The Language of New Media. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Meyer, Michel (1993). Questions de rhétorique. Langage, raison et seduction. Paris: Librairie Générale Française.
- Mäkinen, Maarit (2006). Digitaalinen voimistuminen ja kansalaisten osallisuus tietoyhteiskunnassa. Esimerkkejä verkossa julkaisevista paikallisyhteisöistä. Tiedotusopin liseniaatin tutkielma, Tampereen yliopisto. <<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/lisuri00039.pdf>> [Viittauspäivä 16.10.2006.]
- Nieminen, Hannu & Pantti, Mervi (2004). Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Loki-Kirjat.
- Ollila, Anne (2007). Ammattina kansan edustaminen. Teoksessa Ollila, Anne & Paloheimo, Heikki. Kansanedustajan työ ja arki. Helsinki: Edita Prima Oy, 9-171.
- Palonen, Kari & Summa, Hilikka (1998). Johdanto: Retorinen käänne? Teoksessa Palonen, Kari & Summa, Hilikka (toim.) Pelkkää retoriikkaa. Tampere: Vastapaino, 7-19.
- Papathanassopoulos, Stylianos; Negrine, Ralph; Mancini, Paolo & Holtz-Bacha, Christina (2007). Political Communication in the Era of Professionalisation. Teoksessa Negrine, Ralph; Mancini, Paolo; Holtz-Bacha, Christina & Papathanassopoulos, Stylianos (ed.) The Professionalisation of Political Communication. Changing Media, Changing Europe Volume 3. European Science Foundation. UK: intellect PO, 9–25.

- Perelman, Chaïm (1971). *The New Rhetoric – a Treatise on Argumentation*. Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press.
- Perelman, Chaïm (1979). *The New Rhetoric and Humanities. Essays on Rhetoric and its Applications*. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company.
- Perelman, Chaïm (1986). Introduction: Chaïm Perelman`s Address at The Ohio State University. Teoksessa Golden, James L. & Pilotta, Joseph J. (eds.) *Practical Reasoning in Human Affairs: Studies in Honor of Chaïm Perelman*. Dordrecht: Reidel.
- Perelman, Chaïm (1996). *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.
- Perelman, Chaïm & Olbrechts-Tyteca, Lucie (1971). *The New Rhetoric. A Treatise on Argumentation*. Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press.
- Pernaa, Ville; Pitkänen, Ville & Railo, Erkki (2006). Poliitiikan peleistä mediapeleihin. Teoksessa Pernaa, Ville & Pitkänen, Ville (toim.) *Poliitikot taistelivat, media kertoo: suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006*. Helsinki: Ajatus Kirjat, 272–281.
- Pernaa, Ville & Pitkänen, Ville (toim.) (2006). *Poliitikot taistelivat, media kertoo: suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006*. Helsinki: Ajatus Kirjat.
- Pernaa, Ville (2007a). Mistä nämä vaalit muistetaan. Teoksessa Pernaa, Ville; Niemi, Mari K. & Pitkänen, Ville (toim.) *Mielikuvavaalit. Kevään eduskuntavaalien mediaailmiöt*. Turku: Kirja-Aurora, 15–32.
- Pernaa, Ville (2007b). Neljäs valtiomahti haastaa ensimmäisen. Teoksessa Pernaa, Ville; Laaksovirta, Tuula H. & Lumme, Pentti I. *Ensimmäinen ja neljäs valtiomahti*. Helsinki: Edita Prima Oy, 11–114.
- Pernaa, Ville; Niemi, Mari K. & Pitkänen, Ville (toim.) (2007). *Mielikuvavaalit. Kevään eduskuntavaalien mediaailmiöt*. Turku: Kirja-Aurora.
- Pietilä, Veikko (1973). *Sisällön erittely*. Helsinki: Gaudeamus.
- Plantin, Christian (1990). *Essais sur l`argumentation. Introduction linguistique a l`étude de la parole argumentative*. Paris: Éditions Kimé.
- Puro, Jukka-Pekka (2006). *Retoriikan historia*. Helsinki: WSOY.
- Ray, John W. (1978). Perelman`s Universal Audience. *The Quarterly Journal of Speech* 64(4), 361-375.
- Reunanen, Esa (2003). *Budjettijournalismi julkisena keskusteluna – Tekstianalyttisiä näkökulmia suomalaiseen ja ruotsalaiseen budjettikirjoitteluun*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Rättilä, Tiina (2007). Sosiaalisen median mahdollisuudet kodin, koulun ja kunnan viestinnässä. Tiedotusopin laitos, Journalismin tutkimusyksikkö. *Julkaisuja B 47*. Tampereen yliopisto.

- Salokangas, Raimo (1996). Aikansa oloinen. Yleisradion historia 1949–1996. Yleisradio Oy: WSOY Painolaitokset.
- Sennett, Richard (1986). *The Fall of Public Man*. [1976] London, Boston: Faber and Faber.
- Sigal, Leon V. (1973). *Reporters and Officials: The Organization and Politics of Newsmaking*. Lexington, Mass: D. C. Heath & Co.
- Sirkkunen, Esa (2006). Blogit ovat evoluutiota eivät revoluutiota. Teoksessa Ruusunoksa, Laura (toim.) *Journalismikritiikin vuosikirja 2006*. Tiedotustutkimus 1/2006. Journalismin tutkimusyksikkö, Tampereen yliopisto: Vammalan kirjapaino Oy.
- Stone, Biz (2004). *Who Let the Blogs Out: A Hyperconnected Peek at the World of Weblogs*. New York: St. Martin's Press.
- Summa, Hilikka (1989). Hyvinvointipolitiikka ja suunnitteluretoriikka: Tapaus asuntopolitiikka. Espoo: Yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A: 17. Teknillinen korkeakoulu.
- Summa, Hilikka (1998). Kolme näkökulmaa uuteen retoriikkaan: Burke, Perelman, Toulmin ja retoriikan kunnianpalautus. Teoksessa Palonen, Kari & Summa, Hilikka (toim.) *Pelkkää retoriikkaa*. Tampere: Vastapaino, 51–83.
- Thompson, John B. (1995). *The media and modernity. A social theory of the media*. Cambridge, Oxford: Polity Press.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2003). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Cummerus Kirjapaino Oy.
- Uimonen, Risto (1992). *Julkisuuspelejä. Imagonrakennus politiikassa*. Helsinki: WSOY.
- Vainio, Niklas (2004). Lähtökohtia yhteisölliseen julkaisemiseen. Teoksessa Sirkkunen, Esa & Kotilainen, Sirkku (toim.) *Toimijaksi tietoverkoissa. Raportti kansalaislähtöisen verkkoviestinnän mahdollisuuksista*. Tiedotusopin laitos, Journalismin tutkimusyksikkö. Julkaisuja B 44. Tampereen yliopisto.
- Webster, Frank (2002). *Theories of Information Society*. [1995] London: Routledge.
- Yang, Jonathan (2006). *The Rough Guide to Blogging*. London: Rough Guides.

Lakiviittaukset

Suomen perustuslaki 1. luku 2§

Suomen perustuslaki 3. luku 29§

Sähköiset lähteet

- Blood, Rebecca (2000). Weblogs: a history and perspective [verkkodokumentti].
<http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html> [Viittauspäivä 24.4.2009.]
- Bowman, Shayne & Willis, Chris (2003). We Media – How audiences are shaping the future of news and information [verkkodokumentti]. The Media Center at The American Press Institute. <http://www.hypergene.net/wemedia/download/we_media.pdf> [Viittauspäivä 6.10.2008.]
- Eduskunta (2008a). Eduskuntaryhmät [verkkodokumentti].
<<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/kansanedustajat/kansanedustajateduskuntaryhmittain.htx>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Eduskunta (2008b). Kansanedustajat [verkkodokumentti].
<<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/kansanedustajat/esittely.htx>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
- Eduskunta (2008c). Kansanedustajien blogit [verkkodokumentti].
<<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/kansanedustajat/blogit.htx>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
- Edusnet (2008). Kansanedustajan työ [verkkodokumentti].
<<http://www.edusnet.net/default.asp?id=1587>> [Viittauspäivä 18.10.2008.]
- Lintulahti, Matti (2005). Blogiopas 1: Mitä blogit ovat? [verkkodokumentti].
<<http://mattilintulahti.net/mediablogi/2005/04/12/blogiopas-1-mita-blogit-ovat/>> [Viittauspäivä 18.10.2006.]
- Niemi, Mari K. & Railo, Erkki (2008). HS.fi Keskustelut, Sunnuntaidebatti 2.3.2008. Julkisuus vie poliitikolta suhteellisuudentajun [verkkodokumentti].
<<http://www.hs.fi/keskustelu/&%2334%3BJulkisuus+vie+poliitikoilta+suhteellisuudentaju+n&%2334%3B/thread.jspa?threadID=103656&tstart=0>> [Viittauspäivä 15.10.2008.]
- Myllyniemi, Kirsi (2006). Mitä ovat blogit? Blogikurssi teologeille maaliskuussa 2006 [verkkodokumentti]. <<http://www.teolinst.fi/luennot/files/blogitSTI.pdf>> [Viittauspäivä 9.10.2008.]
- Nenola, Eero (2008). s.v. normatiivisuus. Filosofian sanasto [verkkodokumentti].
<<http://www.valt.helsinki.fi/kfil/TERMIT/>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Opetushallitus (2008). s.v. introspektio. Psykologian sanasto [verkkodokumentti].
<<http://www.oph.fi/etalukio/opiskelumodulit/psykologia/sanasto.html>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Sedergren, Jari (2004). Bloggauksen historia. [verkkodokumentti].
<<http://sedis.blogspot.com/2004/06/bloggauksen-historia.html>> [Viittauspäivä 27.10.2006.]

- Sifry, David (2007). State of the Blogosphere / State of the Live Web 2.4.2007 [verkkodokumentti]. <<http://www.sifry.com/stateoftheliveweb/>> [Viittauspäivä 15.10.2008.]
- Socialmedia (2008). [verkkodokumentti] <<http://socialmedia.wikispaces.com>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Tampereen yliopisto (2009). Joukkoviestintä [verkkodokumentti]. <<http://www.uta.fi/viesverk/johdviest/tutkalueet/joukkoviestinta>> [Viittauspäivä 4.8.2009.]
- Väliverronen, Esa (2005). Kun yksityisestä tulee julkista. [verkkodokumentti]. <<http://valt.helsinki.fi/staff/valiverr/yksityisenpolitiikka.htm>> [Viittauspäivä 21.9.2008.]
- Wikipedia (2008). s.v. argumentti [verkkodokumentti]. <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Argumentti>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Wikipedia (2008). s.v. asynkroninen kommunikaatio [verkkodokumentti]. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Asynkroninen_kommunikaatio> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Wikipedia (2008). s.v. hyperteksti [verkkodokumentti]. <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Hyperteksti>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Wikipedia (2008). s.v. intertekstuaalisuus [verkkodokumentti]. <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Intertekstuaalisuus>> [Viittauspäivä 28.10.2008.]
- Wikipedia (2008). s.v. social media [verkkodokumentti]. <http://en.wikipedia.org/wiki/Social_media> [Viittauspäivä 28.10.2008.]

Liite 1 Luettelo tutkimusaineistossa mukana olevista blogeista

1. Alanko-Kahiluoto, Outi (Vihr.) <<http://www.outialanko.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
2. Andersson, Claes (Vas.) <<http://www.claesandersson.fi/blogi.html>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
3. Andersson, Janina (Vihr.) <<http://janina.vuodatus.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
4. Arhinmäki, Paavo (Vas.) <<http://www.punajuuri.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
5. Asko-Seljavaara, Sirpa (Kok.) <<http://www.sirpa-asko-seljavaara.net/index.php?sid=b1bd8a3f23c533683c15421319348a19>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
6. Feldt-Ranta, Maarit (SDP) <<http://www.maaritfeldtranta.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
7. Gestrin, Christina (Ruots.) <<http://gestrin.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
8. Gustafsson, Jukka (SDP) <<http://www.jukkagustafsson.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
9. Hautala, Heidi (Vihr.) <<http://heidi-hautala.livejournal.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
10. Heinonen, Timo (Kok.) <<http://www.timoheinonen.fi/index.php?page=blogi>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
11. Hemmilä, Pertti (Kok.) <<http://www.perttihemmila.net/index.asp?action=1&type=14&id=100627>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
12. Hemming, Hanna-Leena (Kok.) <http://www.hemming.ws/?option=com_content&task=blogcategory&id=7&Itemid=12> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
13. Henriksson, Anna-Maja (Ruots.) <<http://www.bloggen.fi/annamaja/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
14. Häkämies, Jyri (Kok.) <<http://www.hakamies.fi/fi/ajankohtaista/blogi>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
15. Hänninen, Tuomo (Kesk.) <<http://www.tuomohanninen.net/blogi.html>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
16. Jaakonsaari, Liisa (SDP) <<http://www.liisajaakonsaari.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
17. Jaskari, Harri (Kok.) <<http://www.harrijaskari.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
18. Järvinen, Heli (Vihr.) <<http://www.vihreat.fi/fi/blog/219>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
19. Kaikkonen, Antti (Kesk.) <<http://www.anttikaikkonen.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
20. Kallis, Bjarne (KD) <<http://www.bjarnekallis.net/fi/etusivu/nettipaivakirja/?id=67>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
21. Kalmari, Anne (Kesk.) <<http://www.annekalmari.net/index.php?sivu=paivakirja>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
22. Kankaanniemi, Toimi (KD) <<http://www.kankaanniemi.net/index.php?id=3>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
23. Kantola, Ilkka (SDP) <<http://www.ilkkakantola.net/blog/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
24. Karimäki, Johanna (Vihr.) <<http://johannakarimaki.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
25. Karhuvaara, Arja (Kok.) <<http://www.arjakarhuvaara.fi/main.php?p=paivakirja>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
26. Karjula, Kyösti (Kesk.) <<http://www.karjula.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
27. Kasvi, Jyrki (Vihr.) <<http://www.kasvi.org/index.php?blog>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
28. Katainen, Jyrki (Kok.) <<http://www.jyrkikatainen.fi/main.site?action=siteupdate/view&id=2>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]

Liite 1 Luettelo tutkimusaineistossa mukana olevista blogeista

29. Kataja, Sampsa (Kok.) <<http://www.sampsakataja.fi/blogi.php>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
30. Kaunisto, Timo (Kesk.) <<http://www.timokaunisto.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
31. Kauppila, Matti (Vas.) <<http://www.mattikauppila.fi/blogi.html?mode=preview>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
32. Kerola, Inkeri (Kesk.) <<http://www.inkerikerola.net/paivakirja.html>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
33. Kiljunen, Anneli (SDP) <<http://annelikiljunen.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
34. Kiljunen, Kimmo (SDP) <<http://www.kimmokiljunen.tk/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
35. Kiuru, Krista (SDP) <<http://kristakiuru.net/V07/blogi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
36. Kiviniemi, Mari (Kesk.) <<http://www.marikiviniemi.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
37. Kumpula-Natri, Miapetra (SDP) <<http://miapetranblogi.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
38. Larikka, Jari (Kok.) <<http://www.jarilarikka.fi/fi/paivakirja>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
39. Lapintie, Annika (Vas.) <<http://lapintie.vuodatus.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
40. Laukkanen, Markku (Kesk.) <<http://www.markkulaukkanen.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
41. Lauslahti, Sanna (Kok.) <<http://www.lauslahti.net/paivakirja.php>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
42. Laxell, Jouko (Kok.) <<http://www.joukolaxell.net/?sivu=blogi>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
43. Lintilä, Mika (Kesk.) <<http://lintila.blogit.kauppalehti.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
44. Matikainen-Kallström, Marjo (Kok.) <<http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/775/index.html>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
45. Mieto, Juha (Kesk.) <<http://www.juhamieto.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
46. Mäkelä, Jukka (Kok.) <<http://jukkamakela.fi/blog/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
47. Mäkelä, Outi (Kok.) <<http://www.outimakela.com/kuulumisia.html>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
48. Niinistö, Ville (Vihr.) <<http://villeniinisto.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
49. Oinonen, Lauri (Kesk.) <<http://www.laurioinonen.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
50. Ojansuu, Kirsi (Vihr.) <<http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/588/kirje.htm>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
51. Ollila, Heikki A. (Kok.) <<http://www.haollila.fi/blogi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
52. Palm, Sari (KD) <<http://www.saripalm.vuodatus.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
53. Peltonen, Tuula (SDP) <<http://www.tuulapeltonen.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
54. Rajala, Lyly (Kok.) <<http://blog.lylyrajala.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
55. Rehula, Juha (Kesk.) <http://www.juharehula.fi/main.php?page_id=5> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
56. Ruohonen-Lerner, Pirkko (PS) <<http://pirkko.wordpress.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
57. Räsänen, Päivi (KD) <http://www.paivirasanen.fi/fin/paivin_blogi/?id=16> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
58. Salo, Petri (Kok.) <http://www.petrisalo.net/blogi_kaikki.html> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
59. Salolainen, Pertti (Kok.) <<http://www.perttisalolainen.fi/?cat=7>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
60. Sarkomaa, Sari (Kok.) <<http://www.sarisarkomaa.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]

Liite 1 Luettelo tutkimusaineistossa mukana olevista blogeista

61. Sasi, Kimmo (Kok.) <<http://www.kimmosasi.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
62. Satonen, Arto (Kok.) <<http://www.satonen.fi/blogi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
63. Sirnö, Minna (Vas.) <<http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/788/jalka00.htm>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
64. Skinnari, Jouko (SDP)
<http://www.joukoskinnari.com/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=1&id=1&Itemid=40> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
65. Soini, Timo (PS) <<http://timosoini.fi/ploki/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
66. Taiveaho, Satu (SDP) <<http://satutaiveaho.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
67. Tallqvist, Tarja (KD) <<http://www.tarjatallqvist.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
68. Thors, Astrid (Ruots.)
<http://www.astridthors.net/astrid_sv/index.php?action=nyhetsarkiv&news_category=29&tal=1> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
69. Tiura, Marja (Kok.)
<http://www.marjatiura.net/template_page1.asp?lang=1&sua=1&s=246&q=y> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
70. Tiusanen, Pentti (Vas.) <<http://ptiusanen.vuodatus.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
71. Tuomioja, Erkki (SDP) <<http://www.tuomioja.org/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
72. Tynkkynen, Oras (Vihr.) <http://www.orastynkkynen.fi/?page_id=64> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
73. Tölli, Tapani (Kesk.) <<http://www.tapanitolli.net/www/pages/95-henkilF6kuva/pE4ivE4kirjassa.php>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
74. Ukkola, Tuulikki (Kok.) <<http://www.ukkola.net/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
75. Vanhanen, Matti (Kesk.) <<http://www2.keskusta.fi/Suomeksi/Matti.iw3>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
76. Vahasalo, Raija (Kok.) <<http://www.vahasalo.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
77. Vapaavuori, Jan (Kok.) <<http://www.vapaavuori.net/?ww=asiaa>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
78. Vehkaperä, Mirja (Kesk.) <<http://www.mirjavehkapera.fi/blogi.html>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
79. Viitamies, Pauliina (SDP) <<http://pauliinaviitamies.blogspot.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
80. Viitanen, Pia (SDP) <<http://piaviitanen.typepad.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
81. Viljanen, Ilkka (Kok.) <<http://www.ilkkaviljanen.fi/ajankohtaista.php>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
82. Virkkunen, Henna (Kok.) <<http://www.hennavirkkunen.fi/index.php>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
83. Virolainen, Anne-Mari (Kok.) <<http://www.annemariviolainen.fi/paivakirja.php>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
84. Väätäinen, Tuula (SDP) <<http://www.tuulavaatainen.fi/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
85. Wallin, Stefan (Ruots.) <<http://stefanwallin.blogsome.com/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]
86. Wideroos, Ulla-Maj (Ruots.) <<http://www.bloggen.fi/umw/>> [Viittauspäivä 21.10.2008.]